

Applic.^o al Coll. Rom.^o

VERA DESCRIPTIO Trium Navigationum admirandarum, & nun-

quam auditarum, tribus continuis annis factarum, à Hollandicis & Zelandicis navibus, ad Septentrionem, supra Norvagiam, Moscoviam & Tartariam, versum Cathay & Sinarum regna: tum ut detecta fuerint Vveygatz fretum, Nova Zembla, & Regio sub 30. gradu sita, quam Groenladiam esse censent, quam nullus unquam adjijt: Deinde de feris & trucibus vrsis, alijsque monstris marinis, & intolerabili frigore quod pertulerunt. Quemadmodum præterea in postrema Navigatione navis in glacie fuerit concreta, & ipsi nautæ in Nova Zembla sub 76. gradu sita, domum fabricarint, atque in ea per 10. mensium spatium habitarent, & tandem, relicta navi in glacie, plura quam 30. millia-ria per mare in apertis parvis lintribus navigarent, cum summis periculis, immensis laboribus, & incredibilibus difficultatibus.

Auctore GERARDO DE VERA Amstelrodamenſe.

Cel. Com. de la

AMSTELREDAMI,

Biblioth. Sec.

Ex Officina Cornelij Nicolaij, Typographi ad symbolum Diarij, ad aquam.

Cae

Anno M. D. XCVIII.

ms. 20

1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900
 1901
 1902
 1903
 1904
 1905
 1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342
 2343
 2344
 2345
 2346

ILLVSTRI VIRO

IO ANNI VINCENTIO PINELLO,

C. C. A.

On dubito, illustris Pinelle, quin magnam voluptatem ceperis lectione Diarii Nautici, superiore Aprili à me tibi missi, quo Bata-
vorum Navigario ad Iavam maiorem describitur, eaque prima
quam versus Orientem tentare ausi sunt, non sine multorum ad-
miratione, & plurimorum invidia agre ferentium, illam Navigationem ab
ijs etiam esse susceptam & satis feliciter peractam, quos perditos cuperent.
Ipsi tamen, non contenti, se eius Navigationis notitiam percepisse, quæ ha-
ctenus trita & familiaris fuit solis Lusitanis, aliam porro adgressi sunt, quæ
per Sequentrionem in Orientem pervenire possent, penetrato VVeygatz
freto (quod Nassovicum in Illustrissimorum Nassoviorum honorem appel-
larunt) Novam Zemblam à Russia separante, & superatis glaciali mari, Pro-
montorio Tabin, ipsaque adeo magnâ Tartaria. Et licet tribus continuis
annis navigationes diversæ fuerint institutæ magno fortique animo, voti ta-
men compotes fieri nequiverunt, ob multas variasque difficulrates quæ illis
obortæ sunt.

Eas porro Navigationes vernaculo huius Provinciæ sermone conscripsit,
qui postremis duabus interfuit, atque hoc anno publici iuris fecit. Exemplar
nactus, eius lectione mirificè sum delectatus, ob magnâ rerum, quæ eo libro
continentur, varietatem: cumque non dubitem, quin æqualem voluptatem
sit tibi allatura, si sermone, quem intelligas, scriptus esset, pro ea quæ inter
nos est amicitia, inque tuam gratiam, successivis horis Latinum facere volui,
existimans plerisque etiam alijs non ingratum hunc laborem futurum, qui
Belgiæ linguæ sunt ignari.

Nam licet valde celebrata sit à Veteribus Argonautarum navigatio: si ta-
men cum istâ conferatur, ludus censebitur. Quis enim, ante Hollandos, per
13. mensium spatium, ab omni hominum consortio segregatus, rerum om-
nium inopia pressus, rigidissimo cœlo intensissimum gelu pettulit, sub Poli
arctici 76. graduum altitudine in vasta solitudine ades fabricavit, in quas se
reciperet, ut ab aëris inclementia se tueretur, in illis ipsis identidem altissimâ
nive sepultus, ac rotis fere decem mensibus inclusus? Quis navem densissi-
ma glacie constricta deserere coactus, per quadringentâ pæne milliaria scapha
non recta sese tam saevo mari committere ausus fuit, subinde in glaciei fra-
gmenta adeo vasta & ampla incidens, ut in illa toram supellætilem exponere,
deinde super illa scapham moliri, postremo, per aliquot centenos passus per-
trahere non semel opporuerit, donec ijs superatis denuo in apertam aquam &
glacie minime adstrictam perveniri posset? Taceo feroces, truculentos & ingen-

A 2 glacie

tis magnitudinis urfos, atque beluas marinas, cum quibus saepe numero fuit dimicandum. Omnes tamen has arumnas, labores & admirandas difficultates forti magnoque animo superarunt, non sine benigna Divini numinis protectione & favore, ut ex huius Diarii lectione cuilibet manifestum erit.

Ut verò hic Auctor describendum suscepit, quid singulis paucè diebus eis acciderit, necessario pleraque fuerunt illi repetenda, ventorum nimirum mutationes, cæli regiones ad quas convertenda vela: sæpe etiam nauticis vocabulis utendum ipsi fuit, ad ea quæ volebat melius exprimenda: quæ tamen omnibus nota non sunt, præsertim illis qui Navigationibus non sunt assueti, aut cum Nautis raro sunt versati. Eam ob causam difficile fuit puro sermone Latino omnia exprimere, sed quasi ad verbum fuerunt reddenda, imò pleraque etiam circumlocutione explicanda.

Boni igitur consulas rudem atque impolitam hanc meam versionem, fidam tamen, plurimum tē rogo, atque à Deo opt. max. diu incolumem servari te opto, Lugduni apud Batavos nonis Iulij M. D. XCVIII.

NAVIGATIONIS

AD SEPTENTRIONEM

PRIMA PARS:

QUENADMODUM vix quidquam excogitari aut inveniri potest, quod publicæ militati magis conferat (præsertim in his regionibus) quam ars navigatio; quoniam qui potest mari sunt, ad se pertrahere queunt omnia usui necesse, tum terra fructus, ad vitam sustentandam. Nam ista ratione ab extremo orbe omnia sibi necessaria advehere possunt, & contra eo evehere ea quibus abundat, quæ omnia per Navigationis commoditatem nulla difficultate exequi licet. Vt porro Navium apparatus in dies paulatim augetur (non modo cum admiratione eorum qui navigationem & apparatus navium, nostrorum avorum tempore confecerunt, sed etiam eorum, qui nostra memoria factam, cū ea quæ nunc sūt, conferunt) sic etiam singulis diebus novæ navigationes instituntur, quæ non prima, secunda, aut tertia vice, sed postea duntaxat ad optatum finem perducuntur, & tum demum navigationum earum fructus percipiuntur. Neminem igitur tædere oportet laboris & difficultatum quæ impenduntur, tamen si non prima navigatione, sed altera duntaxat, vel etiam tertia, aut etiam tardiore demum consequatur desideratum finem. Nam quis labor utilior & laudabilior censendus est, eo qui ad communem utilitatem impenditur, licet insipientibus, cavillatoribus & calumniatoribus initio inanis conatus appareat, quando eius finis utilem exitum habet? Si enim præclari illi Naucleri Columbus, Cortesius, & Magellanus, atque alij plerique qui procul distitas regiones & regna detexerunt, prima, secunda, aut tertia professione, quæ illis incommodè cessit, institutum deseruissent, sui laboris fructum nullum postea fuissent consequuti.

Alexander magnus, postquam à Græciâ minorem & majorem Asiâ occupasset, & in extrema India iam magnas difficultates incidisset, quodam loco dicit: Nisi tentassemus ea quæ aliis videbantur impossibilia, in Ciliciz limitibus adhuc haeremus, cū nunc omnes has amplas regiones occupaverimus. Nihil enim simul invenimus & ad perfectionem perducimus est, nihil simul inceperimus & absolvimus. In hanc sententiam Cicerò præclare dicit, Deus uni viro non concessit omnia; ut posteris relinquere in quo se exerceant. Propterea in medio cursu consistendum non est, quamdiu aliquid superest quod ad rem faciât, aut sperari potest: nam maiores thesauri inventu difficiliore sunt. Sed, ne longius à proposito discedamus, quantum ad quotidianam procuracionem utilis Navigationis, quæ non sine magnis impensis, difficultatibus & laboribus absoluta fuit, supputatione facta, postquam longos & difficiles labores, & diurnas cōsultationes, Navigatio in Orientalem & Occidentalem Indiam, Americam, Brasiliam, & plures alias Provincias, per fretum Magellanicum, & australe mare, superando semel atque iterum æquatorem, atque alias præterea inauditas regiones & insulas demum sit peracta. Consideremus Albium mare, in quo nunc adeo frequens est navigatio, ad Septentrionalem Moscoviam pariem, cum quanta sollicitudine & periculo fuerit illud intro apertum. Quid enim navigationem nunc adeo vulgarem & facilem efficiat? nonne eadem & perinde longa navigatio est, quæ fuit ante quam probè cognita & peracta esset? est sane, sed rectus cursus quiante investigandus fuit per obliques navigationes maris ex una Provincia in aliam, & nunc directè institui potest, istam navigationem ex difficili facilem reddidit.

Hæc pauca ad Lectoris brevem institutionem præfati libuit, quia tres Navigationes ad Septentrionem describere constitui, quæ nunc tribus continuis annis suscepæ sunt ultra Norrvegiam & Moscoviam; versus regna *Cathay* & *Sinam* (quarum duabus postremis interfui) tamen non habuerint eum exitum quem speraveramus. Primum, ad demonstrandum nostrum diligentem & sedulum laborem in conquirèdo recto cursu, quem assequi nequivimus, ut sperabamus & optabamus, & forsitan etiam consequuti fuissetus per obliques navigationes, si rectum transiitum tenere potuissetus, quem & glacies, & temporis angustia, & graves tempestates impeditur. Deinde, ad obviandum os illis, qui nostrum conatum inutilem & infructiferum esse aiunt, in posterum tamen utilitatem nosse allaturum. Nam minime ridendus est is qui illud tentat quod impossibile videtur: sed is qui ob foecordiam nihil tentare vult, quia fieri non posse videtur. Competimus quidem maximum impedimentum obiectum esse nostræ navigationi, abundantie glacie, quam circa *Novam Zembellam* ad elevationem 73.74.75.76. habuimus, non autem adeo magnam, in ipso mari inter utramque terram: unde apparet, non Poli Arctici vicinitatem, sed glacies in Tataricum mare influentis & refluentis circa *Novam Zembellam* maximum frigus nobis intulisse. Cum igitur Poli vicinitas maximo frigore nos non affecerit, si institutum cursum profectui locuisset, ad aquilonem forte aliquem transitum reperire potuissetus; quem cursum à *Novâ Zembellâ* teneat non posuimus, quia illicin glaciem incidimus, & qualis esset constitutio

Ve Navium apparatus in dies melior sit, sic etiam plures novæ regiones deteguntur.

Diligentia cōsultatione optatum finem adquiri. Calumniantoribus, omnia displicent.

Impossibile videtur cuius non est factum periculum.

Omnis ad pericula, donec tandem acquiratur.

Quod initio difficile & arduum videtur, cōsultante levè fit.

Intentio ardua est; imitatio vero facilis.

Non Poli Arctici vicinitas, sed glacies ex Schylico mari profluentis, majorem frigoris rigorem intulit.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

circa *Novam Zembiam* scire nequivimus, donec periculum fecissemus, atque cum iam nos experti essemus, nostrum cursum mutare non licuit: nihilominus incertum est quid nobis contingere potuisset, si ad *Arctapoliem* cursum direxissemus, quia nemo adhuc istam navigationem tentavit. Verum quidem est, in ea regione quae *Polum* 80. gradibus elevatorem habet (quam *Groenlandiam* esse arbarum) frondes & graminis crescere, quibus animalia graminivora ut rangeliter, cervæ, & similia vescuntur, contra autem in *Nova Zembla* nec frondes, nec graminis crescit, in qua etiam nulla animalia præter carnivora reperiuntur, qualia vrsi vulpes, tametsi *Nova Zembla* à *Polo* versus *Austrum* 4.5. aut 6. gradibus magis tendat quàm regio alia supra dicta. Præterea novum est ad australe & boreale latus æquatoris, Solem utrinque, inter ambos *Tropicos* 23. graduum elevatione cum semisse, perinde calidum esse atque sub æquatore. Quid igitur mirum si circa *Polum* arcticum utrinque æqualibus gradibus non minor esset frigoris rigor quam sub ipso *Polo*? Istud non propono tanquam certum, quia frigoris in utroque latere *Poli* arctici non est factum experimentum, quemadmodum caloris in australi & boreali parte æquatoris. Hoc duntaxat inferre volo, quod cum nos proposuimus & directum cursum ad *Arctapoliem* non tenuimus, non sit propterea iudicandum, frigus navigationem nostram illac impediurum: non enim mare, nec *Poli* vicinitas, sed glaciæ circa continentem reperta impedimentum nobis attulit, ut dictum est. Nam illic atque a continen- te in mare pervenimus, tamen *Polo* vicinioris facti, statim calorem denuo sensimus. Atque ob istam subitam mutationem exultus est nobis *Naucleus* *Wilhelmus* *Barnardi* f. qui non obstant molestissimo & intolerabili frigore quod perperis erat, animum tamè non despondebat, sed aliquoties cum multis nostrum pignore decernere voluit, se in *stitutum* iter (*Dei* auxilio) absolurum, cum cursum à *Promontorio* boreali versus *Arctapoliem* dirigeret. Sed his omis- sis, ad descriptionem prædictarum trium Navigationum nos accingemus, quæ auctoritate & promotione *Potentium* ordinum generalium harum confederatarum Provinciarum, & illumi- Principis *Mauritij*, Principis *Auracii*, tamquam Præfeti maris, & celebri *Emporij* *Amsterdamensis* suscepta & perducta est usque ad ea loca quæ enarrabuntur: ex qua *Lector* in suam utilitatem haurire poterit, quæ vel amplectenda vel fugienda existimabit.

Primum igitur Anno M. D. XCIII. quatuor naves instructæ, binæ *Amsterdami*, una in *Zelandia*, atque una *Enchusæ*, ad aperendam commodam navigationem ad Regna *Cathay* & *Sinarum* post *Borealem* *Norwegiam*, *Moscoviam*, & *Tartariam*, quarum binis *Amsterdamensibus* præfectus fuit *Wilhelmus* *Barnardi* f. *Nucleus* præfatus, celestis & valde exercitatus, & *Amsterdamo* ipso *Pentecostes* die versus *Texeliam* vela fecit.

v. *Iunij* ex *Texela* vela fecerunt, & prospero cursu *Kilduinum* in *Moscovia* XXI. eiusdem mensis pervenerunt: cum autem ea navigatio sit satis nota, de ea plura dicere superfluum est.

XXI. *Iunij* hora quarta pomeridiana velificaverunt ex *Kilduino*, & initio cursum direxerunt ad *Arctapoliem* per XII. aut XXI. millia flante circo, atque obscuro celo.

Deinde vela converterunt versus *Cæciam* XXX. *Iunij*. usque ad *Solis* situm in *Euro* ad VII. millia, *Apartio* flante duobus maioribus velis sine appendicibus expansis istuc iacta bolide ad centum *Orgyas* altitudinem maris perquirere non poterunt.

Eodem die navigaverunt usque ad meridiem versus *Mesocæciam* ad quinquæ millia, flante *Apartio* cum duobus maioribus velis demptis appendicibus ibidem iacta bolide ad centum *Orgyas*, fundum non repererunt. Continuata navigatione illo ipso die à meridie usque ad vespem, versus *Subsolanum* & *Mesocæciam* donec *Sol* esset in *Arcto* *Zephyro* ad 13. millia, iacta bolide invenerunt profunditatem 120. *orgyarum*, fundo lutoso palustri.

IVLIVS 1594.

I. *Iulij* navigatione facta ad quatuor millia, versus quartam partem *Subsolani* & *Mesocæciam*, iacta bolide summomane, fundum invenerunt sexaginta *orgyarum* arenulis palustribus constantem.

Hora proxime subsequente, iacta bolide, fundus inventus 52. *orgyarum* arenæ albe nigro permixtæ aliquantum palustris. Deinde navigatione per tria adhuc millia versus *Mesocæciam*, fundus inventus 40. *orgyarum* cineraceæ arenæ nigro permixtæ.

Deinde navigatione ad duo millia versus *Orientem* sive *Subsolanum* facta, repererunt situndum XXXVII. *orgyarum* arenæ rubenis nigro permixta *Sole* in *Mesocæcia* existente, *Borea* flante.

Inde navigatione in flumina versus *Hypereurum* & *Vulturum* ad tria millia usque ad meridiem, cum *Solis* altitudo fuit 70. graduum & dodrantis, & bolide iacta, fundus repertus 39. *orgyarum* constans ex arenulis cineracei coloris punctis nigris distinctis & concharum fragmentis.

Deinde continuato cursu ad *Notapoliem* per bina millia, cum converterent ad *Septentrionem* flante *Cæcia*, & vela fecerunt à tertia pomeridiana, donec *Sol* in *Circo* esset versus *Arctapoliem* per 6. millia, flante *Notapoliem* cum ingente frigore, iacta que bolide fundus repertus 60. *orgyarum* constans arenulis cineraceis palustribus & aliquantulum nigricantibus cum magnis cavis conchilijs.

Eodem adhuc vespere navigaverunt usque ad primū quadrantem *Cæciæ* & *Hypereuræ* per quinque millia, deinde illo ipso cursu servato usque ad secundam *Iulij* mane per quinque millia, repertus fundus circiter 65. *orgyarum* palustris nigri luti.

Deinde

Caloris sub
Æquatore
et ingens
sub polo
arctico com-
paratus.

Magnani-
mum insti-
tutum *Wid-
elmi* *Ber-
nardi* f.

5. *Iunij*.

29. *Iunij*.

30. *Iunij*.

1. *Iulij*.

2. *Iulij*.

Deinde pavigatam ab aurota ad meridiem usque servato cursu versus Caciā per tria aut quatuor milliaria, Notapeliote impetuosē flante, adeo ut dolorem eximere oporteret, & cum unico velo demptq orthiacē fluantē nebulosō aëre ad vespertam usque per tria aut quatuor milliaria, servato cursu ad Subsolanum, & Hypercūm: deinde converso vento in Notozephyrum, circiter quintam pomeridianā iacta est bolis ad 120. Orgyas, nec repertus fundus.

Sub vespertam aëris facta est serenitas, & navigatum secundo vento Cacia tribus horis fere per quinque milliaria, tum densa aer tectus nebulis, ut progredi non auderent, & conversione facta ad venum, bolis iacta ad 125. orgyas fundusque repertus nigri luti. Id factum die Dominico mane tertia Iulij, cum Sol in Ardiapeliote esset.

Inde navigarunt versus Caciā per octo milliaria, donec Sol esset in Notapeliote, & iacta bolide ad 140. orgyas fundus repertus lutosus niger, tum summa Solis altitudine, inventa est 73. graduum & 6. minutorum atque illico iacta bolide ad 130. orgyas, repertum nigrum lutum.

Postea adhuc navigatione facta versus Caciā per sex aut septem milliaria, donec Sol esset in Ansozophiro.

Dominico die qui incidit in 3. Iulij fuit valde serenus aer: & ventus Notozephyrus, *Willelmus Bernardus* f. venit meridiam inquisivit hac ratione.

NOTA.

Solis altitudinem radio astronomico dimensus est, cum esset in Notapeliote, ubi cum exaltatum invenit 28. gradibus cum semisse, & prætergressus erat Mesargestem cum eandem altitudinem 28. cum semisse supra Horizontem adhuc obijneret, ut differentia duntaxat esset quinque rhomborum cum semisse, qui divisi, remanent adhuc duo rhombi & tres quadrantes rhombi, sic ut pyxis nautica immutata esset binis rhombis cum tribus rhombi quadransibus, ut eodem die apparuit, cum Sol in summa sua exaltatione esset medio situ inter Austro-africum, & Hyperlybonotum: nam Sol antequam occumberet pervenerat ad Hyperlybonotum, & compererat 73. graduum altitudinem & 6. minutorum. Denuo navigatum versus Mesocaciā per quatuor milliaria usque ad diem quatuor Iulij mane, tum iacta bolide ad 125. orgyas, repertus fundus lutosus: Noctem sequentem occupavit nebulæ, & aurora Subsolanus flavit. Deinde navigarunt versus Hypercūtonotum, donec Sol in Oriente esset, & iacta bolide ad 108. orgyas, nigrum lutum repertum. Tum se ad Septentrionem converentes, navigarunt versus Boreā, & Mesaboreā per sex milliaria, donec Sol Austro-Africum attigisset, tum conspecta *Nova Zembla* sex aut septem milliariis ab eis distita versus Mesocūm: istic fundus lutosus niger repertus 103. orgyiarum.

Deinde converso cursu ad Austrum navigarunt versus Mesolybonotum per sex milliaria usque ad Solem existētem in Cauro, ubi profunditas 68. orgyiarum, terra lutosa ut præcedens, ventus ab Notapeliote.

Postea converso cursu ad Orientem, navigarunt versus Hypercūm per sex milliaria. Tum *Willelmus Bernardus* f. Notæ dimensus est Solem quarta Iulij sub vespertam astronomico suo radio, cum eius esset infima declinatio, videlicet inter Boreā & Mesocaciā, cuius elevatio erat supra Horizontē sex gradibus & orientis: ejus declinatio erat 22. grad. & 55. minutorum, ex quibus deducta elevatio, remanent 16. gradus 35. minuta seu scrupuli, quæ subducta 693. remanent 73. gradus minuta 25. Id factum est circiter quinque aut sex milliaria à *Nova Zembla*.

Rursus converso cursu ad Orientem & navigantes versus Hypercūm & vulturnum per quinque milliaria, pervenerunt ad oblongum cuneum, qui dederunt nomen *Langenes*, atque in ipso cuneo versus Orientem erat magnus Sinus, in quem ingressi cum cymba continentem perierunt, sed nulla hominum vestigia observata.

Tribus aut quatuor milliariis à *Langenes* versus Caciā erat humilis angulus sive cuneus, & uno miliari ad orientem ejus cunei, magnus Sinus, atque ad orientem ejus Sinus scopulus paulum supra aquam eminet, ad occidentem vero ejusdem Sinus acuminatus collis ad commodè dignoscendum. Ante Sinum profunditas erat 20. orgyiarum, & fundus nihil nisi parvi nigri lapilli magnitudine pilorum. A *Langenes* usque ad Promontorium humile, appellatum Capo baxo, versus Caciā, sunt quatuor milliaria.

A *Capo Baxo* usque ad Occidentalem angulū Sinus dicti *Lambhay* versus Hypercaciā, sunt quinque milliaria, inter quæ bini anfractus. *Lambhay* amplius est Sinus, ad cuius Occidentale latus egregius est portus sex, septem, octo orgyias profundus, arena nigra istic cum liburnica excoctionem fecerunt, & posuerunt in signaculum veterem malum, quem istic repererunt. Hunc Sinum *Lambhay* appellarunt à genere quodam avium *Lamb*: mancipiarū, quorum istic magnam frequentiam invenierunt.

Oriente cornu Sinus *Lambhay*, humile est & ignobile, cui vicina est parva Insula in mare protēsa: erat præterea ad Orientem ejus humilis cornu, latus & amplius anfractus. Sinus vero iste *Lambhay* 74. graduum cum oriente altitudinem habet.

A *Lambhay* ad cornu Insulæ cui Admiralitatis nomen dederunt, vela fecerunt versus Mesaboreā per sex aut septem milliaria. Admiralitatis portus Insula inlegans est ad Orientale latus, sed procul plana, longoque spatio fugienda. Præterea valde inæqualis est, uno enim iactu in veniebat profunditas 10. orgyiarum, statim altero duntaxat 6. & subito deinde 10. m. & æstus ingentem strepitum edebat in pulvinis.

Ab Orientali lacere Admiralitatis Insulæ ad Promontorium nigrum navigarunt Caciā versus circiter quinque aut sex milliaria. Vno miliari extra Promontorium nigrum fundus erat lutosus quemadmodum in Pamphio

NAVIGATIONIS AD ARCTON

ad 70. orgyiar. Recta ad Orientem Promontorij nigri sunt binl acuminati montes in Sinu, qui facile dignosci possunt.

6. Julij. v 12. Julij, Sole in Aparentia existente pervenerunt juxta Promontorium nigrum claro & nitido celo: situm autē est 75. graduum altitudine & 20. minutis.

A Promontorio nigro usque ad Willelmī Insulam navigarunt per septem aut octo millaria versus Cæciam, ubi repererunt parvam Insulam circiter dimidio milliari inter utrumque.

7. Julij. v 12. Julij discescerunt à Willelmī Insula, & Willelmus Bernardi f. magno suo astrologo scrutatus est Solis altitudinem, quam comperit esse supra Horizontem in Hyperlibonoto 55. graduum 5. minutorum eius declinatio erat 22. graduum 49. minutorum, que conjuncta cum 55. gradibus & 5. minutis, simul conficiunt 75. gradus 54. minuta. Hæc erat vera altitudo Poli ejus Insule. In eadem Insula repererunt multa ligna stantia & frequentes Rosmaros *Walsleben* à navis appellatos, beluas in mari commorantes magnosque dentes habentes, quorū usum est Eboris loco. Istic etiam bona Navium statio 12 aut 13. orgyiarum, tuta ab omni vento, præterquam ab Africo arque Favonio: ibi etiam repererunt fragmentum navis Russicæ.

8. Julij. v 11. Julij habuerunt ventum Cæciam & celum nebulosum.

9. Julij. 12. Julij navigarunt in *Vys* propugnaculum dictum, sub Willelmī Insula in navium stationem, ubi repererunt ursum album: quo conspecto, statim nautæ in suam scapham sese receperunt, atque globo traicerunt: nihilominus ursus admirabiles vires demonstravit quæ fere omnium animalium vires superant, quales neque de Leone, neque de alia quavis feroce ferâ unquam audire sunt: nam licet globo traictus, assurgens tamen & in aquam deliliens enatabat, ipsi autem nautæ scapham remis agentes eū persequuti sunt, & laqueo in collum ejus injecto, ipsum trahentes ad navem, remigantes redibant: quia cum similem ursum nunquam conspexissent, arbitrabantur feræ eam vivum in navem petraduros, & deinde in Hollandia pro monstro demonstraturos: sed ille suas vires

Hæc Chytophæa dicitur a Navigeniæ in Kalday u) que ad Aurangia insulam ad quam Willelmus Bernardi f. prima navigatione pervenit, donec diutius rediret, in qua Portus est Loms bay dicti Sinus, qui nomen obtinuit ab arvis magna frequentia istic inventis, corpore quidem magnis sed parvis alas habentibus, ut mirum sit parvas illas gravia ille corpora attollere posse. Nidulantur in præcipuis montium locis, ut ab animalibus tam sit, ut ipsi diutius non penitent. Ad hominibus nihil metuebant, etiam si in suo nido comprehenderentur, reliqua vicina non avolabant.

Delius in Willelmi insula, Crucifera insula, & regni nardi Persi in quo urfus ad mirandas vires & animositate deditus erat, licet nimis glorio trinitus esset, scapham abominatam cum nautis qui necesse erat paret perdidit, sed cum abole cogitaverunt, & nautas a liberati, qui aliam postea in illa urfus & pellem detraxerunt,

adeo exeruit, ut pro beneficio acceperent se ab eo liberatos, & ejus pelle contenti fuere. Nam tales clamores edidit & tales vires exeruit, ut vix referri queant: itaque eum quiescere aliquantulum relinquentes, & funem quo reli-
gatus erat laxantes, sensim eum traxerunt, ut defatigaretur: & *Willelmus Bernardi* f. interdum fuisse eum percutie-
bat: sed urfus adnans ad scapham, pedem in eam iniecit, tum *Willelmus*, paulum quiescere vult, inquit, sed aliud
cogitabat urfus nam tanto impetu in scapham incubuit, ut jam dimidio corpore in illam conscenderet: quare
adeo consternati fuerunt, ut in anteriore scaphæ partem profugerent, & fere de salute desperarent, sed admirabili
casu liberae fuerunt, quia fundis seu laqueis ipsius collo injectus patillo clavi sive gubernaculi inhaesit, ut ulterius
progredi nequirit, atque ita retinebatur. Eū itaque ita implicatū quidā ex nautis aninū recipiens ex anteriore scaphæ
parte rediit, & dimidia farisla ursum protulit ut in aquam relaberetur, & remigantes versus navem ipsum pone
trahebāt, donec porius viribus destitueretur, tū eum machautes, excoriatū, & pellem *Amsterdam* retulerunt.

¹ x. Julij à Propugnaculo urfi Insulæ *Willelmi* vela fecerunt, & eodem die mane, ad insulam *Cruciferam* perve-
nerunt, ad quam cum liburnica appulerunt, sed eam sterilem & valde saxosam repererunt: ibi inventum exiguum
porum cum liburnica remigantes ingressi sunt. Hæc autem insula circiter milliaria longa ab Oriente in Occidentē
porrecta: ad Occidentē habet saxeam linguā pæne 3. partē mill. longā, ad ortum verò aliā etiam saxeam lingu-
lām. In eadem insula binæ sunt magnæ cruce, eaque distat à continente fere 2. magnis milliariis, & sub Orien-
tali angulo est cōmoda Navij statio ad 16. orgyas fundo firmo & propinquiore litori loco, ad 9. fabuloso fundo.

Ab insula *Crucifera* usque ad cuneum *Nassoviensem* vagigantur versus Subsolanum & Mesocediam per 8. cir-
citer milliaria. Humilis & planus est iste cuneus, quem fugere oportet, quia illic sunt brevja 7. orgyiarum procul à
continente, situs autem est circiter 76. gradum & semissem.

Ab Occidentali sine *Willelmi* Insulæ usque ad Insulam *Cruciferam* sive *Crocis*, sunt tria milliaria, cursus dirigē-
dus versus *Arctapeliotem*.

A cuneo *Nassoviensi* vela dederunt versus *Hypercurū* & *Vulturum* per quinque milliaria, tum existimantes se
terram conspiciere ad *Hypercediam* sibi obiectam, eo navigarunt per quinque milliaria cursum versus *Arctapelio-*
tem dirigentes, ad eam observandam, putabant enim aliam terram esse ad Septentrionalcm *Nova Zembla* partem

B liam:

NAVIGATIONIS AD ARCTON.

suam: sed exortio tam vehementi vento ab occidente, ut summum velum sive Thoracium deducere deberent, etiam cum magis insurgeret ventus, omnia vela statim colligere oportuerit, atque mare adeo concitatum erat, ut per sedecim horarum spatium sine velis ferrentur versus Cacciam per octo aut novem milliaria.

11. Iulij.

x i. Iulij magno undarum fluctu eorum navis aetharia fuit depressa, & amissa, delatque sunt sine velis, cursum dirigentes versus Hypercurum per quinque milliaria, & cum Sol pæne esset in Notapeliote, conversus est ventus in Ardozephyrum, cepitque tempestas aliquantulum sedari: sed cælum valde nubilosum. Tum deinde sublaris velis navigavit, donec Sol sub noctem in Hyperborea esset, per quatuor milliaria, ubi profunditas erat 60. orgyiarum luteo fundo, atque animadverterunt glaciæ fragmenta.

12. Iulij.

x ii. Iulij sese converterunt ad Occidentem, cursum dirigentes versus Ardozephyrum, & navigavit milliare nebuloso aëre flante Ardozephyro. Deinde navigavit versus Africum, ad investigandam navem aethariam per tria aut quatuor milliaria, cursum sepe convertebant. Postea converterunt se denuo secundum venti statum & navigarunt per quatuor milliaria versus Notapeliotem, donec Sol esset in Notozephyro, tum pervenerunt proximè ad Continentem *Nova Zembla* quæ extenditur à Mesocæcia ad Hyperlybem. Inde denuo se converterunt, usque ad teriam pomeridianam per tria milliaria versus Hyperthraciam.

Navigavit præterea à tercia pomeridiana, donec Sol esset in Ardozephyro, per tria milliaria, cursum tenentes versus Mesothraciam. Tū converterunt se ad Orientem, & vela fecerunt per quatuor aut quinque milliaria versus Hyperthraciam.

13. Iulij.

x iii. Iulij nocte inciderunt in magnam glaciæ quantitatē, quam latè ex corbe prospicere potuerunt, ut totum æquor esset glaciæ constitutum, propterea convertebant se à glaciæ ad Occidentem, navigavit circiter quatuor milliaria cursum tenentes versus Africum, donec Sol pervenisset ad Mesocæciam, & *Nova Zembla* continentē conspicerent sibi obiectum ad Euronotum.

Deinde denuo se converterentes ad Aparthiam navigavit donec Sol esset in vulturno per bina milliaria, atque rursus in plurimam glaciem inciderunt, deinde vela facientes cursum tenuerunt versus Hyperlybonotum per tria milliaria.

14. Iulij.

xiiii. Iulij denuo se converterunt ad Aparthiam, & velificantes cum 2. velis, dempsit appendicib. versus Hyperboream & Aquilonem per 5. aut 6. milliaria, usque ad altitudinem 77. graduum cum tercia parte gradus, rursus in glaciem inciderunt adeo latum spatium occupantem, quantum oculorum acies prospicere potuit, iacta bolide ad 100. orgyias nullus repertus fundus, & Caurus vehementer flabat.

Inde ad Austrum se converterentes, vela fecerunt, versus Austro-Africum per 7. aut 8. milliaria, & denuo apud Continentem pervenerunt qui dignosci potuit ex 4. aut 5. præaltis montibus.

Tum rursus convertebant se ad Aparthiam, vela fecerunt usque ad vespertinam versus Aparthiam per sex milliaria, sed denuo in glaciem inciderunt.

Inde iterum convertebant se ad Austrum velificarunt versus Mesolybonotum cursum tenentes per sex milliaria, atque denuo ad glaciem pervenerunt.

15. Iulij.

xv. Iulij rursus ad Austrum se converterentes & eundem cursum quem supra tenentes per sex milliaria, denuo ad Continentem *Nova Zembla* pervenerunt cum Sol esset in Arctapeliote mane.

Inde iterum se converterentes ad Aparthiam, velificarunt versus Hyperboream cursum dirigentes per septem milliaria, & denuo in glaciem pervenerunt.

16. Iulij.

Tum xv. Iulij rursus ad Austrum se converterentes, cum Sol circa Favonium esset, navigavit cursum dirigentes versus Austro-Africum & Hyperlybonotum per octo aut novem milliaria.

17. Iulij.

xvi. Iulij autem Iulij ad Aparthiam se converterentes vela fecerunt versus Hyperboream per 4. milliaria: deinde ad Occidentem cursum tenentes versus Hyperlybem per 4. milliaria, & iterum versus Circium, tum se convertit ventus ad Aquilonem, ingens adferens gelu.

Tunc sese converterentes ad Orientem, vela fecerunt usque ad meridiem versus Subfolanum per tria milliaria, deinde versus Hypercurum, alia tria milliaria.

Inde denuo ad Boream se converterentes sub noctem vela fecerunt versus Hyperboream per quinque milliaria usque ab 18. Iulij mane. Et navigantes versus Hyperthraciam per 4. milliaria, incidimus in maximam quantitatem fragmentorum glaciæ, ut inde ad Austrum convertere nos oportuerit, iacta bolide cum vicini essemus glaciæ ad 150. orgyias, fundus non repertus.

18. Iulij.

Tum navigantes circiter per duas horas versus Notapeliotem, & Vulturnum nebuloso aëre, pervenerunt ad æquor glaciæ quod oculorum acie superare non poterant, nullo quidem vento spirante, sed urgente gelu, atque secundum glaciem navigantib. fere per duas horas tam densa nebula supervenit, ut quæ circa ipsos essent non conspicerent, & ferrentur versus Notozephyrum per bina milliaria.

Eodem die dimensus est *Willelmus Bernardus* f. Solis Altitudinem suo Astrolabio, & compertit Polum elevatū esse 77. gradibus & quadrate, navigantesque versus Austrum per sex milliaria, continentem conspexerunt sibi obiectum ad Austrum.

19. Iulij.

Tū vela fecerunt usque ad 19. mane versus Africū per 6. aut 7. milliaria flante Ardozephyro cælo nebuloso, deinde

deinde versus Notozephyrum & Mesolybem cursum tenentes per septem milliaria. Solis altitudine existente 77. graduum minus 5. scrupulis, deinde convenientes adhuc per duo milliaria versus Notozephyrum pervenerunt iuxta continentem *Nova Zembla* circiter *Promontorium Nasovicense*.

Inde convenientes se denuo ad Septentrionem, & cursum versus Septentrionem retinentes per octo milliaria, flante Coro & nebuloso aëre, & adhuc 20. Iulij, mane cursum tenentes versus Mesoboream per tria aut quatuor milliaria: circiter autem Solem in Oriente existentem iterum se convenientes ad Zephyrum, vela fecerunt usque ad noctem cursum tenentes versus Notozephyrum per quinque aut sex milliaria nebuloso cælo, deinde versus Hyperbyonotum per septem milliaria usque ad 21. Iulij mane.

Deinde cursum converso cursu ad Septentrionem velificantes ad summum mane ad noctem usque versus Hyperarcticam per 9. milliaria cælo núbilo, & versus Meso Thraciam per tria milliaria, & iterum converso cursu ad Austrum, vela fecerunt usque ad 22. Iulij mane versus Austro Africum per tria milliaria cælo nebuloso, deinde usque ad noctem versus Meso Lybonotum per 9. milliaria semper nebuloso aëre.

Tunc converso iterum cursu ad Septentrionem navigarunt versus Mesothraciam per tria milliaria, & per bina milliaria versus Hyper Thraciam. Tum mutavit se ventus ad Arctozephyrum mane 23. Iulij, & iacta bolide ad 48. Orgyas, fundum invenierunt lutosum.

Deinde vela fecimus per bina milliaria versus Aquilonem & Hyperboream, atque alia bina milliaria versus Arctapeliotem, habentes profunditatem 46. orgyiarum, & convenientes nos ad Zephyrum vela fecimus versus Mesargeltem per sex milliaria, fundus lutosus ad 46. orgyas.

Deinde converso cursu ad Subsolanum vela facta versus Mesocæciam per tria milliaria, & quatuor milliaria versus Subsolanum, & Hypercuri, & rursus 5. aut 6. milliaria versus eadem orli stationes, & 5. aut 6. milliaria versus Hypercurum usque ad noctem 24. Iulij, deinde per quatuor milliaria versus Mesurum flante vento Caræo.

Tum converso rursus cursu ad Septentrionem, vela facientes ad 25. usque Iulij mane versus Apactiam & Hyper Thraciam per quatuor milliaria, ad 30. Orgyas fundum habuerunt lutosum. Vltimus versus Septentrionem redeuntes ad 100. orgyas fundum habuerunt, contempseruntque glaciem versus Arctapeliotem, & progressi per bina adhuc milliaria versus Hyper Thraciam, convenientes se denuo versus Austrum & versus glaciem, & vela facientes per milliaria versus Notapeliotem, deinde ad Septentrionem versus Apactiam per sex milliaria, inciderunt in glaciem frigidam adeo frequentia, ut ijs eingerentur, nec è corbe mali, glaciæ sine conspiciere possent, & iam naves adversus glaciem alii superare ne quiverunt, propterea sub vesperam cursum converterunt denuo ad Austrum, & secundum glaciem velificantes versus Mesolybonotum per quinque milliaria, & alia tria milliaria versus Euronotum.

xxv. Iulij sub nocte cum Sol proximus esset occasui inter Aquilonem & Mesoboream, sumpta est eius altitudo, quæ fuit supra Horizontem sex gradibus & dodrante, eius declinatio erat 19. graduum, ex quibus subducti sex cum dodrante restant 13. gradus minuta 5. qui detracti de 90. manent 77. minus 5. minutis, sive scrupulis.

xxvi. Iulij vela fecerunt mane donec Sol esset in Notozephyro per sex milliaria versus Euronotum, & per sex adhuc milliaria cursum tenentes versus Notapeliotem, pervenerunt que circiter milliaria à Continente *Nova Zembla*, tum converso cursu à continente, velificantes per quinque milliaria versus Hyperthraciam flante vento à Subsolano: sed sub noctem denuo cursu converso ad Austrum, navigantes versus Euronotum per septem milliaria proximè à Continentem delati sunt.

Tum convertentes se rursus ad Septentrionem vela fecerunt per 2. aut 3. milliaria versus Aquilonem, & inde ad Austrum cursu dirigentes versus Euronotum per 2. aut 3. milliaria, denuo ad continentem venerunt apud Promontorium oblationis.

Tunc converso cursu à continente ad Arctapeliotem circiter mill. delati sunt in pulvinos ad profunditatem quatuor Orgyiarum inter scopulos & continentem, ubi profunditas 100. Orgyiarum, fundus exiguè lapilli nigri: & aliquam diu vela facientes versus Arctozephyrum, donec denuo profunditatem haberent 43. Orgyiarum fundo solido & firmo.

xxvii. Iulij inde vela facientes versus Arctapeliotem Vulturno flante per quatuor milliaria, converterunt se versus Austrum, ubi invenerunt ad 70. orgyas argillosum fundum, & navigantes versus Austrum & Mesuronotum per quatuor milliaria, delati sunt ad antraquum magnum. Sesequimilliarum inde erat pulvinus 18. Orgyiarum, argilloso arenosque fundo. Inter pulvinum & continentem erat profunditas 60. & 30. Orgyiarum & plaga proindebat versus Orientem & Occidentem secundum vulgarem pyxidem.

Sub noctem convenientes cursum ad Septentrionem, vela fecerunt versus Aquilonem per tria milliaria, cælo núbilum interdiu, circa noctem serenum, ut *Wilhelmus Bernardus*. Solis altitudinem metiens astronomico suo radio, cum invenire elevatum supra Horizontem 5. gradibus 40. minutis. Declinatio erat 19. graduum 25. minutis, ex quibus deducta elevatio 5. grad. 40. minut. restabant 13. gradus 25. minuta, qui numerus detractus de 90. Poli altitudo reperta 76. graduum 31. minutorum, seu scrupulorum.

Vela autem facientes versus Aquilonem per 3. mill. usque ad 28. Iulij, & convenientes cursum versus Austrum vela facientes per 6. mill. versus Euronotum, competerunt se adhuc abesse à continente tribus aut quatuor milliariis.

xxviii. Iulij altitudo Solis per Astrolabium investigata, reperta est 37. graduum & 6. minutorum supra Horizontem. Eius declinatio erat 19. graduum 18. minutorum, quæ congesta faciunt 76. gradus 24. minuta. Istud contigit circiter quatuor milliaria à *Nova Zembla*, quæ proptus nive contecta conspiciebatur sereno cælo, Subsolano flate.

NAVIGATIONIS AD ARCTON.

Tum cum Sol fere versaretur in Notozephiro, converteutes se ad Septentrionem & velificantes unum milliare versus Aquilonem, deinde adhuc milliare obversi Notapelioti, iterum se converterunt ad Septentrionem, vela dantes per quatuor millia versus Arctapeliotem & Hyperetiam.

Sub ejusdem diei vespere Solis altitudo inventa 76. graduum 24. minutorum, & adhuc tria millia progressi versus Arctapeliotem, deinde versus Hyperetiam quatuor millia, denuo in glaciem incidierunt 29 Julij.

29. Julij.

Quo die 29. Julij Solis altitudo investigata radio Astronomico, Astrolabio, & quadrante, inventa est supra Horizontem 32 gradibus: ejus declinatio erat 19. graduum, qui subducti ex altitudine, remanent 13. gradus ab æqualitate nominatus, illis adversus erat versus Orientem.

Istic invenerunt quosdam lapillos splendentes instar auri, quos propterea aureos appellarunt istic etiam elegans Sinus inventus fundo arenoso.

Illo ipso die cursum converteutes ad Austrum, & velificantes per bina millia versus Mesetoniorum inter continentem & glaciem: Deinde à parte Orientali anguli Glacii versus Austrum velificatione facta per sex millia usque ad Insulas Orangiz, obliquando cursum inter continentem & glaciem aëre tranquillo existente & placido, ut 31. Julij.

31. Julij.

Ad utrum ex dictis insulis pervenientes, elater ducentas beluas marinas quas ipsi *Watrashen* appellant, Olenis magnus Rosmaros, fesse in arena ad Solem voluntates invenerunt. Longe maiores sunt istæ beluæ marinæ bobus, in mari etiam viventes præditæ corio instar phocarum, & brevi pilo, recto Leonino, super glaciem plerumque subulantur, quatuor pedibus præditæ sunt, & auribus carent, diffusaliter intersciantur, nisi temporibus capitis consusis, pariunt unum aut alterum catulum. Si forte in glaciæ fragmento à piscatoribus repetitur cum catulis, eos in aquam præcipiant, deinde ipsæ etiam insilientes eos in ulnas recipiant, atque ita subinde se emergentes vel assurgentes effugiant. Quod si resistere cupiant, dimissis catulis, summa vi ad scapham adstant, ut nostri semel non cum mediocri periculo experti sunt: nam Rosmarus

Rosmarus beluæ marinæ æquæ affert, mensuram valde robustorum. Piscatorum scaphas interdum evertit, & consiliis cum fera docentis similibus solus simul in arena versantibus delinquit, ut omnia arma contempnit, & ne unam quidem molare poterit, atque, ut accipiebant se ad remota tormenta petenda vi debellandi necessaria, tempestate fuerint prohibiti.

fere dentes in posteriores cymbae partem infixisset ut eam ad se pertraheret: sed sublato à nostris clamore exterritis, recessis, carulos suos denno in alnas recipiens. Binis praediti sunt dentibus, utrinque ex ore prominentibus, circiter cubitum longis, non minus ebores estimatis praefertim in Moscovia & Tartaria, locisque vicinis, ubi noti sunt: sunt enim peninde albi, duri, & laves ac ebur. Cum porro nautae existimarent istam Rosmarorum seclita in arena volutantium catervam, in terra non posse se defendere, eos adorti, ut eorum dentibus potirentur, sed suas secures & gladios & lancas confregerunt, nec unum quidem interimere poterunt, uni duntaxat dentem excusserunt quem abstulerunt. Cum igitur isto praelio nihil consequi potuissent, deliberarunt de reditu in pacem, ad tormenta bellica inde adferenda, & ijs Rosmaros oppugnandos: sed ventus adeo vehemens subortus est, qui glaciem in magna fragmenta confringere cepit, ut ab eo conatu desistere oportu-
etit. Illo ipso tempore ingentem ursum album dormientem offenderunt, quem globo trajecerunt, & nihilo-
minus diffurgens in aquam insilijt, sed nautae remis cymbam impellentes persequuti, eum mactarunt, & sus-
per glaciem pertransiunt, dimidia farisla in glaciem valide infixâ ad ipsam fimiter colligarunt, eo animo ut
cum deinde ascenderent cum redimiri essent cum tormentis ad Rosmaros oppugnandos: sed cum ventus magis
ac magis infingeret, & glacies confringi inciperet, nihil effectum est.

Cateum cum Willemus Bernardi f. qui ur dictum est, 5. Iunii anno. 1594. ex Texella vela scissit & a3.
ejusdem mensis Kildvvinum Moscoviae pervenisset, & inde cursum dirigens ad septentrionale latus *Nova Zet-
bla*, eo successu quem retulimus. 1. Augusti ad Insulam Orangiae delatus esset, animadverteret tamen cum omni
suscepto labore difficulter inchoatam navigationem posse absolvere, tum etiam quod nautas redere inci-
peret tam diuturnae morae, nec ulterius i) progredi cuperet, commodum visum est regredi, & ad alias naves
redire quae versus VVeygats sive Fretum Nassovicum cursum direxerant, ad intelligendam quem transitum
illac repensissent.

AUGUSTVS. 1594.

Propterea 1. Augusti cursum converterunt ab Insula Orangiae solventes, & vela fecerunt per sex milliaria ver-
sus Zephyrum & Hyperlybem usque ad glaciale cuneum sive angulum.

A glaciali cuneo ad Promontorium consolationis velificarunt versus Zephyrum ad Austrum aliquo modo
sendentem per 30. milliaria. Inter haec loca valde alta est terra: sed Consolationis Promontorium humile est, &
in ejus Occidentali latere sunt quatuor aut quinque nigri colles, veluti rusticorum tuguria.

A Promontorio Consolationis sese converterunt ad Septentrionem 3. Augusti velificarunt per 8. milliaria
versus Mesothraciam & Circium, meridie autem converso cursu ad Austrum, vela fecerunt usque ad noctem
versus Mesolybonotum, & Lybonotum, & pervenerunt ad humilem angulum Promontorii Nassovici.

Sub noctem denique converso cursu ad Septentrionem, vela fecerunt versus Hyperboream per duo milliaria,
arque cum ventus se ad Septentrionem converteret, propterea versus Zephyrum, obverti, velificarunt versus Cir-
cium per milliaria: sed mutato vento in Subolanum, vela fecerunt à 4. Augusti mane usque ad meridiem versus
Mesoaegesten per quinque aut sex milliaria, & adhuc usque ad noctem versus Notozephyrum per quinque mil-
liaria, deinde denique bina milliaria versus eundem Notozephyrum, perpeverunt ad humilem locum, in cuius O-
ccidentali latere alba nota erat.

V. Augusti facta velificatio versus Africum per 12. milliaria, & versus Notozephyrum per 14. milliaria, deinde ad-
huc versus Zephyrum per tria, usque ad 6. Augusti.

VI. Augusti cursus directus versus Africum per duo aut tria milliaria, & versus Notozephyrum & Hyperlybono-
tum per quatuor aut quinque milliaria, & versus Mesolybem per milliaria tria, & rursum versus eundem per alia
tria milliaria, deinde adhuc versus Africum & Hyperlybonorum per tria milliaria usque ad 7. Augusti.

VII. Augusti velificatio facta usque ad meridiem, versus Africum per tria milliaria, & versus Zephyrum per tria
milliaria. Deinde converso cursu ad Austrum usque ad noctem, versus Notapeliotem & Mesurum vela facta per
tria milliaria. Versus autem Africum per bina milliaria, & adhuc tria milliaria versus Austrum usque ad 8. Augusti
mane, sive Lybonoto.

VIII. Augusti vela dederunt versus Hyperboreonum per 10. milliaria, quem cursum persequuti usque ad no-
ctem per quinque milliaria, pervenerunt ad humilem terram protentam versus Lybonotum & Mesoboream, quae
cursum sunt adhuc persequuti per quinque milliaria, atque binis milliariis supra illam continentem profunditas
erat 36. Orgyarum, arena nigra. Et vela facientes versus continentem ad profunditatem 12. Orgyarum di-
midio milliari à continente fundus erat lapidosus.

Inde protendunt continens ad Austrum per tria milliaria usque ad alium humilem angulum proximè quæ erat
niger copulus. Inde vero protendunt versus Euronotum per tria adhuc milliaria usque ad alium angulum, pro-
pe quem erat parva insula, & creiter dimidium milliare à continente plana erat ad profunditatem 8.9. & 10. Orgy-
iarum: cui insulae appellationem nigrae dedimus, quia terrae superficies nigra erat, tum oborta valde densa nebula,
ut vento obliquentes navigarent per tria milliaria versus Argestem: sed serenitate facta, denique versus continentem
se converterunt, & Sole in Austro cussante, denique venerunt prope nigram insulam, velificatione facta ad vul-
turnum.

Rosmarorum
natura &c
adversus
eos consi-
derat.

Willemus
Bernardus f.
conversit
cursum ab
insula Ora-
giae, cui dif-
ficulter se
lógios pe-
gredi & va-
in facere a.
sumas res-
pexit.

1. Augusti.

3. Augusti.

4. Augusti.

5. Augusti.

6. Augusti.

7. Augusti.

8. Augusti.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

Istic dimensus est *Willelmus Bernardi* f. Solis altitudinem ad 71. gradum & trientem, ubi repererunt magnam anfractu, quem *Willelmus* conjiciebat esse cum in quo *Olivierus Brunel* prius fuerat, appellatum *Coslinarch*.

9. Augusti. A Nigra Insula velificatur versus Austrum & Meseurionem per tria milliaria ad alium angulum, cui ob crucem in eo inventam, Crucis angulum sive cuneum appellant. Istic etiam Sinus inventus valde planus cujus vadum 3. 6. 7. Orgyas profundum terra solida & firma.

A Crucis cu neo velificatione facta secundum litus versus Euronotum per 4. milliaria, pervenerunt ad alium ignobilem angulum, post quem magnus anfractus versus Qrientem porrectus. Huic nomē dederunt *Quintū anguli*, vel *S. Laurentij anguli*.

A Quinto angulo velificatione facta ad Propugnaculi angulum versus Euronotum per tria milliaria, invenerunt longum nigrum scopulum proximē conuentem, cui crux erat imposita, & denuo in glaciem inciderunt, ad quam evitandam in mare properaverunt. Constituerunt secundum litus *Nova Zemle* versus *Weygats* vela facere: sed incidentes in glaciem, versus Austrum converso cursu, vela fecerunt ad 9. Augusti sub noctem usque ad 10. eiusdem mane versus Meseurgetem per 11. milliaria, deinde per 4. adhuc milliaria versus Argellem & Hyperargellem flante *Aparthia*. Meridie narium converso cursu ad Subfolanum velificatio facta versus Subfolanum & Hypereurum usque ad noctem per decem milliaria, deinde eundem cursum tenentes per quatuor milliaria, ubi continentem conspexerunt, & in magnum Sinum pervenientes scapha continentem perierunt, repeteruntque elegantem portum 3. orgyas profundum fundo arenoso. Hic Sinus habet in Septentrionali latere tres nigros angulos. In tertio est navium flatio, qui tamen aliquantulum declinandus, quia scopulosus est, & intersecundum & tertiam angulum etiam elegans est Sinus tuus ab *Arctozephyro*, *Aparthia* & *Arctapelle* ventis, fundus arenosus niger. Huic Sinui nomen *S. Laurentij* indiderunt, ubi Solis altitudo reperta 70. gradum & dodrantis.

11. Augusti. A *S. Laurentij* Sinu velificatione ad Propugnaculi angulum facta versus vulturnum per bina milliaria, humilis niger scopulus inventus, continenti contiguus, in quo crux fixa erat, & scapha ad continentem vecti, repeterunt hominum vestigia, qui illis conspectus profugerant. Nam istic repeterunt sex sacos fecales farina plenos in terra reconditos, & lapidū cumulum apud crucem, & ad ferret tormenti iactum inde, adhuc aliam crucem cum tribus ligneis edificijs secundum Septentrionalem consuetudinem extructis. In illis etiam edificijs repeterunt multos doliorum afferes: ex quo coniecturam faciebamus istic *Salmom* piscationem fieri: illis quoque repenti circa serobes quinq; aut sex loculi ossibus mortuorum pleni, iacentes supra terram lapidibus repleti. Istic etiam inventa constructa navis *Russica* cujus carina 44. pedes longa erat: sed nullum mortaliū conspiciere poterunt.

Huic eleganti portui & tuto ab omnibus vētis nomē indiderunt *Portus Farinæ*, propter farinam istic inventā.

A nigro scopulo in quo cur, aberat binis milliariis versus Euronotum parva Insula aliquantulum in mare protensa, à qua vela fecerunt versus Euronotum per novē aut 10. milliaria. Sole existente in *Lybonoto*, reperta eius altitudo 12. Augusti 70. gradum 30. minutorum, sive scrupulorum.

12. Augusti. Ab eadem Insula litus eius legentes navigarunt per quatuor milliaria versus Meseurum, & pervenerunt ad duas alias exiguas insulas, quarum exterior à continente milliū aberat. Eam *S. Clara* Insulam appellant. Tum denuo in glaciem incidentes, regressi sunt in mare vento sese accommodantes, & vela facientes usque ad noctem, cursum ab insula dirigentes versus Africum per quatuor milliaria, *Arctozephyro* flante. Sub noctē celum plane nebulosum fuit, & 80. orgyarum profunditatem habuerunt.

1. Augusti. Rursum velificantes versus Mesolybem & Africum per tria milliaria, profunditatem 70. Orgiarum repeterunt, & continuaverunt cursum usque ad matutinum tempus 13. Augusti versus Mesolybem per quatuor milliaria, inventa binis horis ante 36. orgiarum profunditate, & mane 45. orgiarum lutofo fundo.

Deinde cursum instituētes, ad meridiem usque, versus *Notozephyrum* per sex milliaria, fundum invenerunt nigrum arenosum ad 24. orgyas, una hora postea ex russo nigricantem arenam ad 22. orgyas, per 6. milliaria adhuc progressi versus *Notozephyrum* rubram arenam ad 15. orgyas, deinde eundem cursum tenentes per bina milliaria, denuo rubram arenam ad 15. orgyas, tum continens conspeximus, & idem cursus servatus usque ad noctem, donec dimidio milliari à continenti abesset ubi fundus arenosus repertus ad 7. orgyas, erat autem continens ignobilis & humilis agger ab Oriente ad Occidentem porrectus. Tum converso cursu à terra, vela fecerunt per quatuor milliaria versus Septentrionem & Hyperboream. Inde versus continentem iterum converso cursu, & velificatione facta usque ad 14. Augusti per 5. aut 6. milliaria versus *Notozephyrum* proximē continentem quem conjiciebatur esse insulam *Celgion*, inde vela fecerunt secundum terram versus Subfolanum per quatuor milliaria, deinde versus Subfolanum & Hypereurum per tria milliaria, subona est nebula adeo densa ut continens conspectum adimeret, & aqua profunditas erat duraxat 7 & 8. orgiarum. Itaque corbis sub subsistito, vento scēe permittentes donec nebula dissolveretur, nec adhuc Sole in *Lybonoto* existente continētem conspiciere volentes, altitudinem maris ad 100. orgyas invenerunt fundo arenoso. Deinde velificatione facta ad Subfolanum per 7. milliaria, tum versus vulturnum & Meseurum per bina milliaria, & atque usque ad 15. Augusti mane per 9. milliaria versus Eurum, & ab auroa ad meridiem usque eundem cursum tenē-

14. Augusti. 15. Augusti mane per 9. milliaria versus Eurum, & ab auroa ad meridiem usque eundem cursum tenē-

ter per

tes per quatuor miliaria, venerunt supra puiumum 9. aut 10. orgyas altum arenoso fundo, nec continente conspicere poterunt. Circiter 11. horam ante meridiem, ceperunt habere maiorem profunditatem 12. videlicet, aut 13. orgyiarum, & vela data versus Eurum per tria miliaria, donec Sol conspiceretur in Notrozephyro.

Sole igitur eodem die in Notrozephyro existente, eius altitudinem dimensus est *Willemus Bernardi f.* & reperit elevatum supra Horizontem 35. gradibus, eius declinatio erat 14. graduum & quadrante, decrant 55. gradus ut 90. compleret, qui simul uniti faciunt 69. gradus 15. minuta: hæc fuit Poli altitudo, & vensus Arctozephyrus. Tū progressi adhuc bina miliaria versus Subsolanum, venerunt ad insulam *Ma Flæ & Delgoy*. Tum matutino tempore inciderunt in alias naves socias Zelandicam & Enchufanam, quæ eodem die advenierant ex V Veygatz, narrantesque singuli quo usque pervenissent. Enchufani V Veygatz superaverant, aiebantque, ultra fretum V Veygatz, spatiosum mare invenisse, sequi in eo versus Subsolanum 50. aut 60. miliaria navigasse, adeo ut arbitrarentur se circiter longitudinem fluminis *Oby*, quod ex Tartaria fuit attingisse, & Tartariæ continentem iuxta ad Arctapeliorem protendi, ex quo coniecturam faciebant se non procul à Promontorio *Tekin* abfuisse, quod extremum est Tartariæ, cum converterant versus regnum *Cathay* ad Notapeliorem, deinde ad Austrum. Ex cum existimarent se iam satis detexisse & tempestivum esse ut reverterentur, & duntaxat illis mandata esse data ut commoditates transendi explorarent, & ante hiemem domum redirent; propterea versus fretum Weygatz se converterisse: in insulam autem pervenisse circiter quinque miliaria amplam ad Notapeliorem Weygatz, & Tartariæ latus, cui *Ordinum insule* nomen dedissent, in qua multos lapillos reperissent Chrystalli nativi quod Adamantis genus esse videretur.

Tempus & locus quibus naves denuo converterunt & eorum que obierunt narratio:

Naves denuo circa Weygatz conveniunt, *Willemi Bernardi f.* navis cum *Lyburnica* ab *Aparlia Nova Zembla*, & *Zelandica* cum *Enchufana* ex Weygatz, & cursum versus patriam converterunt, quandoquidem emissæ duntaxat erant ad summum, protensionem, et littora Tartariæ, atque maris Tartariaci observandum.

NAVIGAT. AD ARCTON I. PARS.

Cum igitur, ut dictum est, convenissent, in latitudinis signum tormenta explositunt: at tirabantur auctem *Wilhelmus Bernardus f. Novæ Zemblæ* circumnavigatâ petreficium VVeygatz rediisse.

Communicata is porro inierit se que observasset, & indicijs communis latitudinis æditis, sese composuerunt ad reditum.

Denno 24
restum se
co upo aut.
16. Augusti.

xvi. Augusti sub insulis *Atarfia* & *Delgey* ad navium stationem pervenerunt, quia ventus ab *Arctozephyro* flabat, & illic hæserunt usque ad 18.

18. Augusti.

xviii. Vela fecerunt versus *Corum*, cursum tamen dirigentes versus *Mesargestem* per 12. miliaria: deinde versus *Hyperlybem* per 6. miliaria, & *Arctozephyro* pulsî sunt in pulvinum vix 5. orgyias profundum. Tum sub noctem ad *Aparctiam* se converentes velificaverunt versus *Caciam* per 7. aut 8. miliaria: sed cum ventus à

19. Augusti.

Septentrione flaret, denno ad *Zephyrum* se converentes vela fecerunt usque ad 19. Augusti mane versus *Zephyrum* per bina miliaria, & iterum per bina miliaria versus *Norozephyrum*, & tertium per bina miliaria versus *Norapeliorem*. Inde rursum converso cursu ad *Zephyrum* navigaverunt usque ad noctem cum malacia: sed exorto vento flante à *Subsolano*, initio direxerunt cursum versus *Corum* & *Hyperargestem* per 6. aut 7. miliaria, habentes alitudo diem maris ad 12. orgyias, deinde ad 20. usque Augusti mane, eundem cursum prosequuti per septem miliaria, flante *Subsolano*, atque idem cursus continuatus per septem miliaria, & versus *Corum* per quatuor miliaria, & deinde cum malacia delati usque ad noctem. Deinde velificatione facta versus *Corum* & *Hyperargestem* per septem miliaria, inciderunt nocte in brevium orgyiarum profundis, proximè continentem, & navigantes secundum litus per milliæ unum, initio versus *Aparctiam*, deinde per tria miliaria versus *Corum*, continens exurgebat in arenosos montes & præruptos angulos, nihilominus prosequuti sunt suum cursum secundum litus habentes profunditatem 9. aut 10. orgyiarum usque ad meridiem 21. Augusti versus *Arctozephyrum* per quinque miliaria: tum Occidentalis angulus continentis dictus

20. Augusti

Candinæ illis erat obiectus ad *Corum* distantia quatuor miliarium. Inde vela fecerunt per quatuor miliaria versus *Corum* & per alia quatuor versus *Mesothraciam*, præterea per tria adhuc miliaria versus *Arctozephyrum* & *Mesothraciam*, & adhuc per quatuor miliaria versus *Arctozephyrum* usque ad 22. Augusti mane.

21. Augusti.

xxi. Augusti mane, velificatio facta versus *Arctozephyrum* per 7. miliaria, & continuatus cursus versus *Corum* & *Hyperargestem*, usque ad noctem per 15. miliaria, flante *Aparctia*, deinde per alia adhuc 8. miliaria versus *Corum*. Deinde idem cursus servatus usque ad 23. Augusti per 11. miliaria.

22. Augusti.

xxiii. Augusti, eundem diei meridie erat *Solis* elevatio supra *Horizontem* 31. gradibus & triente, decrant 58. octo gradus cū duobus trientibus à 90. ad iuncta autem declinatione 11. graduum & duorum trientum ad 58. gradus & binos trientes, fuit elevatio *Poli* præcisè 70. graduum & triente.

23. Augusti.

Vela deinde facta versus *Arctozephyrum* & *Hyperargestem*, usque ad noctem per 8. miliaria, atque versus *Hyperargestem* & *Corum* per quinque miliaria, & adhuc usque ad 24. Augusti mane versus *Mesothraciam* per 6. miliaria, deinde versus *Zephyrum* & *Africum* per tria miliaria, pervenerunt proximè insulam *Wærhysen* appellatam ad *Navium* Stationem.

24. Augusti.

Navigacionem à *Wærhysen* hortiū factam, cum sit navigatio satis nota, describendam non duximus, nisi quod inde simul solverint, ut domum repeterent: itaque conjunctim navigaverunt usque ad *Tesclam*, unde *Zelandica* navis ulterius progressa. *Wilhelmus* autem *Bernardus f.* cum *Liburnica* 16. Septembris, ipso *Encenionum* die, ante *Amsterdamum* appulit, & *Enchusana* *Enchusam*, unde ablegati fuerant. *Wilhelmus Bernardus f.* nautæ *Rosmarum* in urbem usque *Amsterdamum* retulerunt, beluam marinam admirabilis formæ, quam supra *glacii* fragmentum ceperant & mastabant.

16. Septembr.

Navigationem à *Wærhysen* hortiū factam, cum sit navigatio satis nota, describendam non duximus, nisi quod inde simul solverint, ut domum repeterent: itaque conjunctim navigaverunt usque ad *Tesclam*, unde *Zelandica* navis ulterius progressa. *Wilhelmus* autem *Bernardus f.* cum *Liburnica* 16. Septembris, ipso *Encenionum* die, ante *Amsterdamum* appulit, & *Enchusana* *Enchusam*, unde ablegati fuerant. *Wilhelmus Bernardus f.* nautæ *Rosmarum* in urbem usque *Amsterdamum* retulerunt, beluam marinam admirabilis formæ, quam supra *glacii* fragmentum ceperant & mastabant.

Prima Navigationis Finitis.

BREVIS

BREVIS NARRATIO ALTE- RIVS NAVIGATIONIS, QVAE ANNO M.D.XCV. INSTITVTA VLTRA

NORWEGIAM, MOSCHOVIAM ET TARTARIAM,
VERSVS REGNA CATTHAY ET SINARVM.

ROSTRUM quatuor predictae naves Anno M. D. XCIII. mensis Septembris sedierunt; magna spes concepta fuit, institutam navigationem per fretum VVegatz posse absolvi, presentem ex narratione eorum qui Zelandiae navis, & Enchusana velli, cuius legatus fuerat *Ioannes Hugo à Lischoten*, qui rem omnem paulo latius explicabat. Sicut potest Generales Ordines confederatarum Provinciarum, & Illustrissimus Aurangiae Princeps statuerent initio veris aliquas naves instruere, non modo, ut priore Navigatione, ad viam explorandam & aperiendam, sed etiam ad merces eo exportandas, quas mercatores, prout illis commodum videretur, navibus imponerent, adiectis legatis qui eas merces distraherent in ijs locis ad quae pervenirent ab omni nauo & licetia liberas. *Petrus Plancius* celeberrimus Cosmographus, unus ex praecipuis fuit, qui Navigationem istam promoverunt, qui quae praecipuum ordinem cursum quos sequi deberet praescripsit, & tractus Regionum *Tartariae, Cathay, & Sinarum*: sed quid de eo sit iudicandum, nondum satis Constat, tamen tres iam navigationes instituit, ad optatum finem non sunt perductae: nam cursum ab eo delineatum, perfectè observari non potuerunt, obquidam impedimenta, quae propter temporis angustiam corrigi nequiverunt.

Quod nunc melancholici quidam inferre volunt, rem esse impossibilem: producentes, ex veteribus quibusdā auctoribus, quod ex utraque Arctici poli parte per plura quam 305. miliaria mare non sit navigabile, id vanum esse apparet, quia album mare, & polo adhuc propinquius iam navigatur, & in eo piscatio exercetur, praeter veterum scriptorum sententiam & opinionem: Immo quid nunc non navigatur, quod ipsis in cognitum fuit? Sic etiam mirum non esset, quemadmodum initio Descriptionis Primae navigationis dixi, si ab utraque poli Arctici parte 23. gradibus simile frigus esset quale sub ipso polo, tamen nondum probe sit exploratum. Quis erodat in Pyrenaeis montibus & Alpibus quae in Hispaniam, Italiam, Germaniam & Galliam protenduntur, tam ingens frigus esse, ut istae nix nunquam dissolvatur, cum tamen Soli longe viciniore sint, quam haec Belgicae provinciae ad austrum mare sit? Unde rigor ille in montibus nimirum ex vallium profunditate in quibus nix tam alta ita, die Sol ad infimum penetrare nequeat, & montium altitudine, qui Solis radios a vallibus arcent. Sic etiam (iuxta opinionem) accidit de glacie quae est in Tartarico Mari, etiam glaciali naves parat, circa *Novam Zemlam*, in qua glacies ex fluminibus Tartariae, & Cathayae delabens dissolvi nequit propter abundantiam, & quia Sol super ea loca non valde elevarur, non potest tantum calorem praebeere, ut facile colligere possit. Haec est causa cur glacies istae maneat, quemadmodum nix in predictis Hispaniae montibus, & ipsa maius frigus istae induci, quam Polo viciniore loco in aperto mari. Haec tamen tanquam memoriae causa in medium producta sunt, quia cum explorata non sint, tam certa esse nequeunt, atque si explorata essent. Sed nunc ad Narrationem Secundae Navigationis ad Arcticon veniamus.

Anno M.D. XCV. à Generalibus Ordinibus harum Provinciarum confederatarum & Illmo Principe Mauritio, tanquam Architalessi, septem naves instructae ad vela faciendā per fretum *Wegatz*, sive *Nassovium*, ad regna *Cathay & Sinarum*, binæ Amstelrodami, binæ in Zelandia, binæ Eochusæ & una Rotterodami. Quarum sex omni genere mercium & pecuniarum onustae fuerunt, additis Legatis, ad mercaturam exercendam, septimae, quae fuit *Lubumica*, mandatum fuit, ut, cum aliae naves superasset Promontorium *Tabin* (quod extremum Tartariae angulum occupat) aut tam procul pervenissent, ut ad Austrum cursum convertere possent, & omnia glacialia impedimenta superasset, reverteretur, et nuncium ejus rei adferret. Vi porro vehēbar navi *Willelmi Bernardi*, qui summus erat Nauculus & *Jacobus Heinskerck*, primarius Legatus, navigationem quam fecimus, & eam finem quem tenuimus, describam, quemadmodum primam navigationem descripsi.

Primum igitur lustratione ante Amstelrodamum facta, praestitoque à nobis necessario iuramento, vela fecimus 11. Julij versus Texelam, ut cum alijs navibus quae istic certo die convenire debebant, nostram Navigationem in nomine Dei auspicemur.

IVLIVS. 1595.

11. Julij ex Texela solvimus circa Solis exortū, cursum tenentes versus Mesothraciam, per 6. circiter miliaria. 2. Julij. Deinde vela facta versus Circium usque ad 3. Julij mane, ad elevationem; secundum conjecturam, 55. gradus 3. Julij. per 12. miliaria: praeterita cum Arctozephyro & Circio, maxima ex parte tranquillo, velis citio facta versus Zephyrum, & Hyperlybem usque ad 4. Julij mane circiter quatuor miliaria. Deinde spirante circio ad Aparthian inclinantē versus Zephyrum & Mesargestem navigavimus usque ad 5. Julij, mane, circa 15. miliaria, & adhuc do-

NAVIGATIONIS AD ARCTON

6. Julij. nec Sol esset in Occidente, circiter per 8. milliaria.
7. Julij. Tum conversio cursu vela facta versus Arctapoliem usque ad 6. Julij mane per 10. ut consuecimus, milliaria, eundem cursum repentes usque ad 7. Julij, Sole in Austro existente, circiter per 24. milliaria, eodemque cursu continuato usque ad mediam noctem, circiter per 8. milliaria.
9. Julij. Tum, conversio cursu, vela facta versus Africum usque ad 9. Julij mane, per 14. circiter milliaria: & conversio cursu versus Arctapoliem usque ad vespertam, per 10. circiter milliaria.
10. Julij. Deinde velificatio facta versus Hyperboream usque ad 10. Julij vesperti per 18. circiter milliaria. Tum conversus cursus ad Notozephyrum usque ad 11. Julij, donec Sol esset in Notapoli, per 8. circiter milliaria.
12. Julij. Tum vela eversa versus Aparchiam & Hyperboream usque ad 12. Julij, Sole circa meridiem sito, per 16. milliaria. Deinde versus Hyperthraciam per 10. milliaria.
13. Julij. x 17. Julij denuo cursu conversio velificavimus versus Notozephyrum & Africum, usque ad tertiam fere ante vespertam per 10. milliaria: Tum denuo conversi, velificatio versus Boream usque ad 14. Julij, Sole in Euroasiaco existente, per 10. circiter milliaria: & versus Hyperboream & Boream, usque ad 15. mane per 18. circiter milliaria: deinde versus Hyperboream usque ad vespertam circiter per 12. milliaria. Tum Norrvigia nobis conspecta, & navigavimus versus Hyperboream usque ad vespertam 16. Sole in Arctozephyro existente, per 18. circiter milliaria: & deinde 17. Julij cursu directo versus Arctapoliem & Mesoboream, donec Sol esset in Occidente per 24. circiter milliaria.
18. Julij. Tum adhuc versus Arctopoliem usque ad 18. Sole in Arctozephyro, per 20. circiter milliaria. Inde versus Mesopotamiam usque ad 19. Sole ad Occidentem sito, circiter per 18. milliaria.
19. Julij. Inde conversus cursus versus Mesoboream, & Arctapoliem usque ad 20. Julij, ad sex clepsidras usque, sive tres horas, primi quadrantis, & expectavimus nostram Liburnicam, quæ nos adsequi nequit, propter ventorum vehementiam. Quadrante pæterito, conspeximus nostros socios eorum sustines ut nos expectarent, & propinquiores ipsis facti, cursum profecturi sumus usque ad vespertam per 30. circiter milliaria.
21. Julij. Tunc vela secimus versus Meseurum usque ad 21. excubijis postis, circiter per 26. milliaria, & continuato cursu usque ad 22. Sole in Euronoto existente, per 10. circiter milliaria. A meridie Sole in Africo existente, conspeximus ingens Cete formæ sopitum, rectè ante proram, quod strepitum navis velificatus, & nautarum clamore excitatum, enavit, atque per medium ipsius corpus, nostra navis transire debuisset, & cursus continuatus donec Sol esset in Circio, per 8. milliaria.
23. Julij. x 11. Julij velificatio facta versus Meseurum, donec Sol esset in Austroafrico, circiter per 15. milliaria, & tunc conspecta quatuor circiter milliabus à nobis distans. Tum terra nos convenientes Sole circiter in Austroafrico existente, vela secimus usque ad 24. Sole in Arctozephyro existente, per 24. circiter milliaria.
25. Julij. Deinde ad Septentrionem nos convertimus, & velificatio facta usque ad 25. Julij meridie per 10. milliaria, & deinde usque ad mediam noctem versus Circium per 8. milliaria. Tum denuo conversus cursus versus Vultur, nam & Hyperuononum, usque ad 26. Julij, Sole meridiano elevato 71. gradibus & quadrante.
26. Julij. Sole circa Africum versante, cursus conversus Mesoboream versus usque ad 27. Julij, Sole in meridie sito, & eius alitudo inventa 72. gradibus & triente.
28. Julij. Deinde cursus directus rectè ad Hyperboream usque ad 28. Julij. Sole in Oriente existente, per 16. milliaria secundum consuetudinem: & conversus cursus ad Mesocciam, per 8. circiter milliaria: & versus Hyperuononum usque ad 29. media nocte, circiter per 18. milliaria.
29. Julij. Postea conversio cursu ad Mesocciam usque ad 30. Julij Sole in Septentrione existente, vela facta per 8. circiter milliaria: & inde conversi versus Euroafricum, usi sumus magna ex parte tranquillitate usque ad 31. Julij Sole existente in Coro, & circiter sex milliaria progressi.

AUGUSTVS. 1595.

1. Augusti. Inde versus Subolanum vela facta usque ad primum Augusti media nocte per octo milliaria, & cum tranquillitate & exlo sereno, conspeximus *Transper* insulam, circiter Solem in Septentrione existentem, nobis ad Notapoliem expositam 10. milliabus à continente, & velificavimus donec Sol in Oriente esset leniter spirante Cacia, deinde Notapoliem, donec Sol esset in Arctozephyro per 9. milliaria cum semisse.
3. Augusti. Tum distantes à terra dimidio milliari convertimus cursum versus Mesocciam usque ad tertium Augusti, Sole existente in Notozephyro, circiter per tria milliaria, & secundum oram maritimum circiter per 5. milliaria.
- Deinde convertimus denuo cursum propter linguam propterea, circiter sciquiniliare à continente supra quæ *Isbrandus* vicepresbiterus sive Viceadmiralius vela fecit, & valde impetit, sed ut commodum erat, denuo sese explicaverat. Ille tum paululum nos precedebat, sed exaudito eius clamore & conspecta ejus nave periculo illico cursum convertimus: ventus spirabat Hypercæcis & Notapoliæ, præcipue Notapoliæ & Austro, donec Sol esset in Austro 4. Augusti, & velificatio facta quinque circiter milliabus à terra, secundum consuetudinem per sex milliaria.
4. Augusti. Tum Solis alitudo dimensa ad 71. gradum & quadrantem, deinde summa fuit tranquillitas usque ad media noctem.

Vicarius
Admirali
impingit in
linguam.

noctem: postea spirante Austro tendimus versus Mesocariam usque ad 5. Augusti, Sole existente in Notapeliote, & Promontorio Septentrionali per bina miliaria ad Subolanum nobis opposito, & Sole in Arctozephyro existente, nobis erant oppositi versus Austrum per quatuor miliaria scopuli *Mater cum filiabus* vulgo muncupati, & vela facta eo tempore per 14. miliaria.

Virescit deinde progressus versus Cariam usque ad 8. Augusti, donec Sol esset in Cōro, nobis coniuncta est navis *Ufbrandi* Viceamiralis, & multo tempore invicem impeditentes, vela sedimus per 10. circiter miliaria.

Tum vela deduximus donec Sol esset in Arctozephyro, deinde denuo expandimus flante Subolano & Cacia, tendentes versus Mesolybonotum usque ad 7. Augusti donec Sol esset in Notapeliote: & nobis obvia facta Enchusana navis, ex alto mari adveniens, & secundum coniecturam 8. miliaria emens sumus.

Circa Solem in Austro existentem, nobis erat oppositum Promontorium Septentrionale circiter sequimiliaria ad Hyperlybonotum, & scopuli, Mater cum filiabus dicti circiter 3. miliaria: ad Notozephyrum. Tum spirante Mesocacia, vela fecimus versus Hyperboream usque ad 8. Augusti, donec Sol esset in Notozephyro, per 14. miliaria. Deinde converso cursu versus Mesurōnorum usque ad 9. Augusti Sole in Austro existente, conspeximus alium continentis angulum nobis ad Notapeliotem oppositum, & alium præterea præaltum continentis angulum nobis per quatuor miliaria ad Notozephyrum obversum secundum coniecturam, & hunc cursum prosequuti sumus per 14. circiter miliaria. Tum denuo converso cursu ad Mesoborem usque ad 10. Augusti, Sole in Oriente existente, vela fecimus per 8. circiter miliaria. Et denuo converso ad Austrum cursu donec Sol in Arctozephyro esset, velificatio facta, secundum coniecturam per 10. circiter miliaria.

Tum iterum conversus cursus, cum Promontorium Septentrionale à nobis abesset ad Hyperlybem per 9. circiter miliaria, *Nordkya* vero insula ad Mesolybonotum per tria circiter miliaria, vela fecimus versus Aquilonem usque ad 11. Augusti, per densam nebulam, donec Sol esset in Austro, per 10. circiter miliaria.

Itaque converso cursu ad Hyperæuronotum, flante Cacia vela fecimus usque ad 12. Augusti, Sole existente in Notozephyro, per 8. circiter miliaria. Deinde *Nordkya* ad Hyperlybonotum à nobis circiter per octo miliaria distant: delati sumus cum tranquillitate usque ad 13. Augusti, Sole existente in Austrofrico, per quatuor circiter miliaria.

Postea velificatio facta versus Mesurū per binas circiter horas, & navis cui nomen Ferreus Porcus cum vectribus & mercatoribus, cursum dextra ad Austrum: nos verò vela fecimus usque ad 14. Augusti, donec Sol esset in Austro, per 18. circiter miliaria, eundem cursum maxima ex parte sequentes usque ad 15. Augusti, Sole in Subolano existente, tum iacta bolis ad 70. orgyas, & prosequuti sumus navigationē donec Sol esset in Austro per 3. miliaria.

Sole in meridie existente, eius altitudo comperta 70. graduum 47. scrupulorum: Tum nocte iacta bolide, profundius deprehenā 60. orgyiarum arenosus fundus & pulvinus. Sole in Arctozephyro existente bolis denuo iacta ad 60. orgyas, & progressi sumus ad Vulturum usque ad 16. Sole in Arctapeliote existente, iussu demissa bolida ad 80. orgyas, funiculo non longiore, fundus non repertus, & deinde converso cursu versus Subolanum & Hyperæurum, sæpe demissa bolis ad 60. aut 70. orgyas, plus minus, velificatio facta donec Sol in Austro esset per 36. circiter miliaria.

Deinde vela fecimus versus Subolanum usque ad 17. Augusti, Sole in Oriente existente, & iacta bolis ad 60. orgyas, argilloso fundo. Tum Solis altitudo sumpta cum esset in Hyperlybonoto ad 69. gradus 14. scrupulos seu minuta, conspeximusque maximam glaciæ abundantiam secundum litus Novæ Zemblæ, iacta bolide ad 75. orgyas repertus fundus firmus & solidus, velificatio autem facta per 24. circiter miliaria.

Postea diversos cursus institutum propter glaciem, nunc versus Mesurum, mox versus Vulturum usque ad 18. Augusti, Sole in Oriente existente, per 18. circiter miliaria. Tum demissa bolide ad 30. orgyas, repertus fundus solidus, & binis postea horis ad 25. orgyas arena rubra, distincta parvis frequentibus maculis: sequi hora post repertus ad 20. orgyas fundus rubre arene nigris punctis distinctæ ut arena: tum apparuerit nobis duæ insule, quibus Enchusani nomē indiderunt *Orange*, à Principe Mauritio & eius fratre, quæ nobis erant ad Notapeliote oppositæ circiter per 3. miliaria, humilis terra, & velificatio facta donec Sol in Austro existeret per 8. miliaria.

Deinde versus Subolanum vela factis & diversis vicibus iacta bolide, repertus fundus ad 20. 19. 18. & 17. Orgyas, magna ex parte solidus nigris maculis distinctus, & Sole Occidente conspectum fretum *Wegatz* nobis oppositum versus Cariam circiter 5. miliaribus, confecta circiter 8. miliaria.

Vellitudo porrò facta à 70. gradibus usque ad *Wegatz* magna ex parte per glaciem contracta. Quo pervenientes, demissa bolide, multo tempore altitudinem 13. & 14. orgyiarum deprehendimus, solido fundo, nigris maculis consperso. Paulo post iacta bolide, altitudo inventa 10. orgyiarum, spirante Aparitia, & continuo inter glaciem versabamur, & sercabatur à glaciæ abundantia, usque ad mediam circiter noctem. Tum ad Septentrionem cōvertē ere nos oportuit, propter linguas quasdam ad australe *Wegatz* latus recte nobis oppositas ad sesqui miliare 10. orgyas altas, & mutato cursu, & per binas horas versus Corum navigavimus. Deinde denuo mutatus cursus versus Subolanum & Hyperæurum, & perventum ad *Wegatz*, demissa bolide fundus subinde repertus 7. orgyiarum, paulo plus aut minus, usque ad 19. Augusti, tum Sole in Notapeliote existente, ingressi sumus *Wegatz* in navium stationem, spirante Aparitia.

NAVIGATIONIS AD ARCTON.

Angustia illa inter Imaginem angulū, & Samitarū regionē, glacie tant plenā, ut vix per eam transire tentari posset, & per navium stationem hac ratione navigavimus, quam Pinguedinis sinum nūcupavimus, quia hic plurimū pinguedinis invenimus. Valde cōmodus est hic sinus adversus glacie cursum, nunquam fere ab omnib. ventis in quō vellicari licet ad placidā altitudinē 4. 5. crevissimū fādo glaciē & fimo. Ad Orientem huius sinūs sit.

30. August.

x. x. Augusti, radio astronomico Solis altitudo explorata, & inventa supra Horizontem esse 69. gradibus. 21. Scrupulis cum esset in Hyperlybonoto in summa sua altitudine, aut antequam declinare inciperet.

21. Augusti.

- Nauka in
gimnazijah
Weygatz
pedagogiča-
na. *

21. Augusti 54. e nocte in contineciem *Wegaz* profecti, ad explorandum ejus loci sipum. Progressi ceter 2. milliaribus in interiorum regionem, invenimus diversas rhedas onustas pelibus, piagmedine, & familiaribus mercibus, etiam hominum vestigia & Rangiferonum, ex quibus conicere licuit, vicinis locis homines debere habitare, aut commercij causa eo advenire. Quod coniectura magis confirmabatur, ex pellium abundantia, quâ in staurum sive imaginum angulo (sic à nobis nuncupato) copiose invenimus: quod decimo post die à Samiatis & Russis plenius intelleximus, quando cum eis sermones contulimus, ut sequentia docebant.

1. *fratres*
 2. *fratres*
 3. *fratres*
 4. *fratres*

Węzły
z białym
kwasem
mleczanym.

Cum posita à *Weygatz* in continenti progressi effemus, omnem rationem inivimus quo modo aedificia alia qua invenire possemus, aut aliquos homines, a quibus intelligeremus commoditatem navigationis vicinis locis. Posita à Samuili eodém sumus & in *Weygatz* & in *Nova Zemla* homines habitare, neminem tamen istuc invenimus, neque aedificia, nec aliud quidpiam, itaque ut plenus indicium habisceretur cum quibuldam ex nostris longius versus Notapoliem fumus progressi, ad maris litus. Eo proficiscentes, fœnitam reperimus in palade ad dimidium Crus profundam, tam altè enim fixo pede solidum & durum fundum invenimus, ubi autem minor profunditas, paululum supra calces pertingebat. Cum igitur ad litus pervenissemus, gaudio perfusi sumus, quia videbamus aperturam quandam conspiciere, qua transire possemus, nam istuc paucam glaciem videbamus. Sub vespere ad navem redeuntes, id nostris pro læto nuncio revulimus. Nostris nauceri etiam scapham quæ remis impellitur emiserant, ad explorandum an Tartaricum pelagus apertum esset, sed in mare usque penetrare nequiverunt, ob glaciem, & ad Crucis angulum pervenientes, relicta istuc scapha, trestri itinere profecti ad Disidii angulum, unde conspexerunt glaciem à Tartarico pelago profucentem ad oram Russiæ & VVeygatz in angulo prius compressam & conflantam.

90 -14

29

Haec Topographia demonstrat appartentiam, si non ex protestationem Wiggatz (alibi Protona Maffiis nuncupate) Infantis Ordinem, Pinguetibus Sineis, Pinguetibus angulans Crucis angulans 23. Dignis angulans, angulans, 23. et adiacent non qua in Wiggatz, et nuncupate ad Ordinem in T. ostentis polio sum.

III. 20

x x i i i. Augusti reperimus naviculam ex *Pitzere*, Lodgie ipsi nuncupatam, fusiis connexam, quæ versus Septentrionem navigarat, ut inde Rosmarorum dentes, pinguedinem, & anseres reponeret, ad onerandas naves quæ ex Russia erant adventuræ per *Wegare*, quemadmodum nobis cum conferentes sermones dixerunt, eas videlicet naves adventuras ad vela faciendam in Tartaricum pelagus, ultra flumen *Oby*, usque ad locum *Pegolia* nuncupatum in Tartaria, ad hunc totam permanendum, pro solito quotannis more. Reserebant intra 9. aut 10. hebdomadas streum glacie concretum in, & cum congelari incipit, illico totum concrevere, atque tum per glaciæ posse excurrere usque in Tartariam, ultra mare quod ipsi *Mermare* appellant.

x x i i i i. Summo mane ad eorum navem appulimus ad plenius intelligendum de mari, ad Orientale latus *Wegare*, & abunde satisfactum nostræ petitioni, ut dictum est.

x x v. Augusti denuo ad Russorum navem tendimus, & amice cum illis sermones contrulimus, amicitiam vicissim ab illis experti sumus, nam nobis primum octo præpingues anseres donarunt, quorum magnam copiam in sua nave patiente loco habebant. Periculum fecimus an unus aut alter illorum ad nostram navem proficisci vellet, illorum septem cum magna lætitia nobiscum profecti sunt. Navem ingressi, eius magnitudinem, & insignem apparatus valde admirati sunt: & postquam & proram & puppim probe observassent, proposuimus illis carnes, butyrum, & caseum: sed renuerunt, dicentes eo die sibi jejunandum, conspicientes tamen hancem sale conditum, omnes cum manducarunt, etiam caput & caudam devorantes. Postea quam ederunt, Vasculum halocibus plenum illis donavimus, pro quo nobis magnas gratias agerunt, hæciantes quas in re pro eo munere nobis gratiam rependerent, coque nostræ scapha exceptos in Pinguedinis Sinum reveximus.

Meridie solvimus stante Coro. Protendimus *Wegare* ad Orientem usque ad Crucis angulum, deinde ad Arctapeliotem usque ad Dissidij angulum, paullo ad Orientem vergentem: postea ad Aquilonem & Hyperboream, tunc ad Septentrionem paululum ad Zephyrum vergentes: Vela fecimus versus Arctapeliotem paululum ad Subsolanum vergentem per bina milliaria ultra Dissidij angulum: sed ob glaciæ abundantiam regredi oportuit, & cursu dirigere ad prædictam nostram Navium stationem. In reditu invenimus apud Crucis angulum, commodum locum ad anchoras ea nocte figendas.

*T*opographia representant: Summus cum ipso Rege, eorum frum, amicum & more, eorum vrbem, & velocem cursum eorum additis variorum qua trahunt, ut præterea nostri amici eos compellerint, & tandem amici ab invicem discesserint.

Bernardi f. vide quid dicat. Hæc acciderunt circa Solem versantem in Arctozephyro.

Septembris 2. paulo ante Solis ortum eduximus anchoras, ut egrederemur, stabat enim Austroafricus, com. 2. Septemb. modus ad nostram navigationem, & incommodus ad istuc hærendum, quia terre crepido humilis erat. Hoc Ad. ammirallus & eius Vicarius conspicientes, ceperunt etiam suas anchoras educere, & vela explicare.

Sol erat in Hypercuro cum nostrum dolonem substringeremus, & vela fecimus usque ad Crucis angulū, istuc iacta anchora, ad Libumicam Admirallij expectandum, quæ magno cum labore & longo tempore ex glacie emengere potuit, subinde educta anchora.

Cum sub noctem ad nos pervenisset, mane circiter binas horas ante Solis ortu vela fecimus, & cum ortu Solis appulimus circa milliæ ad Orientem Dissidij anguli, cursum tenentes versus Septentrionem, donec Sol esset in Austro, per sex milliaria. Tum ob glacie magnam abundantiam & nebulas, & venti inconstantiam, cursum convertere oportuit, nec tamen cum rectum tenere ponimus, sed subinde convertendus fuit, nunc glacie causa, modo secundum venti inconstantiam, & quia etiam celum nebulosum erat, sic ut noster cursus profusus incertus esset, & cum existimaremus nos versus meridiem ad Samiuratum regionem vela fecisse, cursum tenentes versus Notozephyrum, donec ur̄a minor (quam naute Vigiles vocant) essent in Arctozephyro, pervenimus ad Orientale larus insule Ordinum, circiter iactum duplicis sclopeti procul a terra ad profunditatem 13. orgyiarum.

Septembris 4. mane sublati anchoris, propter glaciem, velificatio facta inter Ordinum insulam & Continentē, 4. Septemb. & proximè ad insulam accedentes ad quatuor aut quinque Orgyiarum profunditatem, rudentem in terram cōtecimus, ut tūi à glacie maneremus, atque interdum in terram egressi sumus, lepores petiunt, qui frequentissimi istuc reperiuntur.

Delineatio miseranda lancia, quam ferax, truculentibus, & vorax Vesui in duos ex nostris ætremis suis dilacerando, atque nos his omnibus viribus adversus eum pugnantes diu sumus occupati, ante quam illum occidere possetimus, & quod quamdiu vixit, loci vulneratus, globos traxerat, & verberatus, prædam dimittere soluit.

Septembris 6. matutino tempore in continentem profecti sunt aliqui nautæ, ad investigandos lapillos, ada- 6. Septem. manij generis, qui in Ordinum etiam insula magna copia reperiuntur. Dum istis perquirendis intenti, con- tigit ut bini coniunctim cum essent, macilentus albus ursus tactè ad eos venerit, & alterius illorum occupat ap- prehens-

NAVIGAT. AD ARCTON

prehenderit, is ignorans quid esset, vociferari incipit, quia me per occipit apprehendit? Sodalis eius qui ipsi ad-
sublato, amice, inquit, ursus est, simulque cum dicto celeriter aufugit.

Ferox ursus
binoes ho-
mines ma-
dat.

Ursus alterius caput statim dentibus confregit, & sanguinem exiit. Reliqui nautae qui in continenti vene-
rant, statim eo concurrerunt 20. numero, ad fodalem liberandum, aut saltem cadaver urso adimendum. Cum
illi & sclopis & sarissis paratis ad ursum accederent, occupatum in vomando cadavere, ursus ferox & impetuosus
in eos impetu facto, unum ex illis sejungens discerpit miserum in modum, quod reliqui conspicientes disfrigerat.

Nos animadvertentes ex navi & Liburnica nostros versus litus fugere illico in nostras scaphas descendimus,
quas omni diligentia remis ad continentem impulimus ad nostros liberandos. Quo pervenientes, miserandum
illud nostrorum spectaculum vidimus, ut miserè ab urso erant lacerati, ita quod alter alterum animantes, ut simul
iuncti ursum adgrederemur cum sclopis, gladijs, & dimidiatis sarissis, neque quisquam cederet: sed non fuerunt
omnes cividem sententiae, dicebant enim nonnulli, nostri sodales jam sunt extincti, & poterimus ursum compre-
hendere, tamen si in tam manifestum periculum nos non conijciamus: si possemus nostros alio modo liberare, tam
deberemus accelerare, sed nunc non est ita properandum, nihilominus nostros capiendus est, sed circumspice & no-
bis agendum, nam cum ferox & vorace bestia nobis res est. Tum tres ex nobis paulo longius progressi sunt, au-
so nihilominus cadaver vorare perseverante, nostram multitudinem continens, tamen si ingens numero esse-
mus. Tres illi progressi fuerunt *Cornelius Jacobi f. naucleus Wilhelm Bernardi f. Wilhelm Gyssus gubernator Li-
burnicae, & Ioannis & Kuffelen, Wilhelm Bernardi f. scriba*. Cum illi ter suos sclopis explosissent, nec hilum profe-
cissent, idem scriba aliquantulum progressus, ut ursum inter jactum haberet, ursum caput globo traiecit circa oca-
los, nihilominus ursus cadaver per occipit retinens, sustulit caput, sed paulatim vacillare cepit. Tum scriba, &
leimus Gyssus adcurrit, & omnibus viribus ursum nasum suo sclopo, convalidum primum ursum in terram proci-
magno cum eiulatu, & *Wilhelm Gyssus* in corpus eius insilient, guntur illi praecidit.

7. Septemb.

Deinde sepulchris cadaveribus sociorum in Ordinum insula 7. Septembris, urso pellem detraxerit, quam Am-
stelodamum reulerunt.

9. Septemb.

Septembris 9. ab insula Ordinum vela dedimus, terrae crepidinem legentes, sed glaciem tantam & adeo valde
profluente reperimus, ut pervadere nequiremus, sic ut sub noctem denuo ad Ordinum insulam revertemur
Zephyro spirante. Admirali Liburnica Roterodamensis in breviam quendam impigit, sine noxa tamen pervasit.

10. Septemb.

x. Septembris denuo ex Ordinum insula vela dantes versus *Weygat*, binas scaphas praemisimus ad mare, ad ex-
plorandam glaciem, & sub vespere simul appulimus in *Weygat*, ubi anchoras jecimus apud Dissidij angulum
sive Promontorium.

11. Septemb.

x1. Septembris mane, denuo vela fecimus in Tartaricum mare, sed iterum in plurimam glaciem incidimus, ut
denuo in *Weygat* redeundum fuerit, & apud Crucis angulum anchorae figende. Circiter mediam noctem con-
speximus Russicam navem ab Imaginum angulo versus Sanitarum regionem vela facientem.

13. Septemb.

x11. Septembris tempestas suborta est, circa Solem existentem in Austro, ex Africo nebuloso & humido cae-
lo, cum nivis procella, & invalescente adeo tempestare, ut ab ea ferrentur, & pellerentur.

14. Septemb.

x111. Tempestas miserece cepit, venusque conversus ad *Arctozephyrum* aëtu autem valde profluente à
Tartarico mari, caelum vero serenum usque ad vespere, spirante vespere *Arctapeliote*. Eodem die profecti sunt
nostri ad aliud *Weygat* latus ad continentem, ad alvei profunditatem scrutandam, prorsus in anfractum pone
insula lingulam penetrant, ubi zodiculum ligneum repererunt & ingentem aquae torrentem. Eodem die mane
convolvimus nudentem anchoram ad navem attrahentes & malum atrolentes, arbitrabamur denuo nostram na-
vigatorem nos prosequimur: sed cum Admirallius alterius esset opinionis istic haerent usque ad 15. Septem-
bris. Eodem die mane denuo proficere cepit in Orientale latus *Weygat* glacies, adeo ut subito anchoras suble-
vare cogemur, & eodem die ex occidentali latere *Weygat* vela facere cum tota classe domum versus, ut illo ipso
die insulas *Maslo* & *Delegy* praeterierimus, & tota nocte navigavimus versus Hyperagestem per 12. miliaria
usque ad diem Saturni mane: noctu ventus conversus est ad *Arctapeliotem* & ninxit.

15. Septemb.

xv. Septembris ab auroa usque ad noctem vela facta versus *Corum* per 18. miliaria ad 42. orgyiarum profun-
ditate. Decidit nix dense & ventus vehementer flabat ex *Arctapeliote*. Primo quadrante reperta profun-
ditas 40. orgyiarum, mane nullam totius classis navem conspeximus.

16. Septemb.

Deinde tota adhuc nocte velificatio facta usque ad 17. Septembris mane, duobus maioribus velis sine appen-
dicibus, versus Hyperagestem, & *Corum* sive *Argetem* per 10. miliaria. Eodem die, secundo quadrante habui-
mus profunditatem 50. orgyiarum, & matutino tempore 30. Orgyiarum fundo arenoso nigris maculis di-
stincto.

17. Septemb.

Dominico die mane versus est ventus ad Septentriones & Circum valde vehemens. Tum ad nos advenit Ad-
mirallij Liburnica, quae nobiscum vela fecit ab auroa usque ad vespere, uno velo dantur explicato versus
Lybonorū & Hypedyonorum, per sex miliaria. Tunc nobis conspectus est angulus *Candynas* nobis oppositus
ad *Neapeliotem*, profunditas 27. orgyiarum, arena rubra nigris punctis distincta.

Die Dominico vesperi, doloſi denuo expanſus ſuit & ad arcton conuerſus, & velificatio facta tota nocte usque ad diem Lunæ mane, versus Archapeliotem & Hyperæciam per 7 aut 8. miliaria.

xviii. Septembris mane nostram Liburnicam que nos sequebatur non conspeximus, quam requirerentes usque ad meridiem, repetere nequivimus, & ferebatur versus Subſolanum per tria miliaria: adhuc à meridie usque ad noctem continuata navigatio versus Hyperboream per quatuor miliaria.

Deiſſe à die Lunæ vesperi usque ad diem Maris mæhe, versus Meſoboream per 7. miliaria, & ab auroa usque ad meridiem continuatus idem cursus per quatuor miliaria: à meridie vero usque ad noctem versus Hyperboream per 5 aut 6. miliaria cum profunditate 35. orgylarum.

Eodem vespere conversâ vela versus Austrum & navigarum usque ad auroram.

xx. Septembris directus cursus ad Mesolybonotum & Lybonotum per 7 aut 8. miliaria, cum profunditate 20. Septembris. 30. orgylarum & limo nigro.

Deinde data vela ab aurora usque ad meridiem expanſis etiam binis thoracis sive velis in summo mari fastigio versus Meſolybem per 3. miliaria: & à meridie usque ad vesperam versus Hyperlybem per 5 alia miliaria.

xxi. Septembris à vesperino tempore usque ad diem Iovis mane ad quartam Zephyri, deinde usque ad lucem versus Zephyram per 7. miliaria ad profunditatem 64. orgylarum fundo uliginoso.

A diluculo usque ad meridiem versus Notozephyrum per 5. miliaria cum profunditate 65. orgylarum fundo uliginoso. Meridie conversus cursus ad arcton & velificatio facta tribus horis versus Archapeliotem per bina miliaria. Tum denuo conversus cursus versus Zephyrum & velificatum usque ad noctem secundam, quam cum binis motoribus velis sine appendicibus, versus Austrofricum & Hyperlybonotum, per 6. miliaria.

Deinde in secunda quarta seu quadrante secundo denuo ad arcton converso cursu, vela data usque ad diem veneris mane 22. Septembris versus Hyperboream & Boream per 4. miliaria: deinde ab aurora usque ad meridiem versus Archapeliotem per 4. miliaria.

Tum converso cursu ad Zephyrum, velificatio facta versus Hyperægiestem & Arctozephyrum per tria miliaria: deinde primo quadrante versus Hyperægiestem per 5. miliaria, & secundo quadrante versus Meſægiestem per 4. miliaria, deinde usque ad diem Sabathi auroram 23. Septembris, versus Africum & Meſolybem per 4. miliaria. A diei Saturni diluculo usque ad vesperam cum majoribus binis velis sine appendicibus versus Notozephyrum & Meſolybem per 7 aut 8. miliaria, spirante Circo.

Sub noctem ad Arcton conſerſi, vela fecimus usque ad Dominicum diem mane 24. Septembris cum binis maioribus velis sine appendicibus, versus Subſolanum, valide flante Coro, per 8. miliaria, & à diluculo usque ad meridiem versus Hyperæurum, per tria miliaria, spirante Aparctia.

Tum convertentes nos ad Zephyrum, vela fecimus usque ad vesperam versus Africum, per tria miliaria: & tota nocte usque ad diem Lunæ auroram 25. Septembris versus Hyperlybonotum, per 6. miliaria, spirante Aparctia. Diluculo, vento mutato in Archapeliotem, vela dedimus usque ad noctem versus Favonium & Meſægiestem, per 10. miliaria. Demissa bolide ad 63. orgylas fundus areposus repertus.

Ab eo vespere usque ad diem Maris diluculum 26. Septembris velificatio facta versus Zephyrum per 10. miliaria. Tum perquisimus nos proximis esse continenti circiter tribus miliaribus ad Orientale partem Kildwyn. Mane à tertæ crepidine nos convertentes, recessimus fere per spatium trium horarum. Postea converſimus nos denuo versus continentem, existimantes in Kildwyn ingredi, sed infra delati sumus, quam ob rem à meridie denuo à continente recessimus, & vela fecimus usque ad vesperam versus Cæciam per 5. miliaria.

Deinde adhuc à vespere usque ad secundam ante diluculum diei Mercurij 27. Septembris, versus Subſolanum per 6. miliaria. Tum conversi ad Zephyrû, vela fecimus usque ad vesperam versus Meſægiestem per 8. miliaria; & circa noctem denuo pervenimus prope Kildwyn. Tum à trepidine obverſi per binos quadrantes vela fecimus versus Hyperæciam & Cæciam, per 6. miliaria.

Tum circiter diluculum diei veneris 28. Septembris nos convertentes, vela dedimus vento admodum varie spirante, nunc in unam partem, modo in alteram, usque ad vesperam, conſectura facta, Kildwyn à nobis abesse versus Zephyrum 4. miliaribus: atque spirante Cæcia, vela fecimus versus Circium & Meſothraciam usque ad diem Saturni diluculum per 12 aut 13. miliaria.

xxi. Septembris mane navigavimus versus Hyperægiestem per 4. miliaria, toto illo die usque ad noctem, fuit lucidus ær, tranquillitas, & Solis splendor. Vesperi, vela fecimus versus Africum, & pervenimus circiter 6. miliaribus à continente, continuavimusque cursum usque ad Dominicum diem 30. eiusdem mensis, versus Circium, per 8. miliaria. Tum converso cursu ad continentem, pervenimus eo die in Waerhys, & istuc habuimus usque ad 10. Octobris.

x. Octobris solventes ex Waerhys, pervenimus in Mosam 18. Novembris; neque voluimus cursum aut miliaria à Waerhys in Hollandiam usque adscribere, ut non necessaria, quia ea navigatio est quotidiana.

NARRATIO TERTIAE NAVIGATIONIS QVÆ ANNO M. D. XCVI. AD ARCTON EST INSTITVTA VERSVS REGNA CATTHAY, ET SINARVM.

ROSTRYAM, ut relatum est, 7. illæ naves ex Septentrionali navigatione redierunt, non cum eo fructu qui sperabatur: potentes Ordines probè consideratis omnibus rebus, deliberarunt, an Provinciarum nomine tercio aliquis apparatus fieri deberet, ad inceptam navigationem pendendam ad operum finem, si possibile sit. Post multas deliberationes & consilia varia, in eam tandem sententiam est itum ab Ordinibus. Vt si qui essent, siue civitates, siue mercatores, qui eam navigationem adhuc experiri vellent suis sumptibus, id licere, atque navigatione absoluta, ex qua liquere posset, transiit navigandis patere. Provinciarum nomine, divite honorario donandum iri, cetera summa etiam indicata. Istis conditionibus fuerunt tercio ab honorando Senatu Amstelrodamensi, binæ naves initio anni apparatus, & naves accepti, quibus duæ conditiones fuere proposuit, videlicet quid essent accepturi, si re infecta reverterentur: quid contra asserrent, si penetrare possent, pollicitatione facta, si navigationem commode absoluerent, præmio non vulgari fore donandos, ad excitandos nautarum animos, quos ætates quocum fieri posset, seligerent; quo minus coniugum & liberorum amore impedirentur ab opere, aut à navigatione abhorrerent.

His ergo conditionibus fuerunt initio Maij ad vela facienda apparatus. In una fuit Naucerus *Jacobus Henricus* *kerck Henrici* f. cui etiam commissa mercium siue negotiationis cura, & *Willelmus Bernardi* f. summus Gubernator: In altera verò *Joannes Cornelij* f. *Rijp*, tanquam Naucerus, & cui etiam mercium quas mercatores navi impoluerant, cura tradita.

v. Porro Maij anno M. D. XCVI. facta est illustratio nautarum utriusque navis, & 10. ex Amstelrodamo vela facientes, 21. in Vlied pervenerunt.

xvi. Vela fecimus ex Vlied, sed æstu desinente, & spirante Arctapeliote, coacti fuimus rursus ingredi, & *Joannis Cornelij* f. navis impedit in fundum, sed liberata fuit, denuoque anchoras fiximus ad Orientale larus *Vlielandi*.

xviii. Maio denuo vela fecimus ex Vlied, spirante Arctapeliote, tenentes cursum versus Circium.

xxi. Maij conspeximus insulas *Huland* & *Fryeril* spirante Arctapeliote.

xxiiii. Prosperum ventum nacti, vela fecimus versus Arctapeliotem usque ad 29. Tum ventum habuimus adversum Arctapeliotem qui nobis Thoracium excussit.

xxx. Maij denuo prospero vento spirante velificatio facta versus Arctapeliotem, & Solis altitudo requisita radiis astronometricis, quem comperimus elevari supra Horizontem 47. gradibus, 42. scrupulis. Declinatio erat 21. gradibus 42. scrupulis, sic ergo Poli altitudo 69. graduum 24. scrupulorum.

i. Junij nullam noctem habuimus & 2. denuo adversum ventum nacti sumus, sed 4. Corum nobis faventem habuimus, tendentibus ad Arctapeliotem.

Sole existente circa Eæronorum, admirandum signum in celo conspeximus, nam ex utroque Solis latere apparebat alius Sol, & binæ Irides intersecabant tres eos Soles, deinde alia duæ Irides apparebant, una late Solem ambiens, & alia illam per medium secans; majorisque Solem ambiens pars inferior elevata erat supra Horizontem 26. gradibus. Meridie Sole in summa sua exaltatione existente, Astrolabio deprehensum cum supra Horizontem 48. gradibus 43. scrupulis elevari esse, declinatio erat 22. graduum 17. scrupulorum, 22. illis gradibus & 17. scrupulis additis ad 48. gradus & 43. scrupulos, comperit nos Poli altitudinem 71. graduum habuisse.

Joannis Cornelij f. navis nobis ventum adimebat, neque ad nos accedebat, sed profecti sumus illi uno rhombo obviam, versus Arctapeliotem tendentes, quoniam existimabamus nos nimum versus Zephyrum tendere, ut posset apparui, aliqui cursum versus Arctapeliotem direxissimus. Cum sub vesperam conveniremus, illi diximus, magis ad Orientem cursum debere dirigere, quia nimum ad Occidentem tendebamus: sed eius navis Gubernator respondit: se non velle in *Wegzæ* sinum ingredi. Eorum cursus ad Hyperæciam erat, & nos pæne 60. milliariis in Mari procul à continentemur, cum deberemus ad Arctapeliotem tendere, cum Septentrionalis Promontorium conspiceremus: propterea convenisset tum potius versus Cæciam tendere quam versus Aquilonem, quia adeo ad Occidentem declinaveramus, ut denuo in rectum cursum navigationem reduceremus: propterea tunc corripientes dicebamus nos debuisse, potius versus Orientem cursum dirigere, saltem per aliquot milliaria, donec dento in rectum cursum rediissemus, quod adversorum ventorum flatu perditum erat, tum etiam quod Arctapeliotes spirabat: sed quidquid illis diceremus, & ipsi consuleremus, alium cursum tenere noluerunt quam versus Boream, quia, ut aiebat si versus Orientem tenderemus, in *Wegzæ* nos perveniremus: & cum multis affectionibus verbis non possemus illis persuadere, nos uno rhombo ad eorum dextram vela fecimus.

Declinatio

Delinctus fuit figura admirandi signi in celo conspicii 4. Iunii anno M. D. XCVI. Solus arctique alium Solem habentis, & duarum primum eos tres Soles secantibus, deinde alterum duorum fridum, unus late Solem ambulantibus, alterius magnam illum orbem secantibus, cuius mensuris orbis infima pars supra Horizontem elevata 21. gradibus.

v. Iunii apparuit nobis prima glacies, quod admirati sumus, existimantes Inirio Cygnos albos esse, quia quidam 5. Iunii ex nostris supra tabulata obambulans inopinanter exclamare cepit albos cygnos istuc natate. Quod audientes qui sub tabulato erant, subito exiliunt, atque animadvertunt glaciei fragmenta esse abrupta à maiore glacie & similitudine, cygnis non dissimilia, quia jam advesperascebat. Media nocte per glaciem vela fecimus, atque Sol pæne uno gradu supra Horizontem erat.

v. Iunii sub vespertam circa quartam horam denuo in glaciem incidimus, adeo abundantem, ut penetrare nequiremus, sed cursus divertendus esse versus Mesolybem per quatuor horarum spatium. Deinde cursum institutum prosequuti sumus versus Boream, secundum glaciem navigantes.

v. Iunii Solis altitudinem dimensum sumus, quæ fuit supra Horizontem 31. gradibus 32. scrupulis, eius declinatio erat 22. grad. 38. scrupulorum, qui additi altitudinis repetere, 74. gradus efficiunt quibus polus fuit elevatus. Istic adeo densam glaciem reperientes, quæ verbis vix exprimi possit, secundum eam navigationem institimus, perinde ac si inter duos continentes vela fecissemus: atque aqua non minus viridis erat quàm gramen, sic ut arbitrareretur nos apud Groenlandiam esse, atque quo longius progrediebamur, eo magis in densiorem glaciem incidebamus.

v. Iunii ad tantum glaciei cumulum pervenimus, ut penetrare nequiremus ob summam densitatem, propterea convertimus cursum versus Mesolybem per horæ spatium, & per seiqui horam versus Austroafricum, & deinde adhuc per seiqui horæ spatium versus Austrum, cum ut ad Insulam quam conspicebamus, appelleremus, tum etiam ad glaciem vitandum.

x. Iunii reperimus Insulam sitam sub 74. gradu & 30. scrupulis, quinque ut coniectabatur milliaribus amplius. x. Iunii, educti scapha, octo in insulam vehebamus, sed transeuntes secundum Joannis Cornelij f. navem, octo alij viri cù navis gubernatore in nostram scapham ingressi. Tum percontatus est cum Willelmo Bernards f. summus noster gubernator, an nō nimium ad Occidentem delati essemus, sed ille præfate non voluit id fateci, quæ ob causam multa fuerunt contraria verba, quia Willelmo B. f. contrarium demonstrare voluit, ut re vera erat.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

11. Iunij.

x. Iunij ad terram pervenientes, multa Gaviarum ova invenimus: istic in magnum vitæ periculum incidimus; nam consensu nivibus obstituto monte prærupto, in descensu, videbamur præcipites vel in præceps lapsuri adeo præruptus erat is mons, sed natibus insidentes, paulatim per lubrica delapsi sumus, ut etiam conspicientibus metus incuteretur: nam cum ad radices montis plurimi essent scopuli parum absuit quin in eos præcipites ferremur, atque ita confringeremur: sed Dei auxilio sine ulla noxa descendimus. Interea *Willelmus Bernardus f.* qui è scapha nos descendentes conspicebat in maiore quàm nos formidine versabatur. Inde scapham remis impellendo, ad *Ioannis Cornely f.* navem appulimus & istic ova edimus.

12. Iunij.

x. I. Iunij mane album ursum conspeximus, quem scapha remis impulsâ persequuti sumus, existimantes laqueo in eius collum iniectione, posse eum capere: sed vicini ipsi facti animadvertimus adeo robustum, ut adgredi nō auderemus, & ad navem regressi sumus plures & arma accersituri, deinde rursus illum insequuti sumus cū sclopiis, secutibus romanis quas hallabardas vulgo vocant, & communibus securibus: adiunxerunt se etiam *Ioannis Cornely f.* nautæ cum sua scapha, ut nobis erilio essent.

Prope igitur muniti viris & armis, binas scaphas remis impulimus versus ursum, quem fere per binas horas oppugnâvimus, quia nostris armis vix illum attingimus, tandem magna securi vulnus adeo valide eius dorso incussu ut ei in vulnere hærent, nihilominus cum secure enatavit, sed semper eum persequentes, tandem eius caput securi contractum, adeo ut mons consequeretur. Cadaveri deinde in *Ioannis Cornely f.* navem illato, cutem detraximus, quæ fuit 12. pedes longa, ejus carnes etiam degustare voluimus, sed fuerunt nobis noxæ. Eam insulam nuncupavimus *Vitæ insulam*.

Destinatio admirabilis pugna cum feræ & impetervitæ urso facta, quem bina scapha viris plenis armis oppugnâvit, & magna ex parte arma confringent, ante quam eum superare possent: propterea Insula, in qua hoc contigerat, ab urso cognomen indidit.

13. Iunij.

x. I. I. I. Iunij solvimus ab Insula & versus Septentrionem tendebamus aliquantulum ad Orientem declinantes, spirante Zephyro & Notozephyro, secundo progressu, sic ut Sole existente in Septentrione 16. miliaria secundum consuetudinem confecerimus ab Insula versus Septentrionem.

14. Iunij.

x. I. I. I. I. Iunij circiter Solem in Aparentiam, demissa est bolis ad 113. Orgyas, nec fundus repertus, & vela ulterius data usque ad 13. Sole in Austro existente, nebuloso & pruinoso aëre, versus Aparentiam & Hyperboream. Chæ vesperam aëre aliquantulum lucidiore facto magnum quidpiam in mari fluitans conspeximus,

15. Iunij.

mus, quod initio navem esse arbitrabamur, sed viciniore facti, ingens cete esse a nuntiaverimus, cui insidebant lati magno numero, & valde foetidi odoris: tum 20. adhuc miliaria confeceramus.

xvi. Tali progressu vela facientes versus Hyperboream nebulofo aëre, glaciem exaudiebamus ante quam 16. Iulij. eam videremus, tandem clarescente aëre eam conspeximus, & ab ea diverimus, cum secundum nostram conjecturam per 30. miliaria vela sciscitamus.

xvii. & xvi. Junij denno conspeximus inextimam glaciæ quantitatem, secundum quam velicatio facta donec 17. 18. Junij. ad angulū perveniremus, quem superare nequivimus, quia Notapoliotes nobis erat adversus, & Glaciæ angulus nobis ad Austrum erat oppositus. Oblique aliquandiu navigavimus, ut illum superaretur, sed irritis laboribus.

x. Junij denno terram conspeximus. Tum summa Solis altitudine, eam reperimus supra Horizontem 18. graduum & 45. scrupulorum esse: declinatio erat 23. graduum & 26. scrupulorum, qui altitudini Solis repetitæ adsumpti, faciunt altitudinem Poli 30. graduum & 11. scrupulorum.

Hæc terra valde ampla erat, secundum quam versus Zephyrum vela fecimus usque ad 79. gradum cum (transisse) ubi commodam Navium stationem invenimus, nec terram propius accedere licebat, quia Arctapeliotes (pitabat) recte ad terrā, & Sinus recta in mare versus Austrum protensus erat.

11. Junij, ancoram fiximus ante continentem, & nos cum Ioannis Cornelij si. nautæ præfecti sumus ad Occidentale 21. Iulij. borus terā, a subtram requiritur, cumq. cum subtram ad naves reverteremur, denno alburn arsum conspeximus ad nostrā navem adnatantem, quæ causa suis in opere relicto in scapham descendere, & Ioannis Cornelius nautæ pariter, & remis scaphæ impellentes: Visum perspiceremur, quem via intercepta à continēte propelleramus. Illum versus alburn mare natantem persequi coepimus, & cum nostra scapha lentius progredere, linteum etiam eduximus, ad cursum commodius perspiceremus: sed ite in mare pene milliari emascebat, cum nihilominus persequi sumus cum maxima parte nautarum & tribus scaphis, plurimumque laboravimus, sedendo & sciendo, ut maiore ex parte nostra arma constringerentur. Ille semel unguis in nostrum linteum iniecit, ut etiam vestigia relinquerentur, idque in anteriore parte, quod si in latuymba pedem intresset, eam forte eversisset, adeo robus habens unguis: tandem cum diu inter tres linteos eam saisiasset, eam sequevimur & mactavimus, & in navem pertraximus excoerimus, eius pellem 12. pedes longa.

Deinde cum nostra scapha seu linte sepe per miliare remigavimus, nescius contiderimus ubi commodum portum reperimus & solidum fundum, ad Orientale vero latus arenosus erat fundus, lactis bolide repositus fundus ad 18. Orgyia distans de 10. & 12. Et continuantes remigationem invenimus ad Orientale latus binas Insulas ad Orientem in mare procurreremur: Ad Occidentale latus erat triam ingens Sinus, qui pene Insulam emularetur. Tum remigantes ad insulam quæ mediæ erat, in ea multi ova Barniclarū (quæ Hollandi Rogantien appellatur) & ipsas nidū incubantes invenimus quæ fuge clamabant, Rot, Rot, Rot (unde illi nomen) & lapide solito navem occidimus, quam colam edimus cum circa 80. ovis, quæ in navem deleveramus.

11. Junij, fove Barnicla fuerunt tria anseres Rogantien dicti, quales magna quanti iate singulis anni circa Hæringem in Hollandia veniunt & captantur, quæ hactenus ignoratum fuit ubi ova ponerent, & pullos educerent. Hinc factum, ut nonnulli Auctores non veriti sint scribere, quod in Scotia in arboribus nascentur æquarum ramis supra aquam expansis si fructus in eam decidant anserum pullos gignit qui statim nascunt, qui vero in terram corruunt, nec ad fugam perveniunt. Quod falsum esse nunc apparet. Nec mirum hactenus ignoratum esse, ubi hæc ova ponerent, cum nullus (quod competum sit) unquam ad 20. usque gradum pervenerit, nec ea regio illo loco unquam fuerit cognita, multo minus illi anseres ovis incubantes.

Illud etiam animadvertendum dignum, quod licet hæc regio, quam arbitramur esse Groenlandiam, sita sit sub 80. gradu æthiæ amplius, frondit & gramine abundat, & animalia gramine vescuntur, alii, ut sunt Rangiferi & alia istiusque continentis Novæ tamen Zembiæ, quæ sub 76. gradu est, neque frondet, neque gramen reperitur, nec etiam animalia gramine vescuntur, sed carnis voræ duntaxat uti Visi & vulpes, cum tamen a gradibus remotior à Polo sit, quam Groenlandia.

x. Junij subductis anchoris vela fecimus in mare versus Arctozephyrum, prociū tamen navigare nequivimus, quia fugienda nobis fuit glaciæ, regressusque sumus in eundem locum unde discesseramus, anchorasque fiximus ad 18. orgyiarum altitudinem.

Deinde denno sublati anchoris navigavimus secundum Occidentalem crepidinem, & nostri nautæ in terram excenderunt, ut observaret variationem acus pyxidulæ nauticæ. In terra albus ursus ad navem adnatat, & in eam conscendit, nisi exclamassemus, petijmus eum scilicet, eam ob causam à nave recedens natat: versus Insulam in qua nostri erant. Quod conspicientes, vela fecimus versus terram, & valde exclamavimus, ita ut nostri æstimarent nos in scopulum impigisse, & valde anxii essent, & simul ursum terror invaderet, ut denno à continente natarer, & nostros desereret, quæ re non mediocriter sumus lætati, quia nostri incermes erant.

Quantum ad variationē pyxidulæ nauticæ, propter quam in terram excenderant, ut perfectius meiretur, contulerunt 16. graduum differentiam.

Eodem die pervenimus in aliam insulam, in qua competimus pyxidulæ variationem prorsus diversam, sic ut prædictum conieceramus inde fumere possemus. Ibi ablati aliquot ovis, denno ad navem remigij acti sumus.

x. Junij spiritus Notozephyro, eam in insulam superare nequivimus, eam ob causam regressi, alium portum reperimus 4. miliarib. distantem à priorē ad Occidentale latus maioris portus, & istic demissimus anchoras

NAVIGATIONIS AD ARCTON

ad 12. orgyiarum profunditatem, remis ad i sumus satis magno spatio interius, & ex censione in terram facta, bi-
nos Rosmari dentes repetimus simul sex libras pendentes. Plures alios dentes minores adhuc reperimus, & de-
nuo ad naucm redimus.

24. Iunij.

x v. Iunij subla is denuo anchoris vela fecimus secundum terram versus Austrum & Austroafricum, spirante
Borea usque ad 9. gradum. Vbi reperto ingenti Sinu, in eo navigavimus circiter per 10. milliaria versus Austru:
sed observavimus non esse pervium. Demissa interdu bolide ad 10. orgyas, sed nos obliquo cursu denuo egredi
oportuit quia ventus spirabat ab Arcto, & ad Arcton tendere debebamus, & animadverimus ad eodemem portu
tigi, quod e longinquo, quia humilis terra erat, observare nequiveramus, propterea vela fecimus quam proxime
potuimus, donec animadverteremus, & obliqua navigatione denuo egrediendum esset 27. die.

27. Iunij.

28. Iunij.

x x v i i . die superavimus angulum ad Occidentale latus sinum, ubi tanta erat frequentia avium, ut prae stupi-
ditate in nostra vela impingerent volantes, & circiter per 10. milliaria versus meridiem navigavimus, & deinde
versus Occidentem ad evitandam glaciem.

29. Iunij.

x x i x . Iunij velificatio facta secundum terram versus Notapeliotem aliquantulum ad Subsolannum vergen-
tem, usque ad 76. gradus 50. scrupulos, quia terra secedere debuimus glaci causa.

30. Iunij.

x x x . Iunij navigavimus versus Austrum aliquantulum vergentes ad Subsolannum, tum sumpra Solis altitudo
quae fuit supra Horizontem 51. gradibus 40. scrupulis eius declinatio erat 23. graduum, 20. scrupulorum qui addi-
ti elevationi repente, indicant nos fuisse sub 75. gradu.

I V L I V S. 1596.

1. Iulij.

Prima Iulij denuo nobis apparuit Vrsorum Insula. Tum Ioannes Cornelij f. cum ijs qui in eius navi aliquo
munere fungebantur ad postum appulit, & nos compellavit de cursu mutando: atque ut eramus alterius opi-
nionis quam ipse, decrevni fuit ut nos cursum nostrum prosequeremur, & ipse suum: videlicet, ipse, prout desi-
debat, de nuo navigaret versus 80. gradum, nam imaginabatur, se facile penetrare posse ad Orientale latus terrae
sub 80. gradu sitae, atque in hunc modum ab invicem segregati fuimus, ipsi enim versus Arcton navigarunt, &
nos versus Austrum, ob glaciem spirante Vultumo.

2. Iulij.

Iulij 2. navigavimus versus Orientem, habentes elevationem 74. graduum spirante Cicio, & convertimus nos
ad alterum angulum spirante Cacia & navigavimus versus Arcton Subvesperam, Sole existente in Mesothra-
cia, denuo cursum convenimus propter glaciem, Subsolano flante, & vela fecimus versus Euronorum, atque circa
Solem existentem in Vultumo, denuo cursus mutatus glaci causa. Sole autem in Africo existente, converti-
mus denuo versus Arctapeliotem.

3. Iulij.

11. Iulij habuimus altitudinem 74. graduum cum Meseuro, velaque fecimus versus Mesoboream. Deinde spi-
rante Austro nos convertentes navigavimus versus Vulturnum donec Sol circa Arctozephyrum esset. Tum ce-
pit ventus intensior fieri.

4. Iulij.

1111. Iulij vela dedimus versus Mesocaciam, nec glaciem conspeximus, quod admirati sumus, quandoquidem
sub tanta altitudine navigaremus: sed circa Solem existentem in Austro, convertere nos oportuit glaci causa, &
cursum tenuimus versus Zephyrum, spirante Aparthia: deinde Sole in Aparthia existente, spirante Arctape-
liore, navigavimus versus Vulturnum.

5. Iulij.

v. Iulij vela fecimus versus Boream, donec Sol in Austro esset. Deinde cursum convertimus ad Vulturnum
spirante Arctapeliote. Tum perquisita Solis altitudo quae fuit supra Horizontem 50. gradibus 27. scrupulis, de-
clinatio erat 22. graduum, 53. scrupulorum seu minorum, his additis ad altitudinem referam, compertum est
nos Polum habere elevatum 73. gradibus & 20. minutis.

7. Iulij.

v i i . Iulij demissimus bolidem cum in integro qui appella erat, funiculo, nec fundum reperimus, ferebamur à Hy-
perceracia versus Hypercreum, eramisque sub elevatione 72. graduum 50. scrupulorum.

8. Iulij.

v i i i . Iulij prospero spirante Hyperthracia, navigavimus versus Mesocaciam cum frigidissima aura perve-
nimus ad Poli elevationem 72. grad. 15. scrup.

9. Iulij.

1 x. Spirante Zephyro, vela fecimus versus Mesocaciam, 10. autem circa Solem existentem in Lybonoro, de-
missa bolide ad 160. orgyiarum profunditatem, spirante Mesoborea, navigantes versus Hypercreum ad elevatio-
nem 72. graduum.

11. Iulij.

x i . Habuimus profunditatem 70. orgyiarum, nec glaciem invenimus, tum obiectura fuit nos esse recte ad Au-
strum & Aparthiam Candinas, quod Orientalis est angulus albi maris quod ad Austrum nobis erat oppositum,
habentes arenosum fundum, erat autem pulvis porrectus in mare, sic ut non dubitarem quin essemus su-
pra pulvinum Maris albi: quia tota illa ora nunquam arenosum fundum repereramus praeter pulvinum illum;
spirante Hypercreus & navigabamus versus Austrum & Mesaeuronum, sub elevatione 72. graduum, nacti de-
inde Euronorum, cursum direximus versus Arctapeliotem, ut superare possemus pulvinum.

Mane ferebamur cum tranquillitate, & compertimus nos esse sub elevatione Poli 72. gradibus, & nacti denuo
Vulturnum circa Solem existentem in Notozephyro, vela fecimus versus Arctapeliotem, & demissa bolide re-
perta est 150. orgyiarum profunditas fundi angulosi, superaveramusque pulvinum qui valde angustus erat, sic ut

septem

septem horarum spatio, Sole in Borea existente cum superaverimus.

x i i. Iulij spirante Apeliote, navigavimus versus Hyperboream. Nodē circa Solem in Borea existentem, con- 12. Iulij.
verso cursu quia Boreas spirabat, velificatio facta versus Hypereurum, donec primus quadrans effluxisset.

x i i i. Iulij spirante Borea, navigavimus versus Subsolanum, & sumpta Solis altitudine, eam esse deprehen- 13. Iulij.
dimus 33 gradibus 6. scrupulis supra Horizontem, declinatio erat 21. grad. 54. scrupulis, qui adiuncti altitudini
reperita, reperita est Poli altitudo esse 73. & denuo incidimus in glaciem, sed non multum, arbitrai nos *Willebuss*
terra vicinos esse.

x i i i i. Iulij spirante Circo, vela fecimus versus Artlapeliotem, & durante prandio per glaciem, & demissa 14. Iulij.
inter mediam glaciem bolide, invenimus profunditatem 90. orgyiarum, altero quadrante demissa iterum bolide,
altitudo 100. orgyiarum reperita, & tam procul in glacie navigavimus, ut ulterius nequiremus, quia nulla aper-
tura apparebat, fed cum magno labore debuius nos ex glacie explicare cursum hac illac oblique converiendi,
flante Zephyro, num habuimus altitudinem 74. graduum 10. scrupulorum.

x v Iulij cum tranquillitate ferebamur inter mediam glaciem, & demissa bolide, altitudo reperita 110. orgyia- 15. Iulij.
rum, & spirante Apeliote navigavimus versus Notozephyrum.

x v i. Iulij egressi glacie, conspeximus ingentem vrsum ipsi insidentem, qui nobis conspectus in aquam insu- 16. Iulij.
llit, nobis illum velificatione facta sequentibus, denuo supra glaciem se contulit, globo tamen illum penitus
Navigantes versus Euum nullam glaciem observavimus, & arbitrabamur nos non procul abesse à *Nova Zembla*,
qui vrsum glacie insidentem videramus, demissa bolide 100. orgyiarum profunditatem invenimus.

x v i i. Observavimus Solem elevatum esse supra Horizontem 37. gradibus 55. scrupulis, eius declinatio erat 22. 17. Iulij.
grad. scrup. 15. qui deducti de elevatione manent 16. gradus scrupuli 40. ij detracti de 90. gradibus, Poli altitudi-
nem demonstravit esse 74. graduum 40. minoriorum. Sole circa Austrum existente conspeximus continentem
Nova Zembla, circa *Lemfay*. Sed ego omnium primus. Tum mutato cursu navigavimus versus Hyperceciam, &
omnia vela contraximus prater antierius Thoracium & epidromum.

x v i i i. Iulij apparuit denuo nobis terra, cum haberemus altitudinem 5. graduum, & vela faceremus versus 18. Iulij.
Mesoboream, spirante Ardozephyro. Superavimus autem angulum insule Admiralitatis cognomine dictæ, spi-
rante Zephyro, & navigantes versus Cæciam, portecta vero est terra ad Hyperceciam.

x i x. Iulij pervenientes ad Crucis insulam (sic appellatā ob binas Cruces in ea sitas) longius progredi nequi- 19. Iulij.
vimus propter glaciem quæ adhuc in crepidine iacebat, & Zephyrus recte in crepidinem spirabat. Poli altitudo
erat 76. graduum & 20. scrupulorum.

x x. Iulij sub insula fiximus anchoras, longius enim progredi nequivimus glacie causā. Propterea educto lem- 20. Iulij.
bo, octo remigavimus ad terram, & profecti sumus versus uiam Crucem apud quam quiescimus aliquantulum, ut
potius ad alteri progredemur, in itinere observavimus duos vrsum apud aliam crucem, & profectus incrimis eramus.
Vrsum scilicet ad crucem crexerunt, ut facilius nos conspicerent, quia meliorem habent odoratum quam oculorum
aciem, cumque nos essent odorati, sursum se crexerunt, & deinde ad nos adventarunt, unde non leviorem timorem
concepimus, & denuo versus nostrum lembum regressi sumus, interdum nos obvenerunt ad observandum an
nos subsequerentur: & ad fugam nos componebamur nisi naucletus nos detinuisse, exclamans, qui primus fugā
meditabitur, cum harpagone, quem manu tenebar, consodiam, nam præstat singul coniuñctos manere, & facere
periculum an nostro clamore poterimus metum illis incutere: itaque sensim ad lembum regressi sumus atque in
hunc evasimus, valde læti, quod id periculum effugissemus, & rem ut erat gesta, alijs referre liceret.

x x i. Iulij, dimensa Solis altitudine, reperita est supra Horizontem 35. gradibus 15. minutis: declinatio erat 21. 21. Iulij.
grad. his detractis ab altitudine inventa restant 14. gradus, qui à 90. detracti, constituunt Poli elevationem 76. gra-
duum 15. scrupulorum. Competitum pyxidule nauticæ acum 26. gradibus integris aberrare.

Eodem die bini nostri nauæ denuo versus Crucem profecti sunt, neque ab vrsum ullum impedimentum in-
venerunt. Nos eos subsequenti sumus cum armis, mementes ab infortunio, cumque ad secundam crucem perve-
nissimus, duorum vrsum adhuc vestigia reperimus, ex quibus deprehendere liquit quam procul nos insequuti
fuissent, & observavimus eos circiter 100. pedes pervenisse ab eo loco in quo substitieramus.

x x i i. Iulij, qui lunæ dies fuit, adhuc Crucem insigā statuimus, in qua nostra signa sculpimus, atque circa Crucē 22. Iulij.
hæsimus usque ad 4. Augusti, & in terra nostras interulas eluimus & rescicavimus.

x x x. Sole circa Cæciam versante, nos numero septem vrsum mactavimus, cuius cadaver, pelle detracta 23. Iulij.
vulneravimus, ut claudicans profugeret.

x x x i. Iulij, Sole circa Cæciam versante, nos numero septem vrsum mactavimus, cuius cadaver, pelle detracta 24. Iulij.
in mare abiicimus. Meridie competimus nostro instrumento, acus nauticæ aberrationem esse 17. graduum.

AVGVSTVS 1596.

1. Augusti denuo album vrsum conspeximus, qui illico fugit.

1 i i i. Augusti, ex glacie nos extrahentes pervenimus ad alteram insulam latius, ubi harentes, scopam lapidibus 4. Augusti.
plenam in navem inulimus non sine magna difficultate & labore.

v. Au.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

5. Augusti. v. Augusti, denuo vela dantes versus Glaciei angulum spirante Apeliote, tendebamus ad Euronotum & Boream, nec glaciem repientes circa terram diu secundum illam obliquum cursum ienuimus.
6. Augusti. v 1. Augusti superavimus Promontorium Nalovicum, & navigavimus versus Subfolanum & Hypereturum secundum terræ crepidinem.
7. Augusti. v 1 1. Augusti spirante Africo, vela fecimus secundum terræ crepidinem versus Notapeliotem & Meseurum; & modicum glaciem repientes, ad Consolationis angulum sive Promontorium pervenimus, ad quod iam diu aspizaveramus. Sub vespere spirante Apeliote & nebula exorta, navem ad glaciæ fragmentum firmare necesse fuit, quod pene 36.orgyas sub aqua mergebatur, & fere 16.orgys supra aqua eminebat, hoc est, quod 52. orgyas crassum erat, nam fundo inhærebat ubi aqua 36.orgyas erat profunda.
8. Augusti. v 1 1 1. Augusti mane flabat etiam Apeliotes & nebula perflabat.
9. Augusti. v 1 2. Augusti nobis ad ingens illud glaciæ fragmentum adherentibus suborta est nix densissima, & nebulositas erat celum, & circa Solem in Austro existentem, obambulavimus supra tabulatum, ut excubias agere soliti erant: nanciers vero obambulantes, animal respirans exaudijt, atque foris aspiciens, magnum orisum apud navem iacentem observavit, alta autem voce exclamante Vrsus, Vrsus, omnes supra tabulatum descendimus, & conspeximus ursum apud nostram cymbatam, conantem anterioribus pedibus in illam ingredi, sed excitato à nobis magno clamore extreritis longe enavit, sed subito regressus latuit post ingens glaciæ fragmentum cui inhærebat, atque illud descendens, impetentibus ad nos accedebat, ut in navem transiret, sed scaphæ velum supra lignum quo anchora antollitur præterderamus, post quod latebamus cum quatuor sclopiis, à quibus vulnereretur, profugij, sed propter densam nivem cadentem, quo pervenisset observare nequivimus, sed consedisse in tumulo quodam suspicabamur, qui plurimi supra glaciæ fragmenta sparsi erant.
10. Augusti. v 1 2. Augusti, qui fuit dies Saturni, cepit glaciæ abunde fluitare, atque tum demum deprehendimus, ingens illud glaciæ fragmentum, cui adherēbamus fundo inhære, quia alia glaciæ præterfluebat, quam ob causam non mediocriter metuimus, ne glaciæ comprimeremur, propterea magnum laborem & diligentiam adhibuimus, ut inde exiremus, versabamur enim in magno periculo: atque cum iam velificationi operam daremus, delata est navis in glaciem tanto impetu, ut omnia vicina crepitarent, & ad aliud glaciæ magnum fragmentum pervenimus ad quod iniecta anchora adherēsimus usque ad vespeream. Ipso vespere sumpta iam cena, in primo quadrante, cepit magnum illud fragmentum inopinanter confringi tam horrendo strepitu, ut viz dici queat nam ingenti crepitatione in plures quam quadringentas partes dissilijt. Prora illi adherētes, laxato fune, ita evasimus. Sub aqua illud fragmentum ubi fundo inhærebat, 10.orgyas densum erat, & supra aquam duas orgyas eminebat, quod crepando horrendum strepitum edidit, cum sub aqua, tum supra aquam, & fragmenta hac illac dispersa sunt. Eo magno periculo liberati, denuo delati sumus ad aliud ingens glaciæ fragmentum sex orgyas fere aqua mersum, ad cuius utrumque latus funes firmavimus. Deinde aliud glaciæ magni fragmenti aliquantulum à nobis in mari distitit vidimus, sursum sublatum instat pyramidis turris, ad quod delati, demissa bolide comperimus 20.orgyas in fundo hærere, & pene 12. supra aquam eminere.
11. Augusti. v 1 1. Augusti Dominico die remis petijmus aliud glaciæ fragmentum, quod comperimus demissa bolide, 18.orgyas profunde in fundo hærere, & 10.orgys supra aquam eminere.
12. Augusti. v 1 2. Augusti vela fecimus propius terram, ut à glaciæ sublevaremur, quia quandoquidem glaciæ fragmenta adeo profunde fluitabant, proximi terræ ad 4. aut 5. Orgyas profunditatis, ab illis minores erant, atque illic magnus aquarum & montibus defluxus, & iterum navem firmavimus ad glaciæ fragmentum, & cum angulum glaciæ minorem angulum appellavimus.
13. Augusti. v 1 1 1. Augusti mane, ab Orientali angulo terre venit urfus proxime navem, quem nostrorum nautarum unus sclopo petijt, illique pedem confregit, nihilominus tribus pedibus subtilissimè in montem descendit: sed nos eum assequuti porro machinavimus, & pellem detractam in navem attulimus. Inde lenio spirante vento, vela fecimus, sed cursum obliquando, tandem major ventus spirare cepit ab Austro, & Euronio.
14. Augusti. v 1 2. Augusti pervenientes ad insulam *Orange*, apud magnum glaciæ fragmentum, à glaciæ fuimus cincti, ita ut in magnum periculum veniremus navis amittenda: magno tamen cum labore ad ipsam insulam pervenimus, & cum ab Apeliote ventus spiraret, navem alio traducere cogebamur. Ea re occupati, cum alta voce clamaremus, excitatus fuit urfus qui illic steterat, & ad nos venit versus navem, sic ut ab opere desistere cogere, & adversus ursum nos defendere, ille globo traiecit fugit versus alterum Insulæ latus, & enatus in glaciæ fragmentum cōscendit & illic hæsit. Cum vero scapha remis impulsu illum persequentes nos animadvertisset, denuo in aquam insiliens versus terram nature cepit, sed illi viam præcludentes, secuti caput eius sensimus: ipse vero quoties secutim vibrabamus ad illam feriendum tones mergebatur, sic ut magna difficultate illum occidere potuerimus. Ei deinde in terram petendo pellem ademimus quam in navem attulimus, deinde navi ad inges glaciæ fragmentum perducētes, eam ad illam firmavimus.
15. Augusti. v 1 1. Augusti, nostrum 10. cum Liburnica remigavimus versus *Nova Zembla* continentem, & scapham supra glaciem proximam, deinde in altum montem descendentes, observavimus litum continentis nobis oppositum, quem deprehendimus valde ad Notapeliotem & Euronotum sinum esse, deinde valde ad Austrium vergere, ex quo

quo magnam diffidentiam concepinus terram adeo ad Austrum porrectam esse: sed conspecta aperta aqua ad Notapeliorem & Vulturnum, denuo magna lætitia perfusi sumus, arbitrari navigationem iam peractam esse, nec rationem inire poteramus qua satis cito ad navem rediremus, vt hæc *Willelmo Bernardi* f. nunciaremus.

*Delinatio ut apud Insulam Orange glacie conclusi, magno in periculo versati sumus, ex qua navem vix liberaverimus: præterea ut metuen-
di insus pene glacie fragmentum iacens, nostris clamoribus excitati adversum nos veni, contra quem (reliquo spæ) resistendum nobis fuit,
& tandem magna cum difficultate superavi & malavi.*

XVIII. Augusti, omnia apparavimus ad velificationem faciendam, sed irritò conatu, & labore, & pene anchoram & binos novos crassos rudentes amissemus, & post multum irritum laborem sumptum, recurrendum nobis fuit in eum locum ex quo solveramus: nam ingens æstus resuebat & glacies celeriter fluebat supra rudentes secundum navem, sic ut æstimavimus omnia nos amissuros quæ extra navem erant, erant enim pene ducentæ orgyæ extra navem: sed Deus omnia convertit in bonum, ut tandem perveniremus unde solveramus.

XIX. Augusti satis placido aëre, & Notozephyro spirante, profluenteque adhuc glacie, vela secimus satis propicio vento, & venimus apud angulum Desiderij, unde non mediocrem spem denuo concepinus. Superato angulo, progressi sumus versus Notapeliorem in mare, & cursum direximus ad Arctozephyrum, donec denuo ad terram veniremus, quæ extenditur à Desiderij angulo, usque ad Capitis angulum versus Mesolybonorum per 6. milliaria. à Promontorij angulo usque ad Vlissingense Promontorium porrecta est terra versus Mesolybonorū per tria milliaria. A Vlissingensi Promontorio porrigit se in mare versus Eurum, & denuo à Vlissingenti Promontorio usque ad angulum Insulæ porrecta est ad Hyperlybonum & Notozephyrum per tria milliaria, & à Insulæ angulo, usque ad Glaciei portus angulum, versus Africum per 4. milliaria. A Glaciei portus autem angulo, usque ad Aestus Sinum & humilem terram versus Hyperlybæm & Mesoboream per 7. milliaria, deinde versus Subfolanum & Zephyrum terra est porrecta.

XXI. Diu navigavimus in Glaciei Portu, & istic pernoctavimus, mane æstus vehementer versus Subfolanum fluente, denuo egressi, rursus versus Insulæ angulum navigavimus: sed cum nebulosum cælum esset, ad Glaciei fragmentum delati sumus, ad quod nostram navem sumavimus, quia Notozephyrus & Austroafricus vehementer flare incipiebant.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

Mira glaci
forma quā
terrā esse
arbitrabamur.

Conscendentes in glaciem, eam satis admirari nequivimus, adeo peregrina nobis videbatur, superficies terra erat oppleta, & in ea pene 40. ora reperimus. Dissimilis erat alteri glaci, & caerulei coloris, ut parum calū, sic ut inter nostros diversae essent opiniones, alijs glaciem esse asseverantibus, alijs terram frigore concretam: nam valde eminebat supra aquam, & pene ad 18. orgyas fundo inharebat, decemque orgyis supra aquam eminebat: hinc huiusmodi durante tempestate & spirante Melolybe.

23. Augusti.

xxi. Augusti solvimus à glacie versus Notapeliotem in mare progredientes: sed statim in glaciem denuo incidimus, & regressi sumus versus glacijs Portum.

24. Augusti.

Postridie impetuose flante Circo, & glacie vehementer influente, valde anxij fuimus, & vento validius insurgente, glacies magis ac magis inflebat, sic ut fibula clavi, & clavi partes antollerentur, atque scapha inter navem & glaciem in frustra compressa est, nec aliud opinabamur, quin navis etiam confringeretur.

25. Augusti.

xxv. Augusti, aër cepit miscere, multumque laboris infumimus in propulanda glacie quae nos cingebat, sed irritus fuit omnis noster labor. Sole autem circa Notozephyrum existente, cepit glacies cum xitu diffuere, & cogitabamus ad Austrum tendere ut *Novam Zemblam* circumeuntes versus Occidentem ad *Weygatz* vela faceremus: sed cum superata *Novā Zembla*, nullibi aperturam inveniremus, animum despondebamus nos transitorios, & eramus eius opinionis, ut domum regrederemur. Ceterum venientes ad *Aethus Sinum*, propter glaciem regredi oportuit, quae istic firmior inharebat, & illa ipsa nocte gelavit, adeo ut vix penetrare possemus, adeo lentiter spirabat ventus à Septentrione.

Delincio quare ratione apud Glacijs portum, glacie ita circumcincti fuimus, ut nusquam progredi liceret, & irritus fuerit omnis labor quem sumpsimus ad propellendam à nobis glaciem, ad iter aperiendum, utque (quando glacies desuere cepit) pene tres viros amissemus, nisi sua agilitate & soltu fluctante glacie (sicundum navem) partem cui majora vela sunt adfixa, & sumis à latere navis apprehendissent, atque ita in navem pervenissent, quod spem in formidabile fuit.

30. Augusti.

xxvi. Augusti cepit ventus utcumq; spirare, propterea cogitabamus regredi versus *Desiderij* angulū, & inde domū, quandoquidē per *Weygatz* penetrare nequibamus, sed cum apud glacijs portum pervenissemus, cepit glacies adeo fluire, ut ab ea cingeremur, rursus magnopere laboraremus ut penetraremus, sed omnis labor irritus fuit, & pene tres viros in glacie stantes ut aperturā molirētur, amissemus, si glacies suum cursum renouisset, sed ut retrorsum

retrosum ferebatur, & simul glacies in qua tres viri erant regrederetur, ipsi vero agiles manus haberent, apud navem prætereuntes, apprehenderunt, unus funes quibus affixum est maius veli, alter, funes trunco inhærentes, tertius alium funem de puppi pendentem, & ita fortunatè, tali agilitate & saltu in navem venerunt, unde magnas gratias Deo egerunt: nam maior erat apparentia ipsos cū glacie deferendos fore. Sed Dei auxilio, & agilitate manuum ex eo periculo evaserunt, quod spectaculum videntibus fuit formidabile, tametī bene cederet, nam nisi manibus apprehendissent quæ dicta sunt, haud dubie perijissent.

Eodem die sub vesperam pervenimus ad Occidentale Iarus Portus glaciæ, ubi rotam hiemem frigidam in magna penuria, miseria, & tedio hærendum nobis fuit: ventus autem tum spirabat Cæcias.

x x v i i . Augusti fluitans glaciæ navem prorsus cinxit, cuiusque commoda esset aura, profecti sumus in continentem, & aliquantulum progressi, satis vehemens Notapeliotes spirare cepit, qui glaciem tanto impetu propulit in nostram navem proram, ut eam pæne quatuor pedum altitudine sublevaret, & puppis veluti in imo fodere videretur, adeo ut de nave actum jam videretur. Quapropter qui in navi erant, illico scapha exposita ad vitam cōservandam, vexillo vento exposito nobis signum dederunt, ut ad navem reverteremur. Nos vexillum vento agitantem cōspicientes, & navem ita sublevatam, quanta potuimus celeritate ad navem contendimus, arbitrati navē contractam esse: eo tamen pervenientes omnia in commodiore statu reperimus, quam speraveramus.

x x v i i i . Augusti, cedente aliquantulum glaciæ: cepit navis denuo in rectum suum retitui: sed ante quam restitueretur *Wilhelmus Bernardus f.* & Gubernatoris vicarius concesserant sub proram, ad observandum ut navis se haberet, & quantum sublevata esset; cumque in eo essent occupati genibus & cubitis ihinētes ad dimetiendum, sublata esse navis tanto cum fragore, ut de sua vita actum æstimarent, insciji quo se subducerent.

x x i x . Augusti, in commodum statum reducta nave, magnum apparatus securorum vectum & aliorum instrumentorum, ad confringenda glaciæ fragmenta quæ supra in vicem propulsa fuerant, sed irritò omni labore, & abiecta spe, ut Deo omnia commendata essent, & ab ibso auxilium expectandum: nam glacies non ita proficebat, ut comodo nobis esse posset.

Delinatio ut post longas & disspites ambages glaciæ conclusi fuissent, adeo vehementer in navem propulsa, ut quæcumque navi adhererent, & illi vicina distrumpi viderentur, sed insperanter illa exurgente Wilhelmus B. F. & eius vicarius qui ante proram in glaciæ procumbentes, non morerentur quam alie sublata fuisset, non mediocri in periculo versati sunt: quia prora in sublime prorsus elevata erat, & puppis fere ad fundum peringere videbatur. Interea temporis exposita scapha, lustrum aliquot dolos pæne siccis ossibus in retiam petebant.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

30. Augusti. x x x. Augusti denuo ceperunt glaciei fragmenta supra invicem propelli adversus navem, flante vehementer Mefolybonoro, & densissima cadente nive, quo factū est ut navis prorsus deineretur & comprimeretur, & omnia circa illam crepare inciperent, atque ipsa navis in centum partes confringi, quod auditu & conspectu formidabile erat, & etiam comæ arrigerentur tam horrendo spectaculo. In tali periculo fuit navis postea (cum glaciei fragmenta, quæ illam adeo utrinque comprimebant, sub ipsam propellerentur) in sublime pulsā, adeo ut instrumento ferro, sublata videretur.

31. Augusti. x x x. Augusti, denuo glacie tūto impetu profluente, prora nostræ navis quatuor aut quinque pedes in altum fuit sublevara, & puppis in glaciei fissura hærebat, quæ re gubernaculum fore liberum à glacie profluente arbitrabamur: sed tanto impetu profluēbat, ut & gubernaculum & fibula quæ sustinebatur, confringeretur. Et si puppis, requē atque prora glaciei profluenti objecta fuisset, tota prora in glaciem fuisset sublata, aut forsitan prorsus demerita, quod valde metuēbamus: & scaphā cū lintre prius in glacie exposueramus, ut nobis in periculo consuleremus. Sed circiter quatuor horas post, glacies sponte refluxit, quæ re non mediocri lætitia perfruiimus, non secus ac si à morte liberati fuissēmus, quia navis denuo libere fluebat. Deinde concinato rursus gubernaculo & eius fibula, id dependimus extra unicum, ut, si denuo conderet iā sublevari, liberum esset.

SEPTEMBER 1596.

1. Septemb. 1. Septembris qui domingō sacer fuit, cum præcibus dicendis occupati essemus cepit glacies denuo propellere, ita ut tota navis ferme duos pedes in altum sublevaretur, firma tamen adhuc permanens. A meridie glacie adhuc profluente & altera in alteram consendente, apparatus fecimus ad scapham & lintrem, supra glaciem in terram pertrahendum, spirante Notāpelio.

2. Septemb. 11. Septembris, Arctāpelioe densam nivem spargente, cepit navis denuo propelli à glacie, & valde crepare, ita ut cōsulūm æstimarem: falli temeritate lintrem cum scapha in terram moliri cum tredecim dolijs pane plenis, & binis vini vasculis, ad nos in ægestate alendum.

3. Septemb. 11. Septembris ventus æque validus flabat, qui erat Boreas, sed non adeo densam nivem spargebat: & denuo recedentes à glacie quæ nos ita comprimebat, adeo ut lignum proræ propulsū fuerit, sed aseres quibus navis munita erat, deinuerunt illud signum, ita ut ab illis dependeret, & mali pars etiam constricta fuerit: cūm recenti rudente quo ad glaciem alligati eramus, per ingentem glaciei compressionem, nihilominus denuo firmus hæsit, concretus in glacie: quia navis adhuc firma manebat, quod admirandum erat, quandoquidem glacies adeo valide profluēbat, sic ut glaciei tumuli profluērent non minores quam Salis tumuli in Hispania conspiciantur, atque id quidem ad sclopi lachum à nave, quam ob rem magno metu afficēbatur.

4. Septēb. 11. Septembris, miteſcente vento & Sole denuo splendente, frigida tamen existente aura, & spirante Arctāpelioe, istuc nihilominus harendum nobis fuit.

5. Septemb. v. Cum Sol egregie splenderet, & tranquillitas esset, à sumpta cena, glacies denuo nos obfessum venit, ita ut valde comprimeretur, & navis inciperet prorsus assurgere, & valde pati, sed Dei beneficio firma adhuc permansit, nam omnino metuēbamus, ut navis nobis periret, adeo in magno periculo verēbatur. In tali difficultate consilium iudicavimus, ut vetustum nostrum dolonem, pulverem tormentarium, plumbū, sclopos & duplices sclopos, aliæque arma in terram exportaremus, ad tentorium circa nostrum lintrem, quem in terram pertraxeramus, erigendum. Adsumimus etiam panem & vinum, & fabulia instrumenta ad reparandum nostram scapham, ut nobis iuxta necessitate usui esse posset.

6. Septemb. v. 1. Septembris commodus etiam fatis fuit aer & tranquillitas, & cum Sole splendente Zephyrus flabat, ita ut aliquantulum recederemur, sperantes glaciem dissipatū iri, & nos inde discessuros.

7. Septēb. v. 1. Septembris licet commodus satis esset aer, nullam tamen aquæ aperturam observabamus, sed fimitur in glacie conficti manebamus, in ut nulla aqua circa navem hauriri posset.

Eodem die quinque ex nostris in terram profecti sunt, bini tamen reversi, tribus ulterius progredientibus circiter bina miliaria, qui flumen aquæ dulcis repperunt, apud quod etiam ligni copiam, flumine eo delatum. Observarunt etiam Rangiferorum & Alciūm vestigia, ut ipsi exillimabant, nam silva sive bñda erat vestigia, alia alijs majora, ex quo coniecturam faciebant.

8. Septēb. v. 11. Septembris Carciæ vehementer flabat, nobis plane adversus & incommodus ad glaciem profligandam, sic ut magis ac magis a glacie obfideremur, quod nobis valde molestum erat.

9. Septēb. x. Rursus spiravit Arctāpelioes teneum nivem aspergens, quo factum ut nostra navis prorsus à glacie constringeretur: nam ventus vehementer glaciem in navem propellebat, ita ut tribus aut quatuor pedibus compressi essemus & lignum ad puppim interdum magis confringebatur, navis præterea anteriore parte paululum incipiebat dissolvi, sine tamen magno periculo.

Nocte advenerunt proximè navem bini urſi, sed tubarum clangore, & scloponum emissorum sonitu, licet non attingerentur, quia tenebræ erant, territi, profugerunt.

x. Septembris licet idem ventus spiraret, non fuit tamen adeo vehemens, & paulo commodior fuit aura.

11. Septēb. x. 1. Septembris tranquillitas fuit, & nos octo in terram profecti, armis bene instructi, ad observandum an vera essent

30. Septēb.
11. Septēb.

essent quæ tres illi retulerant, videlicet ligna apud flumen iacere. Nam quandoquidem tam diu plebique vicibus vagati erant, nunc in glaciem incurrentes, modo extra glaciem nos extricantes, & cursum commutantes, nunc vero animady erentes, ex glacie non posse educi, sed in ea firmiter hætere, & Autumnum atque hiemem iam imminere, ipsa necessitas nos coegit dispicere qua ratione secundum temporis commoditatem nobis prospiceremus, ad hiemem tunc traducendam, expectantes eventum quem nobis concedere vellet Deus. Stansimus itaque ad facilius nos adversus frigus & feras bestias muniendum, ædificium construere ad commodandum quam commode possemus, & reliqua Deo committere. Ad hæc paranda situm terre ivimus observatum, ad commodum locum reperendum, in quo ædificium illud construeremus, cum nobis deesset materia, quia in ea terra nullæ arbores aut alia eiusmodi ex quibus fabrica fieri posset, reperiebatur. Sed ut extrema necessitas nihil intentatū reliquit, & nostrum aliqui interius in regionem progressi erant ad locum idoneum inquirendum ad ædificij situm, & quæ fortuna sese illis offerret, sese obtulit inopinata commoditas, quod ad oram maritimam aliquot arbores cum suis radicibus invenimus, quemadmodum tres illi vixi retulerant, quæ aliquando istuc deelaræ fuissent, vel ex Tartaria, vel ex Moschovia, vel aliqua alia regione, quia ubi eramus nullæ nascuntur arbores. De ista commoditate (tanquam nobis Deus eam immisisset) valde fuimus lætati, confidentes Deum, ultierius suam gratiam nobis concessurum. Nam hæc ligna non modo ad fabricam nobis fuerunt utilia, sed etiam ad ignem struendum, quo tota illa hieme usi sumus, aliqui haud dubie, propter ingens spigus, omnes perituri.

X 11. Septembris tranquillo etiam aère, nostri in aliam partem profecti sunt, quærendorum lignorum gratia, 12. Septeb. viciniore aliquo loco, sed valde pauca repererunt.

X 111. Tranquillus etiam fuit aër sed valde nebulosus, ut nihil exsequi possemus, quia per nebulas valde periculolum fuisset in interiorem regionem penetrare, ob feros urfos, quos cõspicere nequiremus, ipsi verò nos odorarentur, nam sagaciorem habent odoratum, quàm perspicacem visum. 13. Septeb.

X 1111. Septembris serenus fuit dies, sed frigus valde intensum, ideo in regionem profecti, copiam ligni congestimus, ne à nive conteregetur, quod deinde conferrems in eum locum in quo ædes construere cogitabamus. 14. Septeb.

Trium Vesperum ad navem accedentiam desinens, quarum unus pone glaciis fragmentum basti, reliqui duo proximè ad navem accesserunt, horum unus partem carnis à dobo rapens exposita aeri, globo traiecit, præcubuit, alter ignorans quid es accidisset, ad constitit, cum odor, tandem profugit. Deinde rediens adversus nostros, & in posteriores pedes se erigens, ut in nostros impetum faceret, traiecit suis, subleminis, aususque. Aliter in oculos in pedes constitutum, gelu exposuerunt.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

15. Septeb. x v. Dominico die ipsa aurora, quodam excubias agente, conspecti sunt adventare tres ursi, quorum unus pone glaciei fragmentum proculavit, alij duo ad navem tendebant, eam ob causam nos comparavimus ad eos sclopo trajiciendos. Forte supra glaciem erat valiculum cum carnibus aëri expositum quia iuxta navem nulla erat aqua, alter ursus valiculo caput imposuit ad partem carnis tollendam, sed sclopo explosio caput ipsi trajecit, ut mortuus concideret omni motu privatus. Istic nobis contigit mirum spectaculum: secundus enim ursus consiliis sedens tacitus tanquam admirabundus, & interdum odorabatur oculum, cum autem conspiceret illum jacere mortuum, tandem abiit. Sed sumptis armis, ut securibus romanis & sclopis expectabamus an rediurus esset. Tandem adversus nos cogitandi, & in posteriores pedes se erigentes ut in nos impetum faceret, unus nostrum per medium ventrem sclopo trajecit, ut in anteriores pedes concideret & cum magno clamore fugeret. Mastrum ursum aperuimus & exenteravimus, deinde supra quatuor pedes dispositum congelari sivismus, existimantes nos in Hollandiam delaturos, si navem liberare possemus. Vrsio sic in pedes disposito, traham fabricare cepimus, ad ligna convehenda ad locum in quo adificium construere cogitabamus. Eodem tempore falsa maris aqua pene ad duorum digitorum crassitudinem fuit congelata, nam frigus erat ingens quia Arctapeliore flabat.
16. Septeb. x vi. Septembris Sol splendens, sed sub vespere exorta est nebula Arctapeliore spirante. Eo tempore primam perfectionem instruimus ad ligna advehenda, & eo die quatuor trabes traha per glaciem & nivem ducta pene per milliari unum adveximus, congelataque est ea nocte aqua ad duorum digitorum crassitudinem.
17. Septeb. x vii. Septembris nos tredecim ad ligna convehenda cum duabus trabibus profecti sumus, nostrum quinque ad singulas trahas trahendas deputati, & tres ad ligna in trahis continenda, quo facilius ducerentur. Plerumque binas vecturas singulis diebus facientes, & ligna cumalantes eo loco ubi adificium construi debebat.
18. Septeb. x viii. Septembris spirante Zephyro, & densa cadente nive, denuo ad consuetum laborem ligni transvehendi profecti sumus. A meridie Sol splendens fuit & aër tranquilluss.
19. Septeb. x ix. Fuit etiam tranquilluss aër & Sol splendens, & adveximus duas trahas lignorum per 6. millia passuum, idque bis in die.
20. Septeb. x x. Septembris, binas etiam vecturas fecimus, licet nebulosus esset aër, sed tranquilluss.
21. Septeb. x xi. Nebulosus fuit aër, sed à meridie serenuss, atque adhuc glacies in mari fluibant, non tamen adeo frequens magnoque impetu ut antea, sed valde frigida erat aura, adeo ut nostrum promptuarium in inferiorem nivis partem medius illi inferre oporteret, quia superiore parte omnia gelu adstringebantur.
22. Septeb. x xii. Septembris Sol resplenduit, & serenuss aër fuit, sed admodum frigidus, Zephyro spirante.
23. Septeb. x xiii. Septembris binas vecturas lignorum ad adificij fabricam in die advenimus nubllo tamen tranquilloque celo, spirantibusque Subsolano & Cæcia. Eo die expiravit noster lignarius faber, vespere cum ad navem rediremus, Parmertus oriundus.
24. Septeb. x xiiii. Septembris illum sepelivimus sub arena & spatio marino in montis fissura, circa aquæ decursum, quia reman fodere nequibamus propter ingens gelu & frigus: eodj die duas lignorum vecturas nostris trahis adduximus.
25. Septeb. x xv. Septembris nebula oborta, spirantique Zephyrus, Africus, & Notozephyrus, mare etiam cepit aperiri, & glacies diffidere, verum non longo tempore: nam cum diffuxisset ad jactum ferrei tormenti majoris, consistit denuo in fundo hærens ad tres orgyias, ubi autem nostra navis hætebat, glacies nō diffuebat. In media enim glacie erat constructa. Nā si fuisset in aperto mari, vela fecissemus, tamen si navigandi tempus valde serotinū esset. Eo die trabes nostri adificij disposuimus, & procedebat fabrica: sed si nostra navis à glacie fuisset libera: fabrica relicta, navis posteriorem partem reparassimus, ut parati essemus, ad vela faciendā, si aliqua ratione fieri possuisset, nam molestem erat, ita istic hiemem transigere, quam non ignorabamus rigidam admodum futuram: sed nobis adempta omni spe, ex necessitate faciendā fuit (ut vulgo dicitur) virtus, & cum patientia expectandus eventus quē Deo imminere nobis placeret.
26. Septeb. x xvi. Septembris, spirante Zephyro, mare fuit apertū, nihilominus nostra navis glacie adstricta manebat, quare magis audio afflictebamur quam gaudio, sed cum Deo ira placeret, eius voluntati obsequendum fuit, cepimusque adificium interdum consipare. Pars nostrorum ligna ad urendum advehēbat, altera pars in fabrica erat occupata. Nostrorum adhuc in vivis restabant 16. nam postea faber obiit, & reliquorum 16. superstitum, interdum aliqui morbo afflictebantur.
27. Septeb. x xvii. Arctapeliotes denuo vehemēs fuit, & intensissimum fuit gelu, adeo ut clavum in ore tenentes (quem admodum fabris lignarijs ut plurimum moris est) labris inhæreret illum ex ore adientes, & sanguinem eliceret. Eadem etiam die, adventit verulus ursus cum canulo, & cum simul omnes proficiscerem versus adificium (sejungim eum prodire non audebamus) ad eum oppugnandum & sclopo trajiciendum progrediebamur: sed profugit. Glacies natus vehementer adfluere cepit, dieque valde serenuss erat, proflus tamen frigidus, ut maxima cum difficultate operas peragere possemus, summa tamen necessitas nos ad eas præstandas cogebat.
28. Septeb. x xviii. Septembris fuit serenuss dies, commodus & tranquilluss, spirante zephyro mareque apparebat apertum, nihilominus nostra navis firma in glacie manebat. Eo die adventit Vrsus ad navem: vrsū nobis conspectis profugit, nos vero in fabrica adificij pergebamus.

Vi necessarium fuerit aedificium extruere, ad propulsandum frigus, & fera animalia, ad quam rem Deus nobis ligna ab altera maris ora in Novam Zembellam delata procuravit, qua deinde trabes continuis in locum ad fabricandum aedificium destinatum, fere per una milliaria perita huius die, maximis laboribus & difficultatibus, idque per se per 15. dies continuos: necessitas enim nos coegit diligentiam summam adhibere ad extruendum: quia si unam aut alteram hebdomadam serius aedificare inceperemus, impossibile fuisset illud absolvere.

XXIX. Septembris mane spiravit Zephyrus: à meridie vero Subsolanus: tum apparuerunt tres ursi inter naves & aedificium, venulus videlicet cum binis juvenibus: nihilominus trahebamus necessaria versus aedificium, cupientes urso praeveneri, veniebat tamen illi nobis adversi, nec illis volebamus cedere, sed edito clamore, illos fugare nitrebamur, sed cum gressum non mutare animadverteremus imo recta in nos tendere, tum excitato à nobis atque ab ijs qui in aedium fabrica occupati erant clamore profugere ceperunt ursi, cuius rei nos non paravit.

29. Septeb.

XXX. Septembris flauerunt Subsolanus & Vulturnus, densamque nivem tota ea nocte sparserunt, totumque illum diem, ita ut nostri ligna advehere nequirent, adeo densa erat nix. Magnum iuxta aedificium ignem excitavimus, ad terram à gelu liberandam, & circa aedificium dense conspiciendam, ut ea ratione frigus minus penetrare in aedes posset, sed irritus fuit noster labor: nam terra adeo rigida erat, & profundè congelata, ut dissolvi gela nequiret, nilisque magnam ligni quantitatem infumere oportuisset: eam ob rem ab insinuatō destitimus.

30. Septeb.

OCTOBER. 1596.

1. Octobris Arctapeliotes vehementer admodum flavit, & à meridie Aparctias cum tempestate & densissima nive, adeo ut magna cum difficultate adverso vento progredi, imò vix spirare liceret, adeo propellebatur nix in faciem, ut ad binarium aut 3, navium longitudinem vix conspiceret liceret.

1. Octobris.

11. Octobris ante meridiem Solis splendor fuit, à meridie vero rursus tenebrosūm celum cum nive, tranquillo tamen aëre, spirante primum Aparctia, deinde Austro & aedificio erecto signaculum imposuimus nivem congelatam, frondis loco.

11. Octobris.

111. Octobris tranquillū fuit aër & serenū, sed adeo frigidus, ut vix ferri posset: à meridie vehementer spiravit Zephyrus talem rigorem adferens ut si perseverasset, operas relinquere necesse fuisset.

11. Octobris.

1111. Octobris Zephyrus spiravit, & à meridie Aparctias vehemens admodum densam spargens nivem, qui denuo

4. Octob.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

denique nostras operas impediti. Eo tempore protulimus nostram anchoram cum rudente supra glaciem, ut firmius hærereamus, quandoquidem duntaxat veli iactu ab aqua glacie libera abersemus, adeo defluerat glacies.

5. Octobris. v. Octobris Arctozephyro vehementer flante, dispulsa fuit in mari glacies: quantum prospicere poteramus, non minus tamen firmiter constricta manebat nostra navis quam prius, atque pene binos aut ternos pedes compressa supra glaciem, nec aliud animadvertere poteramus, quam eam ad fundum usque glacie cōstrictam esse, qui fuit 4. orgyiarum cum semisse.

Eodem die confregimus anteriorem partem in qua malus navis, & ijs ascribis continximus ædificium, in medio paullo sublimius ad stillicidia promovenda, & magna ex parte constipavimus. nec remittebat sese frigus.

6. Octobris. vi. Octobris adhuc vehementer flavit Zephyrus & Noctozephyrus: sed circa vespertā Corus densam nivem propellens, adeo ut vix caput & Janua quispiam proferre auderet, propter ingens frigus.

7. Octob. vii. Satis commoda fuit aura, valde tamen frigida, diligenterque ædificium constipavimus, atque posteriorem partem in qua malus dissolvimus ad ædificium exteriore parte melius constipandum. v. v. eodem die totum orbem circavit.

8. Octobris. viii. Octobris præcedente nocte, totoque illo die adeo vehemens fuit ventus cum nivis procella, ut si quis prodijisset, suffocandus videretur, imò nemo pomissit (etiam vix periculum imminente) ad navis longitudinem progredi: nam impossibile erat vel extra navem vel extra domum, eam momento consistere.

9. Octobris. ix. Octobris Aparctias adhuc flabat & nivem etiam densam adferebat, perinde atque præcedente die, & cum à terra ventus flaret, totum diem in navi hærere oportuit, ob ingens gelu.

10. Octob. x. Mane paulo mitior fuit aura & tranquilla, spirante Noctozephyro, & Austroafrico, aqua autē innumerat pene binos pedes altius solito, quod existimavimus factum ob vehementem Aparctias flatum.

Eodem die, denique ær mitescere cepit, sic ut ex navi prodire auderemus: contigit autem ut ex nostris quopiam & navi egresso ursus inopinanter illi occurreret, & fere in eum impingeret ante quam animadverteret: itaque illico versus navem celeriter profugientem ursus insequens est: sed cum pervenisset ad eum locum ubi ursum traiecit in pedes erectum confugeramus, & gelu rigere siveramus, deinde densa nive cadente sepulchrum, sic tamen ut unus pes extra nivem adhuc emergeret, consiliit, qua mora interea noster homo in navem pervenit, alta voce & terribus exclamans, Vitis, Vitis. Ejus clamore excitati supra navis tabulatum venimus, ad globo petendū Vitisum, sed oculi nostri perstricti erant, ob contumumtum quē in navi conclusi propter magnam æris in temperantia periculeramus, quid pro ulla quantūvis magna mercede ferendus nō fuisset, nisi ingens gelu & densissimā nivis Procella nos coegisset, si vitā cōservare volebamus, aliqui supra navis tabulatum hærētes, haud dubiè frigore fuissetis extincti. Vitis autem istuc diu non etiam hærēt, sed subito abiit, Arctapeliotes autem spirabat.

Eodem etiam die sub vespere commoda fuit aura, à navi egressi ad ædificium nos contulimus, maximam panis partem nobiscum ferentes.

11. Octob. xi. Octobris tranquillo ære & ob spirantem leniter Zephyrum calidiusculo, vinum & reliquam annonam in terra exposuimus. Sed dum occupati essemus in vino ex navi sublevando, Vitis qui post glacie fragmentum læcebat, (a somno forte nostro clamore excitatus) ad navem venit, ipsum quidem iacentem conspexeramus, sed glacie fragmentum esse arbitramur. Illum ad nos adventantem globo & sclopo petijmus: sed illo profugiente, in nostro opere pereximus.

12. Octob. xii. Octobris Aparctia flante, eoque interdum versus Zephyrum tendente, dimidia pars nostrorum in ædificium profecta est, illicque illam noctem primum traduxit, sed magnus frigus perpeffa est, quia cubilia nondum confecta erant: nec stragulis abundabant, tum etiam quia ignem stuvare nequebant (camino nondum constructo) propter molestissimum fumum.

13. Octob. xiii. Octobris, Aparctia & Arctozephyro denique vehementer flare incipientibus, tres ad navem profecti sumus, & traham cerevisiæ vase oneravimus, quam cum ad ædificium trahere cuperemus, inopinanter furibundus est adeo vehemens ventus, cum tempestate & gelu, ut fors permanere nequeamus, denique ad navem conferre nos oportuerit, & cerevisiam foris supra traham relinquere, ingens frigus in navi perpeffa, penuria stragulorum.

14. Octob. xiiii. Octobris à navi egressi invenimus vas cerevisiæ (quæ dantiacana erat) foris in traha relicta, disruptum in fundo fuisse frigoris rigore, ipsam autem cerevisiam quæ effluxerat congelatam esse atque ad vasis fundum adeo firmiter inhærere, quasi vitæo adglutinata fuisset. Petraximus autem vas illud cerevisiæ ad ædificium, & convertimus erectum, bibere autem volentes, cerevisiam primum dissolvere oportuit, nam vix in vase non congelata permanferat, atque in eo humore tota vis cerevisiæ consistebat, ita ut propter validitatem bibi nequiret, quæ veto gelu constricta fuerat, tum insipida erat quàm aqua, eam tamen dissolutam cum altera nō congelata bibebamus, sed valde imbecillis erat & insipida.

15. Octob. xv. Octobris spiravit Aparctias, Subolanus, atque etiam Eurus, tranquillisque erat ær. Eo die omnibus obstaculis amotis, nivem palis eicimus ad fores ædificij ponendas.

16. Octob. xvi. Octobris spirante Noctapeliote & Austro, tranquilloque celo, Vitis præcedente nocte navem ingressus erat, sed sub lucem denique egressus, cum homines animadvertisset. Illo tempore, dissolvimus conclave naucleræ ad ejus alijes usurpandos in vestibulo exstruendo, in quo occupati eramus.

Pro adificiis strere cepimus, & ligna ea pertraximus in unum locum ea rependeret, deinde ad fide extructo, glaciei fragmentis imponerimus frondenti rami loco: adificiis autem extructis suis Septentrionalium consuevit, trabibus supra iunctis oblique collocatis, & spatij intermedij densis confectis, ad norem & gelu propulsandum, superna parte adificij magna ex parte quadrata, & affertis tella, cum camino & vestibulo.

xvi 11. Tranquillo aëre, spiranteque Austro & Notapeliote valde frigido, cum diem etiam in extructis vestibulo insumpsimus. 17. Octob.

xv 11. Octobris spirante Apeliote & Notapeliote vehementer, ex lintre quem in terram pertraxeramus, panē exulimus, tum etiam vinum quod gelu non admodum constrictū erat, licet circiter sex hebdomadibus istis permansisset, aspero gelu subinde recurrente. 18. Octob.

Eodem die denuo Vsum confeximus, mareque prorsus glacie constrictum fuit, ut nulla aperta aqua conspici posset.

xix. Octobris, Arctapeliote flante, cutti duo viri duntaxat in navi essent, adversus irus in flavi vi perunipere tentabat, tamen bini illi viri lignis ad struendum ignem paratis cederent, nihilominus ferociter in eos invehebat, qua re terribi, singuli ad fugam sese compararunt: bini que in interiorē navem desilierunt, puer consendit in dolonem, ad vitam liberandam nihil non tentantes interea quibusdam ex nostris navitis ex adibus ad navim euntibus, Viris versus eos audacter se convertit, sed ab eis duplici sclopo peritus profugit. 19. Octob.

xx. Octobris tranquillo aëre & splendēte Sole, iterum aqua aperituram confeximus in mari. Eo tempore in navem veneramus, ad reliquam cerevisiam auferendam, cuius aliquot vasa gelu cōfacta reperimus, imò circulos ferreos vasa cerevisie Gedanensis cingentes gelu etiam constrictos. 20. Octob.

xx 1. Octobris tranquillo aëre & Sole splendēte, maximam partem nostræ anthonz in ades contuleramus. 21. Octob.

xx 11. Octobris, Subsolanus vehementer flavit, adeoque densa nix cecidit, ut ne pre foribus quidem consistere liceret. 22. Octob.

xxi 11. Octobris tranquillo aëre & Arctapeliote spirante, profecti sumus ad navem, ut videremus an nostri qui adhuc in navi erant ad ades sese recipere non vellent, sed inveniētes denuo vehementem ventum, non ausi sunt cum agro itineri sese committere, & eo die istis adhuc constitit, nam valde tenellus erat & debilis. 23. Octob.

xxi 11. Octobris reliqui, videlicet octo numero in ades pervenerunt traha ægrum vehenies. Perduximus etiam 24. Octob.

F

magno

NAVIGATIONIS AD ARCTON

magno cum labore & difficultate nostræ navis scapham ad ædes, & eam obvertimus fundo supra elato, ut eâ, si tempus ferret, & Deus nobis gratiam faceret præterita hieme insinc descendendi, uti possemus. Deinde conspicientes navem perinde firmiter in glaciæ permanentem, nihilque minus expectandum quàm mare apertum iri, denovo in navem anchoram contulimus, ne sub nivè occultam perderemus, si forte circa æstatem nobis usui esse posset: sperabamus enim Deum aliqua ratione circa æstatem in patriam nos reduciturum.

Perseverante eo tempore, cum Sol (nobis maxime utilis & desideratissimus) nos deserere cepit, summâ diligentiâ, singulis diebus trahâ, quæ nobis erant tam victui quam ponti necessaria, in ædes pertulimus, Apatia flante.

De occupati traba necessarij rebus ex navi desumptis ovula ad ædes molenda, tres usq; inopinanter nobis occurrerunt, quibus conspectu valde territi, relictis vestibus, pars usq; navem profugit, atque unus ex fugientium numero, in glaciæ hiatus delapsus, magno in periculo versatus est, pars apud traham remansit, hincque romanis securibus armati ad resistendum se compararunt: sed interea dum usq; alios fugientes insequuntur, qui in glaciæ hiatus delapsus erat, liberatum fuit, & eam q; qui apud traham remanserant, in navem alius salvi pervenit: Et licet usq; in navem conferre niterentur, sustinuit & romanorum securium punctione relictis, & in fugam alii sunt.

27. Octob. xxxv. Octobris allatum frimens omnia armamenta ad lintrem & scapham necessaria, cumque in ultimâ vigilia essent occupati, funibus ad trahendum apertis versus ædes, Nautæque sese obvertentes, tres ursos pone navem conspexit ad nos venientes, atque illico territus vociferari cepit ad timorem illis incutendum, nos autem illico è funibus nos extricantes, ad resistendum nos comparavimus. Forte supra traham binæ erant romanæ securæ, quarum una à Nauclero sumpta, ego alteram sumpsi ad resistendum pro viribus: sed reliquæ quantum potuerunt versus navem fugerunt, atque fugiendo illorum unus in glaciæ hiatus cecidit, quod nobis conspectu horrendum fuit, putabamus enim ursum in ipsum impetu facto ruiturum & devoraturum. Sed Deus providit, ut ursus adversus nos qui in navem profugerant niteretur. Interea occasione sumpta nos cum eo qui in glaciæ hiatus ceciderat ad navem profugiētes in eam perveniremus. Urû videntes nos sic esse elapsos, ferociter ad navem accesserunt, nos vero nulla arma habebamus præter duas prædictas securas, cumque suis non consideremus illis, ursos detinuissemus iaciendo fustes & alla, quæ insequerantur non setus quàm canes proiectos lapides. Interea unum ex nostris inferius in promptuarium ablegavimus ad ignem excuriendum, & alterum ad farissas sub tabulatis reconditas adferendas, sed nullus signis excuti ponit, quo possemus scopos explodere. Vt vero ursi nos audacter

daſter adoriebannr, unum illorum ſecurè Romana proiccta in ore vulneravimus, is vulneſatum ſe ſentiens, ſenſim à nobis deceſſit, quod ahi, qui minores erant, obſervantes, ſimul roceſſerunt: nos vero gratijs Deo actis quod ab eis in hunc modum liberati eſſemus, traha ſine aliquo impedimento ad ædificium tractata, quæ nobis acciderant renulimus.

xvi. Octobris ſtante Apatia & Circio, commoda ſatis fuit aura videbamus quidem aquam apertam proximè crepidinem terre, ſed in mari adhuc glaciem iuxta navem profluentem.

xvii. Octobris Arctapeliote ſtante tanta fuit nivis procella, ut extra ædes operas agere non lieret. Eo die ſclop occiderunt noſtri albam vulpem, cuius exoriatæ carnes toſtas edebant, & cuniculi ſaporem referentes compererunt. Eodem etiam die noſtrū horologium concinnavimus, vt campana ſonaret, adparavimus etiam lycernam quæ noctu lucem præberet, ad quam rem uſurpavimus urſi pinguedinem liquefactam lampadi impoſuerunt.

xviii. Octobris Arctapeliote ſtante noſtri egreſſi ad ligna ſerenda, ſed tanta ſuborta eſt tempeſtas & nivis procella, vt reverti cogereſſent. Circa velperam miſceſcente aura tres è noſtris proſecti ſunt ut urſo, quem congelari ſiſſerant, dentes adimerent, ſed proſius nive conſectum repererunt, atque ſubito ruriſ obortæ eſt tanta nivis procella & tempeſtas, vt ſeſtinanter reverti in ædes cogereſſent, ad quas cum difficultate pervenerunt, quin adeo denſa cadebat nix, ut vix oculis proſpicere, quapropter parum abſuit quin à recta via aberrantes, tota nocte foris in fumo ſuo frigore nox illis traducenda foret.

xix. Octobris ſtante Arctapeliote ivimus quaſiſum ſpartum mariniū arenæ mixtum in litore, ad conſpergendum velum quod ſupra ædificium expandimus, vt magis conſtaretur tectum, & ædes calidiores fierent, quia aſſerens minus bene coniuncti erant, ab æris inclementia id facere prohibuit.

xx. Octobris adhuc ſtante Arctapeliote, Sol proximè terram curſum ſuum peragebat paulo ſupra Horizontem.

xxi. Octobris, perſeſcente eodem vento cum nivis procella, ne caput quidem ex ædificio protrudere audebamus.

NOVEMBER 1596.

i. Novembris adhuc ſtante Arctapeliote, conſpectus Lunæ exoriri in Subſolano, cum tenebræ iam advenirent, atque Sol ſupra Horizontem adhuc eſſet, ut noſtro adſpectui ſeſe præberet, tamen eo die nobis non apparuit, propter nebuſoſum aërem & denſam nivem cadentem, ingenſque frigus fuit, ut illo die nihil foris agere poſſemus.

ii. Novembris Zephyrus ad Auſtrum vergens ſpiravit, velperi autem Apatias, & tranquillo aëre conſpeximus Solem in Euronoto Orientem, & in Auſtroſinco cadentem. Eius plena rotunditas ſupra terram ad apparuit, ſed illam veluti lambens ſupra Horizontem conſpiciebatur: illo autem ipſo die vulpes ſecuriſ jactu ſuit mactata, exoriatæ, toſta & manducta. Antea nulla vulpes fuerat obſervata, niſi nunc Sole à nobis diſcedente, atque Urſi ſimul diſceſſerunt.

iii. Novembris Arctozephyro ſpirante tranquilloque aëre conſpectus eſt Sol in Meſeuronoto vergente ad Auſtrum exoriri, & in Meſolybonoto vergente ad Auſtrū occidere, atque ſupra Horizontem, ſuperior Solis pars, duntaxat apparebat, licet terra in qua conſiſtebamus, cum Solis altitudinem metiebamur, perinde alta eſſet atque malus noſtræ navis, atque tum erat Sol in 11 gradu 48. ſcnpulis Scorpii, eius declinatio erat 15. graduum 24. ſcnpulorum auſtrali latere AEquinoctialis lineæ:

iiii. Novembris, tranquillo aëre, Sol nobis amplius non apparuit: quia ſupra Horizontem non amplius videbatur. Tum noſter Cheirurgus labrū ex dolio vinario adparari curavit, ad balneo fovendos artus, ſingulis ſucceſſive ingredientibus, interdum, quod balneum magnopere conducere ad artus roborandos comperimus & ad valetudinem conſervandam. Eodem die cepimus albam vulpem, vulpes enim interdum apparebant, frequenſius tamē quam antea: nam quemadmodum urſi abſcodebant cum Sole, nec redibant niſi exoriente Sole, ſic e contra apparebant vulpes, dum urſi aberrant.

v. Novembris, ſtante denuo Apatia & Zephyrū vergente, multam aquam in mari conſpeximus, nihilo minus noſtra navis glacie firmiter conſtriſta manebat, atque cum Sol nos deſcendiſſet, contra Lunam conſpiciebamus nec die, nec nocte Occidentem, cum eſſet in ſumma ſua elevatione.

vi. Novembris, ſpirante Arctozephyro tranquilloque aëre, noſtri traham lignis onuſtati ad urendum adduxerunt, ſed quandoquidem Sol nos deſcenderat, denſe erant tenebræ.

vii. Novembris, tranquillū aër fuit & Zephyrus flavit, tæx autem erant tenebræ ut dies à nocte vix diſcerni poſſet, præſentim quia eo tempore noſtrum horologium conſtitit, quapropter diem diſcernere nequibamus, cum iam dies eſſet, nec noſtri eo die ſuo cubili egreſſi erant niſi veſicæ exonerandæ gratia, tam ob cauſam ignorabant, an lux quam conſpiciebant à die eſſet, an à Lunæ ſplendore: unde exortæ diverſæ ſententiæ, alijs à die lucem eſſe affirmantibus, alijs à Luna, probe tamen omnibus conſideratis pæne meridies erat.

viii. Novembris, tranquillo celo, & Auſtro Notozephyro, ſpirantibus, noſtri denuo trahi lignis onuſtati ad urendum

NAVIGATIONIS AD ARCTON

dum adduxerunt, simulque albam vulpem cepimus, & apertam aquam in mari vidimus. Eo die dispersius est panis inter nos, singuli quatuor libras vncias x. singulis septimanis accipientes, ita ut singula vasa panis octi duo absumerentur, cum ante singulis 3. aut 6. diebus vix sufficerent: carnes autem & pisces dispersiri, nondum erat necesse: potus autem non sufficiebat, propterea nos conferre oportuit & etiam alijs dispersiri quia cerevisia nostra, maxima ex parte gelu corrupta erat, & evanida, atque etiam insipida, & bona pars etiam effluerat.

9. Novbris. 1x. Novbris Arctapeliote flante ad Aparctiam vergente magnæ fuerunt tenebræ, ut vix lux appareret.
10. Novbr. x. Novbris tranquillo aëre & Arctozephyro spirante nostræ ad navem profecti sumus, ad conspiciendum quo in statu res essent, & comperunt multam aquam in navi esse, ita ut supra saburram glacie esset confusâ, quam obrem antia expromi non poterat.
11. Novbr. xi. Novbris Arctozephyro spirante satis commoda fuit aura. Eodem die ex funiculis rudentium instrumentum fecimus instare nœ contextum ad capiendas vulpes, ita dispositum ut funiculo ab adibus tracto, cum vulpes subius venirent eas involveret, atque eo die unam cepimus.
12. Novbr. xii. 1. Novbris Apeliote flante turbidus fuit aër. Atque eo die ceptum etiam est vinum disperiri, ut singuli in diem binos haustus acciperent, deinde continuo potanda nobis erat aqua, ex nive extra ædes penitâ dissoluta.
13. Novbr. xiii. 1. Novbris magna fuit aëris in temperies, ingentisque nivis procella Apeliote flante.
14. Novbr. xiv. 1. Clarum serenunquæ fuit celum, ut omnes stellæ conspici possent flante adhuc Apeliote.
15. Novbr. xv. Novbris obscurum fuit celum, & nubibus tectum Arctapeliote flante.
16. Novbr. xvi. 1. Novbris tranquilla & temperata fuit aura Subsolano spirante.
17. Novbr. xvii. 1. Novbris obscurus fuit aër, & nubibus tectus, Subsolano adhuc flante.
18. Novbr. xviii. 1. Novbris valde incommodus fuit aër. Notapeliote flante, & Nauleris fascem crassioris panni lanci dissecuit, & singulis quantum necesse erat distribuit, ut commodius a frigore se tueri possent.
19. Novbr. xix. 1. Novbris Apeliote flante incommodus aër fuit, & arca in qua linea tela conclusa erat, aperta, atque inter naves distincta ad interulas conficiendas: tempus enim postulabat, ut omnes rationes inirentur, quibus corpori consuleretur.
20. Novbr. xx. 1. Novbris commodo tranquilloque aëre & Apeliote spirante, interulas lavavimus, tantum autem erat frigus, ut illæ locæ & contortæ ad madorem exprimendum, adeo congelarentur, ut ad luculentum ignem expositæ eo quidem latere gelu dissolverentur, sed altero gelu confisteret permanerent, ita ut citius dilacerandæ venissent quam explicandæ, propterea in servientem aquam erant denuo iniiciendæ ad dissolvendum gelu, adeo ingens frigus erat.
21. Novbr. xxi. 1. Novbris commodus etiam fuit aër Arctapeliote flante. Tum decretum fuit ut singuli per vices ligna secarent, ad coquum eo labore levandum, qui alioqui satis occupatus erat in apparando bis singulis diebus cibo, & liquandâ nive quam biberemus: immunes tamen ab eo labore fuerunt Naulerus & Gubernator.
22. Novbr. xxii. 1. Novbris flante Notapeliote, & sereno aëre, cum nobis adhuc esset 17. bubuli casei, in cômuni mensam edimus, aliorum singuli unum pro sua portione acceperunt, ut vescerentur pro arbitrio.
23. Novbr. xxiii. 1. Novbris commodo aëre & Notapeliote flante, cum jam commodias esse offerret, ut plures vulpes apparerent, quàm antea, ea usi sumus, propterea ex crassis ascribis decipulas fabricavimus, quibus lapides imponebamus, & palorî extremitatibus in ambitu profundè defiximus, ne subitus cuniculos agere possent, istaque ratione interdum aliquos cepimus.
24. Novbr. xxiiii. 1. Cum rigidus esset aër & flaret Arctapellotes, denuo apparatus fecimus ad artus balneo fovendos, quia aliqui valitudine adversa utebantur, itaque nos quatuor balneum fumus ingressi, & egressi Chcirurgus nobis purificationem propinavit, quam valde utilem sensimus. Eoque die quatuor vulpes cepimus.
25. Novbr. xxv. 1. Novbris sereno celo & spirante Zephyro binas vulpes cepimus decipula quam præparaveramus.
26. Novbr. xxvi. 1. Rigida fuit aura, & Notozephyro flante vehementer atque tempestate ingentique nivis Procella sevitente, in ædibus penitus sumus nive sepulti, ita ut egredi nequiremus, & sortium reddere ventremque exonerare in adibus necesse fuit.
27. Novbr. xxvii. 1. Serenus fuit dies Notozephyro spirante, itaque plures decipulas fecimus ad capiendas vulpes, quia opportunitate nos uti oportuit, nam nobis ad vescendum erant utiles, & cum victu non abundaremus, Deus nobis illas immittete videbatur.
28. Novbr. xxviii. 1. Novbris denuo rigida aura fuit cum magna tempestate ex Aparctia, & ingenti nivis procella, ita ut rursus penitus in ædibus concluderemur, & egredi nequiremus, quia omnes janæ nive erant obsectæ.
29. Novbr. xxix. 1. Serenus fuit dies clarumque celum, Aparctia flante itaque palis nivem ejicientes viam ad foras prodeundum aperuimus, egressi autem, omnes decipulas & laqueos nive sepultos reperimus, quos repurgatos, denuo composuimus ad capiendas vulpes, & eo die unam cepimus, quæ non modo nobis utilis fuit ad vescendum, sed etiam ex pellibus illius & prædictarum pileos confecimus caput adstringentes, ut ab aspero gelu præservaremur.
30. Novbr. xxx. 1. Novbris Zephyro spirante serenus fuit aër, & cû uris minoris stellæ apparerent circa Notozephyrum (quod fuit secundum nostram coniecturam circiter meridiem) sex profecti sumus ad navem amsi bene instructi ad videndam quo in statu omnia essent, venientes sub tabulato, vivam vulpem cepimus.

DECEM.

1. Decembris flante Notozephyro rigida fuit aura, cadente densa nivis procella qua denuo in ædibus prorsus 1. Decemb.
conclusi fuimus, eam ob causam tantus fumus fuit excitatus, ut cum difficultate ignem struere possemus, qua-
propter maxima ex parte in nostris cubilibus hæsimus, coquus tamen necessario cogebar ignem struere ad ci-
bium coquendum.

11. Decembris, perseverans rigidus aer nos adhuc domi detinuit, & vix apud ignem ob ingentem fumū con- 2. Decemb.
sistere poteramus, eam ob causam maxima ex parte adhuc in nostris cubilibus hæsimus, lapides calefaciētes, quos
tradebamus alijs in suis nidis hærentibus ad calefaciendos pedes, frigus enim & fumus tolerari nequebant.

111. Decembris eodem rigido aere perseverante, in nostris cubilibus hærentes fragorem horrendum glaciæ in 3. Decemb.
mari, quod pane dimidio milliari à nobis aberat, exaudire potuimus, ita ut existimaremus magnos illos glaciæ
cumulos, quos tot orgyas densos æstare conspexeramus, supra invicem propelli. Atque cū illis duobus aut tribus
diebus ignem struere, ut ante, non possemus ob acerrimum fumum, gelu adeo asperum in ædes penetravit, ut cō-
signationi & parietibus gelu crassitudine duorum digitorum inhaerere, imò etiam ipsis cubilibus in quibus iace-
bamus, fere tantundem. Per tres illos dies quibus oclusi fuimus in ædibus, expoluimus clepsidram duodecim
horarum, quam vbi diffluxerat denuo conveniebamus, magna diligentia id observantes, ne in temporis observa-
tione erraremus. tam ingens enim erat rigor, ut horologia etiam gelu constingerentur, nec possent obverti, etiam
si majus solito pondus appenderemus.

1111. Decembris serenus fuit, & Aparchia spirante capimus per vices nivem quæ ianuam obsederat eicere: nā 4. Decemb.
cum animadverteremus sæpius idem opus repetendum, eam ob causam statiminus alternatim & per vices illud per-
agere, nemine excepto, præter Nauclerum & Gubernatorem.

v. Decembris, serenus etiam amenusque fuit aer Apeliote flante. Propterea decipulas repurgavimus ad capien- 5. Decemb.
das vulpes.

¶ Ut his hæretices incendimus propter ingentem frigus, atque cininum & ianuam obscuramus ad calorem intra ædes conservandum, quæ re pane
dormientes vel in animi deliquio fuissimus exciti, quod alijs postea referte nequissimus, ad tandem id deprehendimus, & ad nos reducemus,
atque domo egressi, decipulas purgaverimus ad capiendos vulpes.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

6. Decemb. VI. Decembris denuo rigidus aër, Apeliote flante, nobis molestiam præbuit, & frigus adeo ingens, ut panem intolerabile esset: sic ut mutuo nos miserè aspiceremus, meruimus, si gelu ita continuando augetur, ut frigore periremus quia tamen luculentum ignem strueremus, calefieri tamen nequibamus, imo vinum Hispanicum generosius quod adeo calidum est, prius gela contritum fuit, ita ut ad ignem liquefieri oporteret: à meridie ut singuli nostram portionem acciperemus, quæ alternis diebus nobis distribuebatur parva mensura circiter quantæ capax, quia tanto tempore nos sustentare oportuit, deinde aqua, quæ tam rigido frigore non valde convenit, nec nive aut glacie erat refrigeranda, sed ex nive colliquanda.

7. Decemb. VII. Decembris perseverante rigido aëre, procellaque ex Arctapeliote exorta quæ maxime ingens frigus advexit, ignorabamus quid moliremur ad nos ab eo conservandos. Atque ut consilium inibamus, quid possimum esset agendum, unus è nostris dixit, ut lithanthracem quos ex navi in zedes contuleramus, in extrema hac necessitate usurparemus & ex is ignem strueremus, cum magnè præberet & durabilem calorem. Vesperti itaque ex dictis carbonibus, luculentum ignem struximus, qui quidem magnè calorem præbuit, sed ab informio nobis non cavebamus: nam quandoquidem calor ita nos reficiebat, consilium quærebamus, quo illum multo tempore retineamus. Propterea consilium censuimus, ut omnes ianuæ & caminum obstrueremus ad granum illum calorem intra zedes retinendum, & singuli in nostrum nidum seu cubile, concessimus cubitum, hilares ob receptum calorem, diuque sermones inter nos contulimus sed tandem oborta est nobis magna vertigo, uni tamen maiorem quam alteri, quam primùm deprehendimus in quodam qui æger erat, quique propterea magis offendebar, atque etiam in nobis deprehendebamus magnam anxietatem oboriri, sic ut qui robustiores erant, ex suis cubilibus disilientes, primùm caminum aperuerunt, deinde ianuam: qui verò ianuam aperiebat animi deliquio correptus concidit cum magno strepitu supra nivem, quod ego, qui proximum ianuæ cubile habebam, exaudiens, eo cucurri, & illum animi deliquio correptum conspiciens, ilico acutum attuli, atque eius faciem flevi, quæ re ad se rediit. Ianuæ aperitis, omnes illo frigore sumus relecti, quodque nobis tam acris hostis ante fuerat, tum salutis occasione attulit: nam haud dubie in animi deliquio periissemus. Deinde Naclerus, cum ad nos rediissemus, singulis modicum vini dedit, ad cor roborandum.

8. Decemb. VIII. Decembris rigido aëre perseverante, licet Aparthias vehemens esset & frigidus, nō audebamus tamē carbonēs incendere ut præcedente die, quia infortunium prudentiores nos reddiderat, ne volentes effugere unum incommodum, in aliud peius incidere mus.

9. Decemb. IX. Amoenus, serenique fuit dies, splendētibz valde stellis, quam ob rem denuo ianuam profors aperuimus quæ ante multa nive confistat erat. Denuo etiam decipulas apparavimus ad capiendos vulpes.

10. Decemb. X. Decembris, flante Arctozephyro, fuit etiam amoenus, serenus, splendueruntque stellæ, Binas vulpes cepimus nobis valde utiles, quoniam cibis valde minuebatur, atque cum frigoris rigor magis atque magis intendere tur, earum pelles nobis erant usui.

11. Decemb. XI. Serenus etiam fuit dies, sed impense frigidus, ut qui non expertus esset, difficulter credere posset, imo caleci pedibus nostris applicati, velui cornu gelu ngebant, atque etiam interne, adeo ut calcei vbi diutius nequiremus, sed laus crepidis laxisque uti necesse esset, quarum superior pars ex ovina pelle constabat, atque tria aut quatuor soccorum paria inducere oporteret, ambulando, ad fovendos pedes.

12. Decemb. XII. Decembris, lucidus serenisque fuit aër, sed impense frigidus Arctapeliote flante, sic ut signatio, parietes & cubilia nostra parte unius digiti deasitate gelu obducerentur, imò vestes quibus amicti eramus, gelu & pruina albescebant, atque licet nonnulli suaderent, ut denuo carbonēs incēderemus ad nos calsciendum, & caminum apertum relinquere, nō audebamus tamen, præcedente exemplo edocti, quo, ne id faceremus, dētrebamus.

13. Decemb. XIII. Decembris Apeliote flante, serenus etiam fuit aër, atque vulpem cepimus, multum laboris insumentes, ad decipulas apparandas, quia si paulo diutius extra zedes innotabamur, gelu nobis in facie, & auribus pustulæ excitabantur.

14. Decemb. XIII. Decembris, amoenus fuit dies, & cælum stellis splendētibz refertum spirante Arctapeliote. Tum sumpta altitudo Orionis humeri dextri cum esset in Africo vergente ad Zephyrum (cuius tum iumina erat oxalatatio ad nostrum communem quadrantem) supra Horizontem autem elevaris erat x. gradibus XVII. 1. sculpulis, eius declinatio erat 6. graduum 18. scupulorum ad laus boreale æquatoris. Ea declinatio dempta ab altitudine reperiata, manent 14. gradus, qui detracti de 90. poli altitudinem 76. graduum efficiunt.

15. Decemb. XV. Decembris, serenus adhuc fuit aër, Apeliote spirante: quo die binas vulpes cepimus, & Lynam exorientem in Vulturo conspeximus, cum iam 26. diebus comparuisset & in Scorpio esset.

16. Decemb. XVI. Decembris serenum adhuc cælum fuit Arctapeliote flante: quo tempore nulla amplius ligna in ædibus fuerant, reliquis combustis: sed in ambitu adijum cumulus lignorum iacebat, nive tamen profors contextus, illa nobis fuerant magno cum labore & tedio, eruenta, & nix palis eijcenda, ut in zedes transferremus, quod bini alternatim & bini fecimus, sed propterea, quia diu foris consistere non licebat propter indicibile & intolerabile frigus: licet caput rectum haberemus s vulpis pelibus, & duplici veste muniri essemus.

17. Decemb. XVI. flante Arctapeliote, serenum etiam fuit cælum, sed adeo ingens gelu, ut inter nos diceremus, si gedanense

tense vas plenum aqua extra xdes una nocte maneret, futurum ut prorsus gelu adstringeretur.

xviii. Decembris perseverante Arctapeliote caloque sereno, sepiem ad navem profecti sumus, ad observandum quo in statu res essent, Sub tabularum venientes, omnia foramina obturavimus, arbitrati vulpem nos re-
perituros, nullam autem vidimus: sed pervenientes in inferiorem amplitudinem, igne excussio obtervavimus
navis statum, an aqua aucta esset, istuc vulpem invenimus, quam domum delatam manducavimus: observavi-
mus autem aquam 18. illis diebus quibus a nave abstruimus pollicem successe, licet hodie iam aquam, sed gla-
ciem, quæ statim ut successebat, gelu adstringebatur, atque etiam dolia in quibus adservabatur aqua ex Hollandia
alia, ad fundum usque gelu confixit erat.

xix. Decembris, Austro flante, serenum fuit celum, ideo latitudo afficiebamur. Solem iam dimittimus, cum suum
superaisset, ut denuo ad nos accederet, ad quem nos maxime aspirabamus, nam tædiosis erat Sole carere procla-
ra illa Dei creatura, quæ totum orbem gaudio afficit.

xx. Decembris ante meridiem serenum fuit celum, & etiam vulpem ceperamus: sed sub vespere caput adeo
vehemens tempestas excitari mixta cum ingenti nivis procella ab Notozephyro, ut domus in ambitu nivis
obsidebatur.

xxi. Decembris flante Arctapeliote serenum fuit celum: atque omnibus expeditis, exitum aperuimus, & de-
cupulas dispoimus ad capiendas vulpes, quia si interdum aliquam accipiebamus, nobis ut venatica sapiebat.

xxii. Denuo rigidus aer cum ingenti nivis procella nobis molestus fuit: Notozephyro flante, latitudinem
prorsus obstruens, ut exodere nivem ad egrediendum necesse esset, quod penè singulis diebus agendum erat.

xxiii. perseverante rigido aere & Notozephyro flante cum ingenti nivis procella, consolabamur tamen
nos, Solem denuo ad nos accedere: nam secundum nostram supputationem, eo die in Tropico capricorni debuit
esse, qui postrema est linea, ad quam Sol ad australe latus Aequatoris progreditur, unde fuit versus Septentrio-
nem vergit. Iacet hic Tropicus Capricorni 23. gradibus & 28. scrupulis ad Australe latus Aequatoris.

xxiiii. Decembris qui fuit pridie Natalis Domini, amoenus aer fuit. Tum denuo effodimus exitum ex
adibus, & versus mare coniectis oculis multam aquam apertam conspicebamus, exaudiveramus autem glaciæ pro-
fluents stridorem, & licet nulla lux dici esset, nihilominus tam longe prospicere valebamus. Sub vespere, ex-
ortus est vehemens ventus cui dense nivis procella ex Arctapeliote, in ut quod suffoderant denuo obstrueretur.

xxv. Arctozephyro flante rigidus fuit aer, & licet talis aura esset, nihilominus vulpes supra adificium calentes
exaudiebamus, quod nonnullis malum augurium esse dicentibus suborta est questio, cur malum esse augu-
rium, responsum, quia non erat in olam coniecta: aut vena tradidit: ea namque ratione fuisse bonum augu-
rium.

xxvi. Decembris eodem perseverante frigido aere eodemque Arctozephyro, adeo intensum fuit gelu, ut in-
calefcere nequiverimus, tamen omnes rationes interitus sive ignem struendo, sive multis fragulis tegendo, sive
calentes lapides & ferreos globos ad pedes & latera in nostris cubilibus applicando, nihilominus potissime inire
omnia fragula cidebant, tanquam pruina fuissent aspersa, adeo ut subinde misere mutui nos inuenerimur, cor-
solantes tamen nos quantum poteramus, iam nos in descensu montis esse, hoc est, Solem denuo ad nos sese por-
tere, observantes illud vulgare verum esse, *de dagen die langhen, xijn de dagen die stranghen*. h. e. dies quo lon-
giores sunt, eo rigidiores sunt, spes tamen lenit dolorem.

xxvii. Decembris eodem aere venotico perseverantibus, ut toto triduo in adibus concluderemur, nec caput
promittere auderemus, in adibus autem adeo ingens frigus erat, ut etiam si ante luculentum ignem sederemus &
cura penè usulareremus, a tergo autem frigeremus, & veluti pruina aspersi videremur, quoniam adificium tunc
conspiciuntur, quando in Hollandia nota nocte iter conscientes, mane portas urbis ingreditur.

xxviii. Eodem aere perseverante & Zephyro flante, sub vespere remissior fieri cepit, sic utrunque nostris
natis, foramine in janua facto, domo eruperet, ad conspiciendum quo in statu res essent, sed tantum motibus, flo-
bis renitit nivem longe altiore esse nostro adificio, atque si diutius foris hærisset, istud dubie aures gelu co-
ruptas fore.

xxix. Decembris tranquillo aere tenebræ obortæ Austro spirante. Quo die, quem fors tangebat, januam aper-
nuim, nivemque sufficiens aperitum fecit, quia per 7. aut 8. gradus ex adibus exitus pateret, quoniam modum ex
cella vinaria, singulos gradus unius pedis altitudine. Decipulas & laques denuo apparantes ad capiendas vulpes,
quas aliquot diebus non habueramus, atque unus ex nativis illas apparando moriantur vulpem invenit in vna de
decipula, tam rigidam atque lapideam, quam in xdes delatam apud ignem ad gelu dissolvendum collocavimus: pelle
ei detraximus, & quibuscum in cibum cessit.

xxx. Decembris denuo molestus fuit rigidus aer, cum tempestate ex Zephyro, & densa nivis procella, adeo ut
frustraneus fuerit omnis labor quem pridie sumptieramus ad conscendendos gradus, quibus conscendens ex adibus
egredieremur, ad decipulas disponendas, quia iterum omnia nive sepulta fuerunt etiam altiore quam antea.

xxxi. Decembris eodem perseverante aere cum tempestate ex Arctozephyro, in adibus conclusi fuimus pe-
rinde atque in carcere, tantumque fuit gelu, ut ignis vix calorem praberet: nam pedes igni opponentes, ante so-
les caligam audebamus, quam calorem sentirentus, sic ut perpetuo nobis esse ardentibus, imò huiusmodi
tione

18 Decemb.

19 Decemb.

20 Decemb.

21 Decemb.

22 Decemb.

23 Decemb.

24 Decemb.

25 Decemb.

26 Decemb.

27 Decemb.

28 Decemb.

29 Decemb.

30 Decemb.

31 Decemb.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

tionis nidor nostras naves ante ferisset, quam calorem sentiremus, prius proflus adussumus, quam animad-
veniremus.

ANNO

1597.

ANNO M.D.XCVII.

Transacto sic anno in magno frigore, periculis & incommoditatibus, ingressi sumus annum à Nativitate Do-
mini nostri M. D. XCVII. Qui initium simile habuit finii anni 1596. nam àer perinde rigidus permanisit cum
densa nivis procellis, ita ut prima Januarij domi conclusos manere oportuerit flante Zephyro: Eo tempore
ceptum est vinum distribui in singulos parva mensura, in biduum semel. Et quandoquidem metuebamus, mul-
to tempore nos istis hæzibus ante quam discedere possemus (quod interitum nos valde angebat) nonnulli suam
vini portionem conservabant quam diu poterant, ut si diu id tempus persisteret, in necessitate aliquid in prom-
ptu haberent.

1. Januarij. 11. Januarij Zephyrus perinde vehementer adhuc flavit, magnam tempestatem advehens & densa nivis pro-
cellam, & gelu, sic ut quaternis aut quinque diebus, ne caput quidem proferre auderemus, & propter ingens frigus
pene quidquid ligni in ædibus habebamus absumptum erat, nihilominus extra ædes prodire verebatur ad ferē-
da ligna, quia adeo ingens & acre erat gelu, ut nemo foris persistere posset, diligenter tamen investigando, ad ædi-
um vestibulum nonnullas assulas ligni reperimus, quas confregimus, simulque solidius truncum in quo indura-
tum piscem contundere eramus soliti, nobis opem ferentes quacunq; re possemus.

3. Januarij. 111. Januarij persistevant adhuc rigido aere, Arctozephyro densam nivem adferente & intensissimo frigore,
adhuc in ædibus conclusi fuimus, vix ligna habentes quibus ignem strueremus.

4. Januarij. 1111. Januarij eodem rigido aere cum densa nivis procella perseverante & Notozephyro flante, adhuc in æ-
dibus conclusos manere oportuit. Vt autem sciremus unde ventus flaret, ex camino dimidiam farissam protuli-
mus cui parvum vexillum aut parva ala alligata esset, sed illico observare oportuit unde flaret ventus, quia simu-
latque prolatum erat vexillum, statim instar baculi ingebat, nec torqueri poterat proinde aliter dicebat, quam
acre frigus foris esse deberet.

5. Januarij. V. Aere aliquantulum mitescente, denuo januarum fodiendo aperuimus, ut egredi liceret, & extulimus omnem
immunditiam & sordes quæ per id tempus quo conclusi fuimus, erant collectæ, atque omnibus rebus appara-
tis, insulimus ligna atque solidius, totum diem in eo occupantes, ut in promptu haberemus quantum fieri posset
merentes ut denuo ita includeremur. Vt vero in nostro vestibulo tres erant aditus five januæ, & ædes sub nive
sepultæ erant, mediam januam ademimus, & extra ædes ingentem fossam in nive suffodimus forniciæ aut cellæ
instar, in quam concederemus exonerandi alvi & vesicæ causâ, & reliquis immunditiis abijceremus. Cum igitur
toto die in his parandis fuissimus occupati, venit nobis in memoriam, trium magorum, quos Reges vocant, vigi-
liâ esse: itaque à nostro Nauclero postulavimus, ut eo die inter tot miseras semel hilares esse liceret, atq; in eâ
rem, partem demensu vini, quod in binos singulos dies nobis distribuebatur, concedere vellet, nos etiam quod
comparassimus in medium collatos. Illa igitur nocte aliquantulum nos refecimus, & Regum, ut vocant no-
ctem celebravimus, adiecit duas farinæ libras (quæ ad charas glutinandas destinata erat) ex qua placentas ex
oleo insartagine coximus, atque singuli biscotum panem album Vino intinctum edimus, nobis persuadentes
In patria, & apud parientes & amicos nos esse, atque non minus hilares fuimus, quam si domi opiparâ cenâ fu-
issemus excepti, adeo nobis sapida fuit. Distribueramus etiam schedas quibus erant inscripta officiorum nomina,
nostroque Constabili contigit ut eam acciperet, quâ *Nova Zembla* Rex declarabatur, quæ protensa est in lon-
gitudinem ducentorum miliarium inter duo maria.

6. Januarij. vi. Januarij flante Arctapeliore, serenoque aere, ædes egredi, decipulas reparavimus ad valpes capiendas, quæ
nobis erant veluti ferina, atque magnam fossam in nive suffodimus, sub qua sepulta erant ligna ad ignem stru-
endum idonea, quâ superne in modum forniciæ cellæ concinnavimus, ex qua ligna quando opus erat petebamus.

7. Januarij. vii. Rigidus fuit aër, Arctozephyro flante densamque nivem advehente cum acerrimo frigore, quo nō me-
diocri timor incussus fuit, ne denuo in ædibus conclusi manere cogereamur.

8. Januarij. viii. Januarij spirante Aparthia, denuo serenum fuit cælum: itaque rursus apparatus decipulæ ad nostram ve-
nationem, cuius eramus valde cupidi. Tū ex dici luce clariore incipiebamus observare Solem ad nos redire, quæ
cogitatio non modicâ lætitiâ afficiebat.

9. Januarij. ix. Januarij denuo rigidus aër nobis fuit molestus, Arctapeliore flante, gelu tamen nō fuit adeo intentum, ut
precedentibus diebus, sed poteramus aliquandiu foris hæzere, ad decipulas reparandas: nihilominus necesse non
fuit nos de reditu in ædes monere, quia frigus faris nos docebat diu foris non esse morandum.

10. Januarij. x. Januarij Aparthias denuo serenum aërem nobis attulit, & septem è nostris, armis probe instructi ad navem
profecti sumus, ad quam pervenientes, reperimus in eodem statu esse quo postremum eam reliqueramus, obser-
vavimus etiam multa ursonum vestigia magna & parva, ex quo apparebat plures fuisse quam unum aut alterum.
In inferiore navis partem pervenientes, igne excitato, & candela accensa, comperimus aquam in navi pene
ad pedis altitudinem auctam esse.

11. Januarij. xi. Januarij sereno die & Arctapeliore flante, paulo remissior fuit frigus rigor, sic ut interdum liberius ex
ædibus

adibus progredi auderemus, & etiam circiter quadrantem milliaria ad montem usque excurrere, ad lapides rollendos, quibus igni expolitis, deinde nos in nostris cubilibus caleficeremus.

xi. Ianuarij perseverante serenitate, & Zephyro spirante, sub vesperam valde serenus fuit aër, & celum splendentibus stellis illustre: propterea altitudinem dimensum sumus Oculi Tauri, splendentis & bene noti sideris, quod fuit supra Horizontem 29. gradibus 54. scrupulis, eius declinatio erat 15. graduum 54. scrupulorum ad borealem latum Aequatoris. Ea declinatione detracta de altitudine reperit manent 14. gradus, qui dempti de 90. manent 76. gradus, sic ut dimensio huius sideris, & aliorum quorundam, cum Solis dimensione convenirent, & significarenti nos itic esse sub altitudine 76. graduum, vel paulo magis.

xi. Ianuarij serenitas & tranquillitas fuit aër, Zephyro spirante, atque animadvertere potuimus, dici lucem aliquantulum augeri, ita ut egressi globo luderemus, cuius cursum & volutationem ante non poteramus observare.

xiii. Ianuarij tranquillitas fuit aër sed turbidus, Zephyro spirante, quo die binas vulpes cepimus.

xv. Ianuarij Zephyro adhuc spirante, serenitas fuit aër, & nos sex ad navem profecti sumus, ad quam pervenientes reperimus vestem illam vulgo *Silvanger* nuncupari, facci instar factam nautis usitaram, ex qua per bina foramina brachia exerunt, quam dum postremo in navi fueramus, in foramine tabulari posueramus, ad vulpes capiendas, inde extractam, & procul extra navem delatam & rupiam ab vris, ut ex vestigijs deprehenderamus.

xvi. Apertitia flanie habuimus denuo serenum celum, sic ut interdum ex adibus produntes progredere curamus ad ardu dembulatione atque facta & cursu roborandos, ne torperemus, atque mendie rubedinem quandam in aëre observabamus, tanquam praecurforem advenientes Solis.

xvii. Apertitia spirantia & sereno celo, magis ac magis animadvertēbamus Solem nobis viciniorem fieri, & interdiu paulo maiorem calorem sentiebamus, quā cum apud luculentum ignem sederemus, sic ut interdum magna glaciei fragmenta a sentibus & contiguatione deciderent, & ex nostris cubilibus humor stillaret, quod anie non contigerat, quantumvis luculentum ignem strueremus: sed nocte rursus gelu omnia adstringebantur.

xviii. Ianuarij Noctepiolite flantie, serenum etiam fuit celum, ligna autem minui incipiebant, sic ut dicereamus lithanthraces denuo usurpandos, & caminum apertum relinquendum, ne suffocationis esset periculum, quod fecimus, nec male cessit nobis, nihilominus aestimavimus conducibilis fore carbonem conservare, & aliquanto parcius lignis uti, quia carbones in futurum, cum aperta cymba domum repeteremus, nobis erāt fururi utiliores.

xix. Apertitia serenitatem nobis attulit, panis autem quantitas minui incipiebat, quia dola illi pondus non fuerant, propterea demensum nov nihil inminui oportuit, unde factum ut qui aliquid de demenso comparabant eo nunc uterentur, & quidam de nostris sereno celo interdum ad natem proficiscēbantur, & clam auferabant unum aut alterum panem biscoctum & dimidiato dolo, quod ad extremam necessitatem servare cogitarent.

xx. Nubibus obiectum fuit celum, & tranquillitas aër Noctezephyro spirante, in adibus tamen haesitum, lignaque fidimus ad ignem struendum, insuper aliquot dola inania confregimus, abiecit supra testū ferreis circulis.

xxi. Zephyro spirante fuit serenum celum. Vulpium captura minui cepit, quod veluti prognosticon fuit, vrsos brevi reversuros, ut postea experti sumus: nam quamdiu vrsi lauerunt, vulpes advenirent, deinde tam frequentes venire desierunt, circiter vrsorum adventum.

xxii. Zephyro spirante vrsi etiā serenitas: propterea denuo ex adibus egressi ad globos iaciendos, & animadvertentes dici lucem augeri, quidam dixerunt Solem brevi apparitum, quibus *Willelmus B.F.* dixit vix intra binas hebdomadas apparitum.

xxiii. Sereno adhuc celo, & Noctezephyro flantie, quatuor profecti sumus ad navem, invicem confortantes & Deo gratias agentes, rigidissimam hienis panem iam preiunisse, sperantes nobis vitam concessurum, ut in patriam reduces hac omnia referreemus. In navem ingressi, observavimus aquam succrescere, & singuli fumentes unum aut alterum panem biscoctum, domum redijimus.

xxiiii. Ianuarij Zephyro spirante serenoque celo, ego, *puister Naucleus* Jacobus Hemskerck, & *serius quidam profecti sumus vrsus maris littus ad australe latum Nova Sembla*, ubi prater nostram opinionem ego omnium primus vidi Solis imber, propterea istam ades repetivimus, ut id *Willelmo B.F.* & reliquis socijs pro lato nuntio referreemus. *Willelmus B.F.* strenuus & exercitatus Gubernator nullam prorsus fidem adhibere volebas, quamquam maturus esses circiter 14. diebus, quā in Soli itic, & in ea altitudine apparere posset. Nos contra affirmabamus Solem conspexisse, sic ut diversis de ea res essent concertationes.

xxv. & xxvi. Fuit nebulosus & obscurus aër adeo ut non appareret, propterea qui contraria erant opinio, existimabant se certamen vicisse: sed 27. sereno celo, omnes vidimus Solem in pleno suo orbe supra Horizontem, ex quo facti apparebat nos cum 24. conspexisse.

Atque in hunc modum diversa opiniones fuerunt prolatae, videlicet id repugnare omnium veterum & Neotericorum Aulorum sententiae, imo ordini Naturae, & rotunditati terrae & calis: inde nonnulli occasione sumptis discendi nos (quandoquidem semper nulla die lucis fuisset) obdormisse, cum tamen minime id factum fuisse certi sumus. Sed quantum ad rem ipsam attinet, ut Deum admodum ablit est in suis operibus, ita ad eius omnipotentiam nos referimus, & alij

22. Ianua.

13. Ianua.

14. Ianua.

15. Ianua.

16. Ianua.

17. Ianua.

18. Ianua.

19. Ianua.

20. Ianua.

21. Ianua.

22. Ianua.

23. Ianua.

24. Ianua.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

disceptandum relinquimus. Sed tamen me quis exultimes nos de ea re dubitare. si silentio ista prateriremus, libenter rationem reddere volumus, quo modo in nostra supputatione non erraverimus.

Sciendum igitur est, Solem, cum primum nobis apparuit in 5. gradu 25. scrupulo Aquarii fuisse, & secundum nostram primam opinionem, duntaxat apparuisse deberet in 16. gradu 27. scrupulo Aquarii in ea 76. graduum altitudine in qua eramus.

Super his contrariis rebus satius admirari nequibamus, & invicem dicebamus, an etiam in observatione temporis errassemus, quod impossibile nobis videbatur, quandoquidem singulis diebus nullo pratermisso, adnotaveramus quicquid altum fuisset, & semper etiam usi nostro horologio, tam si id gelu adstringeretur, elepfusa a duodecim horarum. Præterea usum sumus diversis alijs rationibus, per quas hoc discrimen & veram temporis certitudinem deprehendere possemus. His omnibus, quæ consideranda erant, consideratis, consulumus nobis suis Iosephi Schala Ephemerides Venetijs ensis consulere ab anno 1599. ad annum 1600. in quibus invenimus, 24. Ianuarii (quo primum nobis apparuit Sol) Venetijs horâ primâ noctis Luna & Iovis conjunctionem esse. Propriæ diligenti observationem adhibuimus, quando apud ades in quibus versabamur ea conjunctionis fieret. Et valde diligenti observatione factâ, compertimus 24. illum Ianuarii eundem esse, quo Venetijs dicta conjunctio facta est, præter horâ 1. & apud nos matutino tempore circa Solem existentem in Apellio: nam assidue coniectis Oculis in binos iam dictos Planetas, animadvertimus paulatim viciniores sibi fieri donec Luna & Iuppiter rectâ supra invicem flarent, uterque in sidere Tauri, idque mane horâ sextâ. Eo tempore fuerunt Luna & Iuppiter, supra quadrantes apud nostras ades, conjuncti in Hyperbore, & Austro quadrantis erat in Austraffrica, istic habuimus rectâ Austrû, Luna iam octavo die. Ex quibus omnibus apparuit Lunam & Solem octo rhombi ab invicem separatos esse. Id coniecit circiter sextam matutinam, & discessit à Venetijs in longitudine quinque horis, ex quibus supputatio fieri potest quanto magis ad Orientem vergebamus quam Venetiâ, videlicet quinque horis, pro singulis horis 15. gradus supputando, eramus igitur 75. gradibus Orienti viciniores quam Venetiâ, Ex quibus omnibus certe deprehendi potest, nos in nostra supputatione errare non commississe, atque etiam nostram veram longitudinem nos reperisse ex duobus prædictis Planetis. Venetiarum enim civitas est in 37. gradu 25. scrupulis Longitudinis, declinatio autem 46. graduum, 5. scrupulorum, unde sequitur locum, in quo in Nova Zembla eramus, fuisse in 12. gradu & 25. scrupulis longitudinis, 76. gradu altitudinis Poli. Et est recta longitudo & latitudo. Deinde ab extremo Orientali angulo Novæ Zemblæ usque ad Promontorium Tabin, extremum Tartaria angulum, qui se convertit ad Austrum, differentia est longitudinis 60. graduum, hoc intellecto gradus non esse perinde magnos atque flum. AEquatore. Recte enim sub AEquatore gradus comprehendit 15. miliaria, sed recedendo vel ad Septentrionem vel ad Austrum, minuitur gradus in longitudine, ita ut quo propius acceditur sive ad Antarticum polum sive Arcticum, eo breviores sunt gradus. Sic ut sub altitudine 76. graduum versus Septentrionem, ubi hincem trâsegitur, gradus non sunt maiores tribus miliaribus & dodrante, ex quibus facili dimensio fieri potest, quod duntaxat per 60. gradus velificatio nobis facienda erat usque ad prædictum Promontorium Tabin, quod simul conficit 220. miliaria, sed ad Promontorium est in longitudine 172. graduum ut arbitrantur. Ille super. 23. asistendum esses nos in freto Amien futurus, unde deinde liberè circa Austrum possemus vela facere, secundum terra projectionem. Cæterum quantum ad ea quæ sunt dicta, quod videlicet Sol sub iam dictâ 76. graduum altitudine 4. Novembri nobis disparuit, & 24. Ianuarii rursus nobis conspectus est, istis disputandum relinquimus qui professionem eius rei factus. Nobis satius sit demonstrasse, nos in temporis observatione minime lapsos esse.

25. Ianuar. x x v. Ianuarii Zephyro flante, celum nubibus tectum fuit, sic ut revocaretur in dubium an pridie Solem conspexissemus, & hinc varia certamina, assidue observantes an Sol apparitus esset. Illo ipso die versus de novo ex Noiozephyro versus nostras ades advente conspectus est, cum nullus (quamdiu Sol latuit) apparuisset. Sed clamore à nobis excitato propius non accedens, abiit.

26. Ianuar. x x vi. Ianuarii serenum fuit celum, in Horizonte autem suborta est obscura nubes quæ nobis Solis conspectum adem, sic ut reliqui nautæ existimarent nos 24. hallucinatos esse, nec solem nobis apparuisse, & iridebant nos verò firmiter asserueramus Solem conspexisse, tamen non plenum eius orbem. Sub vesperam noster æger valde imbecillis factus est, & magno dolore afficiebatur, quia diu incommode decubebat, nos tamen pro nostris viribus illum consolabamur, & exhortabamur: verum paulo post medium nocturnum est visis esset.

27. Ianuar. x x vii. serenum fuit celum Noiozephyro spirante. Nos proximè ades scrobem in nive fodimus, sed adeo intensum erat frigus, ut foris diu persistere nequiremus, sic ut alternatim singuli paululum foderent, deinde illi co ad focum se conferrent, succedentes alijs in eorum locum, donec tandem septem pedes profunda fossa fieret, in qua mortuum sepeliremus. Deinde veluti lugubri concione factâ, legendo, & Psalmos canendo, funus profectum sumus, & sepelivimus, deinde in ades regressi prandimus. Intra sermones conferentes de densâ nive quæ singulis diebus cadebat, quodque si domus denno nive concluderetur, in necessitate possemus per cæminum cõscendere, noster Nauclerus voluit experiri an istæ egredi posset, propterea prope excurrit unus est nautis extra ades, ad conspiciendum an Nauclerus extra cæminum proreperet, illæ supra nemem perveniens, Solem vidit, atque nos omnes evocavit, nos illico egressi omnes Solem in suo pleno orbe paulo supra Horizontem vidimus. Tum omnis dubitatio fuit adempta an Sol 24. Ianuarii nobis apparuisset: tam ob causam omnes gaudio perfuni, Deo magnas gratias egimus pro sua misericordia, quod illustre illud sidus denno nobis ortum esset.

28. Ianuar. x x viii. Ianuarii, spirante Zephyro, & sereno celo, egressi sumus interdum, & nos exercere cepimus deambulatione,

lacione, cursu, globi iactu (quantum quidem prospicere poteramus) ad aëris confirmandos & agiliores reddendos, quia longo tempore decidens confederamus, eaque de causa multi stomacace erant infecti.

xix. Denuo molestus fuit rigidus aër, Arctozephyro multas nivis procellas impellente, sic ut domus denuo 19. Ianu. nive obstrueretur.

xxx. Ianuarij, obscurus fuit aër Apeliote flante, atque denuo per ianuam foramen In nive suffodimus, nivem tamen duntaxat in vestibulum propiciens: nam quam primum observabamus qualis foris esset aeris constitutio, nulla cupiditas egrediendi nobis erat.

xxi. Ianuarij tranquillis & serenus fuit aër Apellote flante: propterea vestibulum à nive liberavimus, quatinus 21. Ianu. supra ades coniecimus, atque egressi, Solem clarè splendentem conspeximus, quo lætitià sumus perfusi: interea vidimus vrsium versus ades advenientem, intro autem tacite nos subducentes, atque illum expectantes, eum propinquius accessisset, sclopo exploso illum petijmus proximè ianuam, adhuc tamen effugit.

FEBRUARIUS 1592.

i. Februarij, pridie Purificationis Mariæ, Arctozephyro flante, rigidus fuit aër cum magnà tempestate & nivis 1. Februa. procellâ, ut domus denuo in ambitu nivæ cingeretur, & intus concluderemur.

ii. Febr. perseveravit rigidus aër, sic ut observantes Solem rigidam illam aëris intemperiem nondum sustulisse, 2. Februa. interdum animum quodammodo desponderemus: quia sub spe mitioris aëris, eam ligni quantitatem in ades non destulamus, quantum antea.

iii. Febr. Apeliote spirante, denuo serenum fuit celum: sed deinde valde nebulosum, sic ut Solèrni conspiciere 3. Februa. nequiremus, nec magnopere lætabamur nebulas majores offundi quâ in hieme conspexeramus: sed per ianuam nivæ suffosâ, ligna quæ apud fores erant intulimus, quæ magno labore & difficultate ex nivæ eruenta fuerunt.

iiii. Februarij denuo rigidus fuit aër, cum ingenti nivis procella coniunctâ, ex Notozephyro, atque rursus 4. Februa. nivæ sumus obsepti: non impendimus tamen tantum laborem ad assidue aperiendam ianuam: sed cùm necessitas urgeret, ut foras prodeundum esset, per caminum egressi, necessarijs peractis, per eundem caminum regressibamur.

v. Februarij Apeliote flante & procellam nivis ingentem agente, rigidus fuit aër, qui nos domi conclusit, & 5. Februa. exitum omnem præcludit, præterquam per caminum, qui conscendere nequibant, intus ut poterant sua negotia peragebant.

vi. Februarij eodem rigido aëre perseverante, cum tempestate & nivis procella, cum iam assueti essemus per 6. Februa. caminum egredi, quod quibuscumque nostris facile erat, non sumebamus hunc laborem singulis diebus nivem suffodere ad egressum.

vii. Februarij Notozephyro flante rigidodq; perseverante aëre, cum nivis procellâ, oportuit nos denuo domi 7. Februa. hære, quod nobis magis molestum erat, quam ante. cùm Sol nobis ademptus esset, nunc vero illo conspecto, & eius amoenitate gustatâ, eo carendum esse, dolebat.

viii. Notozephyro spirante, miscere cepit aër, & serenus esse: at tum Solem exorientem vidimus in Euro- 8. Februa. noto, atque occidentem in Austroafrico, videlicet secundum quadranten quæ apud ades ex plumbo feceramus & ad rectum Meridianum illiè direxeramus, alioqui secundum nostrum vulgarem quadrantem differentia erat duorum rhomborum integrorum.

ix. Februarij Notozephyro flante amœnus serenuscq; fuit aër, nihilominus Solem conspiciere nequivimus, 9. Februa. quia obscuritas erat in Austro, ubi Sol exoriri debebat.

x. Februarij serenum etiam fuit celum & tranquillitas, sic ut discernere non possemus unde ventus spiraret, 10. Februa. atque Solis calorem inardum sentire incipiebamus: sed sub vespèram Zephyrus nonnihil flare cepit.

xi. Februarij Austro spirante, serenus amœnuscque fuit aër & tranquillitas: circa meridiem ventus adversus 11. Febr. advenit, quem expectabamus duplicibus sclopis muniti, sed tam prope ad nos non accessit, ut eam globo petere possemus. Eadem nocte denuo audivimus aliquem Vulpium gannitum, quas postquam vrsi rursus apparere ceperunt, raro videbamus.

xii. Februarij serenus & tranquillus fuit aër Notozephyro spirante, quare deciduas denuo expungavimus. Ita 12. Febr. tercia versus ades advenit ingens vrsus, quo conspecto in ades festinanter nos recipimus, & ex ianuâ cum sclo- pis simplicibus tum duplicibus, quos musquetos vulgo appellant, instructi, in illâ intenti eramus, atque ut rectè ad ianuam accedebat in pectore vulneratus & traiectus, ut globus apud caudam egredieretur, adeo planus, ut æreus nummus malleo complanatus. Vrsus vulneratum se sentiens, magno conatu resistit, & fugiens ad cireiter 20. aut 30. pedum longitudinem ab ædibus, decidit. Tum subito ex ædibus omnes effusi ad Vrsi prosecti sumus, vivumque adhuc reperimus, ita ut caput attollens illud ad nos obverteret, quasi observaturus quis eum vulnerasset! nos autem illi non fidentes, quibus robur observaveramus, duplicibus binis sclopis ipsum transfiximus quibus ex- tindus cecit: cadavere aperto, intestina eduximus, & cadaver apud ades potroximus, & pellem detraximus, ex eo pene centum axungie libras eximentes, quam liquavimus ad lucernam usum: quod nobis percommodè ac- cidit, quia liberalius deinde lucernis alimentum dedimus ut tota nocte arderent, quod antea olei penuriâ facere nequibamus, imo singuli pro arbitrio in suo cubili lampadè ardentes tenuerunt. Pellis fuit 9. pedes longa, 7. lata.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

Delineatio urbi fortis & adactis domum accedentis, & ab uno ex nostris in scribis stante prope iannam occisi, ex quo pane centum anxuria bras eduximus, valde nobis necessarias ad usum inermatum, quibus ante, penuria elegerat, nec amant, iam autem per totam uidem assumunt.

13. Februa. xiii. Februarij serenus fuit aer sed Zephyrus vehementer flavit, & lumen majus solito in ædibus habebamus ob ardentes lucernas, sic ut interdum legendo & alijs rebus, commodius tempus terere possemus, quam ante, cum propter obscuritatem, noctem à die vix dignoscere possemus, neque perpetuum lumen haberemus.
14. Februa. xiiii. Februarij antrimeridie Zephyro vehementer flante, serenum fuit celum, à meridie autem tranquillus fuit aer, propterea nos quinque ad navem profecti sumus, ad observandum quo in statu esset, quam paululum plus solito aqua repleat reperimus.
15. Februa. xv. Februarij, cum nigidus esset aer, cum tempestate ex Notozephyro excitata, & nivis procella, tota domus rursus fuit obfessa. Noctu advenierunt vulpes ad urfi cadaver quod iuxta ædes erat, unde metuebamus, ut omnes vicini urfi ad nos essent accessuri, itaque consilium censuimus, ut statim atque domo egredi liceret, cadaver profudè sub nive reponderemus.
16. Februa. xvi. Februarij, eodem vento flante, idem perseveravit nigidus aer, atque nivis procella. Cumque is dies esset quo Bacchanalia celebrari solent, paululum nos refecimus in nostrâ tristitia, singuli parvum demensum vini cõferentes, in memoriam hiemis finem adventare, & iucundum ver in procinctu esse.
17. Februa. xvi. Februarij tranquillius fuit sed obscurus aer, Austro spirante. Nostram januam aperiens nivem palis eiecimus, & cadaver in fossam coniecimus, ex qua ligna eruetamus, atque operuimus, ad occasionem tollendam ne urfi ad nos allicerentur. Denuo etiam decipulas reparavimus ad capiendas vulpes. Eo die quinque rursus ad navem sumus profecti, ad observandum quo in statu esset, quam reperimus in eodem permanere, multa visorum vestigia nihilominus in ea conspicientes, quasi per nostram absentiam eius possessionem capere voluissent.
18. Februa. xvi. Februa. Notozephyro nigidus fuit aer, cum multis nivis procellis & ingenti frigore. Noctu cum lampades arderent, & aliqui ex nostris senus obdormivissent, exaudierunt supra tectum quorundam animalium gressus qui maiores videbantur quam erant, adeo crepitabat nix & magnum sonitum edebat, ut etiam urfos esse putaremus: sed cum illuxisset nulla alia deprehendimus vestigia quam Vulpium: nox enim per se obscura & horrida, ea quæ sunt horrida, horridiora efficit.

xxi. Februarij spirante Notozephyro tranquillis fuit aer. Eo die Solis altitudinem dimenſi ſumus, quam iam longo tempore ſumere nequiveramus, quia Horizon patris non erat, tum quod adeo altus non eſſet, neque tantam umbram præbebat, quæ in Aſtrolabio nobis erat neceſſaria: nos inſtrumentum fabricaviſmus hemicycli inſtar, notatis in mediâ unâ parte 90. gradibus, cui appendimus ſilum cum plumbi fragmento pendæ ut in Libella, eo Solis altitudinem dimenſi ſumus, cum eſſet in ſummâ ſua exaltatione, atque comperiſmus tum ſupra Horizonem tribus gradibus, eius declinatio erat 17. graduum 16. ſcrupulorum, qui coniuncti altitudinî, faciunt 14. gradus 16. ſcrupulos, quibus de 90. gradibus denſis, remanet Poli altitudo 75. graduum 44. ſcrupulorum: ut vero prædicta 75. graduum altitudo ſimpliciter erat ab inſimo Solis angulo, adijcienſi fuit 16. ſcrupuli ad Poli altitudinem, tum reſtabant præſe 76. gradus, ut in omnibus ante dimenſionibus repereramus.

xx. Februarij rigidus fuit aer cum magna nivis procellâ à Zephyro propulſâ, quâ natus obſeſſi fuimus domi, ut ſepe antea.

xxi. Aſtrozephyro ſtante rigidus fuit aer, vehemens venit & denſa navis procella, quâ mærore magis afflicti-
bamur quàm antea, quia prius lignis carcbamus, & conſtringenda quærendaque nobis fuerunt quæ pedibus at-
terebantur, & neglecta, cum lignis abundabemus, ſic ut illum diem & noctem tranſegerimus ut porciſtiſus.

xxi. Februarij ſerenus tranquilluſque fuit aer, & Notozephyrus ſpiravit: atque nos accinxiſmus ad mahad li-
gnis onuſtum quæredam, neceſſitas enim ad illud opus nos cogebat, ut vulgo dicitur, ſamem ex ſilva lupum ex-
turbare, i. r. igitur armis bene inſtructi proſecti ſumus: pervenientes autem ad locum ubi ligna repente ſperaba-
mus, nulla enute porciſmus, quod nimis alte ſub nive eſſent demerſa, propterea longius progredi neceſſe fuit, ubi
magno cum labore aliqui erimus: & rodus fuit nobis adeo acerbis, ut fere animo linqueremur, propter enim
diuturnum frigus, & incommoditates, adeo debiles eramus & deſarigati, ut vires deſicerent, atque fere deſpe-
raremus eas nos recuperare poſſe, nec ligna amplius adſerre, quo cõtingente, frigore perituri eſſemus: ſed præſens ne-
ceſſitas, & ſpes melioris valenudinis, nobis vires ſuggerebant, ut plus efficeremus quàm noſtræ vires ferrent. Circa
domum venientes, multam in mari aquam conſpeximus, quæ iam longo tempore non fuerat conſpecta, quod
etiã noſtrum animum reſecit, & ſpem addidit melioris ſuccęſſus.

xxii. Februarij tranquilluſ fuit aer, ſed obſcurus, Notozephyro ſpirante, atque binas vulpes cepimus, quæ no-
bis fuerunt pro carne ſerina.

xxiii. Eadem quo præcedente die ſuit aeris conſtitutio, & præparatas habuimus aſſidue noſtras decipulas ad
capiendas vulpes: nullam tamen cepimus.

xxv. Februarij ſtante Apatia denſo fuit rigidus aer cum nivis procella coniunctus, fuimusque nive obſeſſi,
ut egredi non liceret.

xxvi. Obſcurus fuit aer ſed tranquilluſ ſpirante Notozephyro, ianuæque aperta egreſſi, corpus exercuiſmus de-
ambulatione & curſu, ad membra noſtra agiliora reddenda, quæ deſidia pæne torpuerant.

xxvii. Tranquilluſ fuit aer. Auſtro ſtante, ſed frigus acre, noſtræque ligna valde minuebantur, quapropter
magnopere eramus anxii, animo repantes quàm acerba nobis fuiſſet poſtrema veſtium, quodque denſus repe-
tenda eſſet, niſi frigore perire vellemus.

xxviii. Februarij tranquilluſ perſeveravit aer Notozephyro ſpirante, & 10. proſecti eo die lignorum veſturi
adduximus, non minore labore atque moleſtia quàm antea: quia unus & noſtris nos iuvare nequibat, propter ma-
ioris digiti pedis primum articulum gelu corruptum.

MARTIVS 1597.

1. Martij ſerenuſ & tranquilluſ fuit aer, Zephyro ſpirante: ſed tamen ingens & acre frigus, & nobis parcè ureri-
da erant ligna, quia adeo acerbum erat illa quærare, interdum igitur, quantum vires ferre poterant, ad corpus calefa-
ciendum, curſu, deambulatione, ſaltu nos exercetamus, & ijs qui in ſuis cubilibus hærebant lapides calentes præ-
bebamus ad calciandum, & ſub veſperam lucentium ignem ſtruebamus, quo contenti eramus:

11. Martij frigiduſ ſerenuſque fuit aer Zephyro ſpirante. Eo die ſumpſi Solis altitudinem cum in ſummâ exalta-
tione eſſet invenimus cum 6. gradibus 48. ſcrupulis ſupra Horizonem elevatum eſſe, eius declinatio erat 7. gra-
duum 12. ſcrupulorum, quæ coniuncta 24. efficiunt, eo numero detracto de 90. Poli altitudo remanet 76. graduum.

11. Martij ſerenuſ tranquilluſque fuit aer & Notozephyrus ſpiravit, ſic ut noſtri agri paululum reſcenderent
& in ſuis cubilibus ſedere inciperent, ad aliquid agendum ſallendi temporis gratiâ, quod poſtea illis non bene-
ceſſe, quia maturius quàm oportebat ſurrexiſſent.

111. Martij, Zephyro ſpirante, tranquilluſ fuit aer. Quo die adhuc Vrius verſus adges venit, nos verò illum ut
antea cum ſcopis expectantes, cum ſervimus, nihilominus effugit. Nos etiam quinque ad naveni proſecti, ob-
ſervaviſmus vrios in navi omnia turbaffe, & culinx ianuam profundè ſub nivè ſepultam confreſſiſſe (exiſtiman-
tes fore ſub ea aliquid latere) & magnam eius fragmentum extra naveni protraxiſſe, ubi poſtea repenimus.

v. Martij ſtante Notozephyro, alper fuit aer. Atque cum ſub veſperam miſceſcente aere ex adibus progredere-
mur, in mari conſpeximus maiorem aquæ quantitatem quàm antea, unde gaudio affecti fuimus, ſperantes nos
cum tempore diſceſſuros.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

6. Martij. v 1. Martij, perseveravit rigidus aër cum magnâ tempestate ex Notozephyro, & multis nivis procellis. Atque eodem die quidam è nostris confederantes caminum, observant in mari & circa continentem, multam aquâ apertam, sed navis firmiter adhuc in glacie adstricta manebat.
7. Martij. v 1. Idem perseveravit asper aër & vensus, sic ut penitus in adibus concluderetur, & qui egredi vellent, camino confensio id agere oportere, quod nobis valde familiare erat. Conspiciebamus etiam magis ac magis apertam aquam in mari & secundum continentem, atque existimabamus navem in istis tempestatibus & glacie profluente, à glacie propelli posse, interea dum domi conclusi eramus, quam non poscimus deinde liberare.
8. Martij. v 11. Martij perseveravit idem asper aër, Notozephyro flante cum tempestate & nivis procellâ, sic ut versus Arctapeliotem nullam glaciem in mari conspiceremus, unde conjiciebamus in Arctapeliote nobis opposito liberum esse mare.
9. Martij. x 1. Martij fuit etiam rigidus aër, minus tamen quàm superioribus duobus diebus, nilioremque nivis procellâ, adeo ut longius adhuc conspiceremus apertam aquam versus Arctapeliotem: sed versus Tatariam glacies adhuc apparebat in Tanarico fœe glaciali mari, coniecturam facientes non procul inde abesse. Nam sereno cælo, sæpe nobis persuadebamus continentem conspiceret, & alter alteri ostendebamus versus Austrum & Euronotum, nostris adibus oppositos, veluti montanam regionem, ut communiter regiones apparent, quando æqualiter conspici possint.
10. Martij. x. Martij flante Aparctia, serenum fuit aër, itaque ædes repurgavimus, & nive suffocâ egressi conspeximus mare late apertâ, sic ut alter alteri diceret si navis libera esset possemus velificationem experiri, scaphâ autem aut litire incommodum fuisset, propter ingens frigus quod istic perseverabat. Circa vespere, nos novem ad navem profecti sumus, traham ducentes ad ligna ex ea efferenda, absumptis ijs quæ domi habebamus, navemque in glacie adhuc firmiter inhaerentem reperimus.
11. Martij. x 1. Martij Arctapeliote spirante, frigidus fuit aër, cælumque serenum & Sole illustratum: propterea eius altitudinem dimensum sumus Astrolabio, & reperimus eius elevationem esse supra Horizontem 10 graduum 19 minutorum, eius autem declinationem 3 graduum 41. scapulorum, qui cum elevatione coniuncti, 14 graduum numerum, ut ante, expleat: ij dempti de 90, manet Poli altitudo 76 graduum. Deinde nos 12. traham ducentes profecti sumus ad ligna petenda ex consueto loco: sed magis ac magis difficili labore, quia in dies debiliores fiebamus. Domum cum lignis regressi, & plane defaigati, à Nauclero petijmus nostrum vini demensum, quod obtinuimus, coque resecti & roborati, in posterum proniores fuimus ad subeundos labores, qui pene intolerabiles erant, nisi necessitas viris sufficere timore sæpe alter alteri dicebat, si ligna essent arte comparanda, nostris mensuris stipendijs illa libenter redempturos.
12. Martij. x 11. Martij Arctapeliote flante asper fuit aër, & denuo glacies vehementer influente capiti quæ à Notozephyro fuerat propulsa, tantum quæ frigus exortum est, ut totâ hieme maius non senserimus.
13. Martij. x 11. Martij, eodem vento perseverante, idem rigidus permanit aër cum nivis procella, & glacies vehementer influens, magno cum fragore collidebatur, & in altitatem insurgebat, ut etiam terrorem audientibus incuteret.
14. Martij. x 111. Impetuose flante Cacia, eodemque perseverante rigido aëre, mare denuo prorsus concretum fuit, & asperissimum frigus exortum, ut nostri ægri, qui mitiore aura nimis maturè sese aëri exposuerant, nussus affligerentur.
15. Martij. xv. Martij Aparctias serenitatem attulit, quo die, ædes denuo aperuimus, ut egredi liceret, frigus tamen in dies augebatur & asperius fiebat.
16. Martij. xvi. Eodem Aparctia spirante, serenum valde fuit cælum, sed insigniter asperum & frigidum, nobisque magis molestum, quia cum pæne iam ab eo liberatos esse arbitraremur, adeo rigide nos denuo invadebat.
17. Martij. xvi 1. Eadem serenitas spirante eodem vento perseveravit, simul etiam eadem frigoris asperitas, sic ut istâ perseverantâ magnopere affligeretur, ignorantes quid nobis adhuc succederet, cum intolerabile esset frigus.
18. Martij. xv 11. Martij, non modo eadem aëris intemperies & frigoris asperitas perseveravit, sed insuper ingens nivis procella ab Arctapeliote exorta est, quæ ædes penitus obstruxit, ut nec egredi liceret, nec fere prospicere.
19. Martij. x 1x. Martij, ijdem vento, aëre, frigore, perseverantibus, glacies magis ac magis comprimebatur & stipabatur cum magno fragore, quem etiam ex adibus exaudire poteramus, illibenter tamen.
20. Martij. xx. Cum ventus & aër in eodem statu permanerent, & ligna deficere inciperent, consilij expertes eramus, sine lignis enim frigore nobis erat preiudicium, vires autem erant adeo exhaustæ, ut ad ea inferenda vix sufficerent.
21. Martij. xxi. Martij tranquillitate exorta, frigus tamen Aparctia flante, non est imminutum. Sed cum Sol eo die Atictis signum ingrederetur in Aequatore, meridie eius altitudinem dimensum sumus, quam 14. graduum supra Horizontem esse comperimus: cumque esset in media linea, ab utroque Tropico æqualiter distans, nulla fuit declinatio versus Austrum, vel Aparctiam: ea altitudine demptâ de 90, manet Poli altitudo 76 graduum. Ieo die ex nostris pileis focos confestim, quos supra caligas induximus, in calcis enim diutius perflittere nequibamus, propter ingens frigus, quia ut cornu induruerant, atque vehem ligni summo cum labore & difficultate advehimus, asperissimo frigore nos persequente, tanquam Martius nobis vale dicere vellent: ea tamen cogitatio nos consolabatur,

ur, frigus, licet asperissimum, perpetuo non duraturum, sed tandem semel desitumum.

xxi. Martij serenitas tranquillasque fuit aer, Arctapeliote spirante sed perseverante frigore, eam ob causam nonnullam, cum adeo molestum esset & difficile ligna advehere, auctores fuerunt, ut semel in die ignem & carbonibus strueremus. 11. Martij.

xxii. Arctapeliote flante rigidissimus fuit aer & asperissimum frigus, ut luculentiorum ignem struere necesse esset, quam prius: frigus enim longe asperius erat solito, gelusque densum inhaesit & contignationi & parietibus interioribus adhaerens. 13. Martij.

xxiii. Aparctias eundem aerem & gelu attulit cum ingenti nivis procella, ut penitus in adibus concluderetur, atque carbonibus, quibus ante incommodum senseramus, nobis valde utiles experiremur. 14. Martij.

xxiv. Licet Zephyrus spiraret, neque aeris neque frigeris rigor imminutus esset, sed eodem statu permansit, quia propter animum quodammodo despondebamus. 15. Martij.

xxv. Martij serenitas & tranquillitas fuit aer eodem Zephyro spirante. Eam ob causam, apertissimus nobis viam extra ades & prodijimus, lignorumque vehem advenimus, quia per asperissimum illud frigus consumperamus, quae habebamus. 16. Martij.

xxvi. Martij, eadem aeris serenitate & tranquillitate perseverante, glacies denuo caput effluere, ut aqua apparet, nihilominus navis gelu adstricta manebat. 17. Martij.

xxvii. Martij eadem serenitate perseverante, licet Notozephyrus flaret, glacies validius propulsa est, & aequo magis aperiebatur: nostrumque sex ad navem profecti, ad observandum quo in statu esset, illam in pristino quidem statu comperimus, sed ursos in ea multa conturbasse animadvertimus. 18. Martij.

xxviii. Martij Arctapeliotes, tametsi eandem serenitatem conservaret, glaciem nihilominus denuo influere compulsi. Eodemque die traham lignis oustam adhuc intulimus, licet in dies molestius & difficilior nobis esset, ob debilitatem. 19. Martij.

xxix. Martij perseverante serenitate & Apeliote flante, glacies valde influebat. A meridie binum vrsi secundum ades praetererunt versus navem profecti sunt, nobis relicti. 20. Martij.

xxx. Eadem aeris serenitas constans fuit, Arctapeliote flante, qui in dies maiorem glaciis quantitatem inferrebat, sic ut fragmenta in invicem illa, magnorum montium instar adfugerent. 21. Martij.

APRILIS 1597.

i. Aprilis Apeliote vehementer flante, eadem serenitas persistit, sed idem frigus adferens, quocirca & carbonibus ignem struximus, quandoquidem ligna inferre nimis molestum esset. 1. Aprilis.

ii. Aprilis Arctapeliote spirante, tranquillitas & serenitas aeris fuit, eam ob causam Solis altitudinem dimensimus, quam 18. graduum 40. scrupulorum supra Horizontem esse comperimus, declinationem vero 4. graduum & 40. scrupulorum, quibus de elevatione detractis, manent 14. gradus, qui de 90. adempti, Poli altitudinem 76. gradum efficiunt. 2. Aprilis.

iii. Aprilis, eodem vento perseverante simul cum serenitate & tranquillitate, clavam consecimus ad globum impellendum, ut membra exercitio agilia redderemus, in quam rem omnia experiebamur. 3. Aprilis.

iiii. Serenum etiam fuit caelum, sed inconstans ventus. Quo die omnes simul ad navem profecti, anchorae adnexum funem laxantes ex receptaculo eduximus, ut si forte navis ad glacie solveretur, aur fluitare inciperet, assurgere posset. 4. Aprilis.

v. Aprilis Arctapeliotes vehemens denuo magnam aeris intemperiem advexit, & vehementer glaciem impulit, ut altè supra invicem assurgeret, & navem magis comprimeret, & arctius stiparet quam antea. 5. Aprilis.

vi. Aprilis idem, rigidus aer perseveravit Arctozephyro vehementer flante. Nocte adveniente visum versus ades trajecere globo parabamus, sed cum humidus esset aer atque pulvis madidus, ignem concipere nequivit. Vrsus vero descendens per gradus impavidus ades ingredi nitabatur: nascero tamè fores claudente, quibus praefestatione & timore pessulum obducere non potuit. Vrsus autem conspicens ades esse clausas, abiit. Duas deinde post horas ad ades reliquit, easque circumiens, atque tandem descendens ades truce clamorem edidit, ut horrendum esset auditu, postremum ad caminum accedens tantà vi revellere cepit, ut disiectum arbitrareretur, velumque quocumque cinctus erat, dilaceravit: cum verò nox esset, propter obscuritatem illi non restitimus. Tandem, nobis derelictis, recessit. 6. Aprilis.

vii. Aprilis Notozephyro flante, rigidus adhuc fuit aer, & armis nostris atque duplicibus sclopiis expeditis, vrsus praestolabamur, sed non advenit. Tum consensus adibus, observavimus quantis viribus vrsus vela dissipasset adeo summe instantia. 7. Aprilis.

viii. Aprilis eisdem aere & vento perseverantibus, glacies denuo disfluxit, & apertum est mare, unde ut saepe antea, spes concepta, nos semel ex iam molesto loco digressuros. 8. Aprilis.

ix. Aprilis serenitas fuit aer, sed sub vesperam, magna fuit eius intemperies, eodem tamen vento perseverante, ut magis ac magis mare aperiretur, atque magna letitia afficeretur, Deo gratia agentes, quod nobis praeterito frigore, & rigida intolerabili hinc nunc liberasse, sperantes brevi benignum egressum nobis concesserunt. 9. Aprilis.

x. Aprilis

NAVIGATIONIS AD ARCTON

10. Aprilis x. Aprilis rigidus fuit aër, Arctapeliore magnam tempestatem excitante, & nivis ingentem procellam, unde glacies quæ diffuserat, rursum adfluens, totum mare complevit.
11. Aprilis xi. Aprilis, serenum fuit cælum, vento valide assurgente ex Arctapeliore, quapropter glaciei fragmenta in dies supra invicem propellebantur & in altum adfurgebant.
12. Aprilis xii. Serenum etiam fuit cælum, Arctapeliore nihilominus valide flante, ut precedentibus duobus diebus, atque glaciei fragmenta supra invicem attollebantur instar montium, sic ut navem in ambitu altius & firmius cingerent, quàm antea.
13. Aprilis xiii. Spirante Aparctia, serenus & tranquillius fuit aër: atque calceos ex pileis confectos inducentes (ex quibus magnam utilitatem sensimus) traha adverximus ligna in zdes.
14. Aprilis xiiii. Aprilis, sereno perseverante aëre, licet Zephyrus flaret, glaciei montes præalti ita navem undique cincerunt, ut aspectu horrendum esset, & valde mirum eam in fragmenta non comminui.
15. Aprilis xv. Aparctia flante serenum & tranquillum fuit cælum. Quo die nostrum septem ad navem profecti sumus, observaturi quo in statu esset, eam in eodè quo antè reperimus. Nobis redeuntibus, occurrit ingens vr̄sus, cui ad resistendum nos comparavimus, sed id animadvertens, cessit. Profecti autem ad locū è quo advenerat, observavimus an antrum aliquod istic esset, atque magnam cryptam in glacie conspeximus ad humanam altitudinem profundam in ingressu angustam, interius valde amplam, in quam nostris fratilibus immisiss, periculum facere volumus an alia belua in ea lateret: sed nihil inesse videntes, nostrum unus cryptam ingressus est, non tamen altè descendit quia nimis horribilis aspectu erat. Inde maris oram legentes, glaciem observavimus tam alte supra invicem congestam sub Martij finem & Aprilis initium, ut integræ vr̄bes cum suis turribus & propugnaculis ex glacie constructæ viderentur.
16. Aprilis xvi. Aprilis, flante Arctozephyro, rigidus aër glaciem aliquantulum comminuere cepit.
17. Aprilis xvii. Aprilis, Zephyrus serenum aërem attulit, eam ob causam nostrum septem ad Navem profecti sumus, ad quam pervenientes, apertam aquam in mari conspeximus, ideo per glaciei aggeres & montes quam commodè potuimus iter facientes, ad aquam pervenimus, quæ toto semestri aut sep̄e mensium spatio nobis viâ nō fuerat. Observavimus in aquâ parvam avem natantem, quæ nobis conspectus, se misit. Id fuit nobis augurium magis apertum esse mare quàm antè, & iam tēpus advenire, quo glacies dissolvenda esset.
18. Aprilis xviii. Eodem vento & aëre perseverantibus, Solis altiitudinem dimensum sumus, quam comperimus xxv. graduum & 10. scrupulorū esse: eius declinatio fuit 11. graduum 12. scrupulorū, quibus deductis de rep̄tā altiitudine, restant gradus 13. scrupuli 58. illis deceptis de 90. Poli altiitudo reperitur 76. graduum binorum scrupulorum. Deinde nos viderem traham lignis onustam ad zdes peraximus. Nocte vr̄sus nostras zdes conscendit, sed nobis omnibus egressis cum armis varij generis, auditu strepitum profugit.
19. Aprilis xix. Aprilis Aparctias serenitatem induxit. Eo die nostrum quinque balneum ingressi sumus, quo magnopere fulvus recreati, & vires reslauratæ.
20. Aprilis xx. Aprilis eadem serenitate perdurante, licet Zephyrus spiraret, nostrum quinque profecti ad locum unde ligna petebamus, Jebetem cum alijs necessarijs super traham perduximus ad interulas eluendas, quia istic ligna in promptu erant, & abundantia opus erat, ad glaciem liquandam, & aquam calefaciendam, deinde ad interulas de novo resiccandas, minus enim difficile & laboriosum arbitrabamur id agere, quàm ligna ad zdes pertrahere.
21. 22. Aprilis xxi. Aprilis, Apeliore spirante, serenum etiam fuit cælum, atque etiam die illum sequente, sub vesp̄eram tantè ad Aparctiam conversus est ventus.
23. April. xxi. 1. Amoenus fuit aër & serenus, vehementer flante Apeliore, sequens etiam dies illi fuit similis, Apeliore spirante.
25. April. xxv. Aprilis, iisdem vento & aëre perseverantibus, ad zdes accessit Vr̄sus qui scilopo petitis, profugit, quem sequutus est alter qui istic vicinus erat.
26. 27. Aprilis xvi. & xxvi. 1. Aprilis serenus etiam fuit aër, sed Arctapeliotes magnam tempestatem excitavit.
28. Aprilis xxi. 1. Aprilis sereno & tranquillo cælo & Aparctia spirante, denuo sumpsit Solis altiitudo, quæ rep̄ta est 28. graduum esse & 8. scrupulorum, eius declinatio autem 14. graduum 8. scrupulorum: his de 90. subductis, manet Poli elevatio 76. graduum.
29. Aprilis xxi. 1. Aprilis eadem aura & tranquillitate perseverantibus, excurvamus nos globi & teli iacta ab ædibus usque ad navem, & inde ad zdes, ut artus robustiores & agilliores redderemus.
30. Aprilis xxx. Amoenus serenulique fuit dies & tranquillius lucidusque aër, Noctozephyro spirante, & nocte versus Aparctiam, cum Sol esset in summâ sua exaltatione, recte supra Horizontem cum adhuc conspiciere potuimus, sic ut tum nocte & die Sol nobis splenderet.

MAIUS 1597.

1. Maij. Primus dies Maij serenius fuit, spirante Zephyro: quicquid carniū reliquum fuit (à quibus longo tempore abstinueramus) eo die percoctum est, & cum essent adhuc incorruptæ, non minus sapide fuerunt quàm initio, in eo vitium fuit, quod magis non abundaremus.

11. Maij

11. Maij inaniotenus fuit aer, magnâ tempestate à Norozephyro exorî, sic ut mare magnâ ex parte à glacië liberaretur, quapropter desiderium nos incellere incipiebat istine discedendi: quia satis diu ibi hæseramus.
111. Maij eodem Norozephyro flante, rigidus permanfit aer, ut glacies omnino propellerentur, navem tamën firmiter adhuc ambebat. Vi vero validiores cibi, quales sunt carnes & avena munda, atque alij qui nobis robur addebant, deficiebant, robustos autem nos esse oportere, ad ferendos labores qui discessurus subeundi erant, Nauticis quidquid restabat fustis salit in parvo delio inter nos divisi, ut singuli in diem binas uicias acciperent, per tres hebdomadas continuas, ante quam absumerentur.
1111. Maij, licet idem Norozephyrus flaret, commoda fuit aeris temperies, Eo die nos quinque ad navem profecti, eam reperimus maiore glacië copia obseptam, quam antea: nam medio Martio 75. duñtaxat passus ab aperta aqua abeat, nunc autem pene quingentis passibus glacië præaltis tumultis instar montium septa, ut ingenti metu corripceretur, qua ratione scapham & lintrem usque ad aquam pertraheremus, cum inde essemus discessuri. Noctu ursus denuo ad ades accessit, sed audio nostro motu illico se in fugam conijcere animadverti nostrum unus qui è tamino prospiciebat, sic ut illis metus iniectus esse videretur ne adeo audacter nostras ades accederent quemadmodum antehac.
- v. Maij tranquillo licet aëre Apeliotes nivem attulit. Vespere autem & noctu Solem aliquantulum supra Horizontem conspeximus, cum esset in summâ suâ declinatione.
- v. Maij serenius quidem fuit aer, sed Norozephyrus vehementer flavit, ut tam versus Orientem, quam versus Occidentem Mare apertum conspiceremus, sic ut omnes gaudio afficeremur, valde desiderantes domum regredi.
- vii. Maij, rigidus fuit aer, densam nivem Aparctia advehente, urdeno in ædibus obsideremur, quapropter nautæ radio affecti, dicebant, hæc aeris irtemperies nunquam nos deseret: itaque præstabit ut cum apertum erit mare, illico hinc nos subducamus.
- viii. Maij, Zephyrus rigidam auram attulit cum densissimâ nive. Itaque nonnulli nautæ, consilium inire ceperunt de compellendo Nauclero, iam plus quam tempus esse ut inde discederent: sed nemo audebat apud Nauclerum hæc verba proloqui, quandoquidem eum dicentem audiverant, se diserte velle in finem Iunij, mediam videlicet æstatem, si forte navis tum à glacië liberari posset.
- ix. Maij serenius fuit cælum & satis commoda aeris temperies, spirante Arctapeliore, propterea maior inter nautas incendebatur cupido in dies istine descendendi, & statuerunt, ut *Wilhelmus B. F.* rogarentur, persuadere niteretur Nauclero, istine descendendum esse: sed ille lenitate quadam eos compescuit, & à sententia dimovit, propositis rationibus, quas nautæ libenter admisserunt.
- x. Maij Arctozephyro flante serenius fuit cælum. Noctè, Solè In Aquilone in infimâ declinatione existente, secundum vulgarem quadrantiem, eius altitudinem dimensum sumus, quam trium graduum 45. circupolorum esse comperimus, declinationem verò 17. graduum 45. minutotum, à quo deducta altitudo prædicta, remanent 14. gradus, id est de 90. manet Poli altitudo 76. graduum.
- xi. Maij Norozephyrus serenitatem aeris attulit, & mare prorsus apertum fuit, ideo nautæ denuo *Wilhelmus Bernardus F.* monuerunt, ut Nauclero indicaret ipsorum intentionem; quod primâ occasione se facturum polliceretur.
- xii. Maij rigidus fuit aer cum tempestate ex Arctozephyro, ut maris apertura in dies augeretur, ex qua re non mediocrem spem concepimus.
- xiii. Tranquillitas aeris licet esset, ex Arctozephyro tamen densa nix cecidit.
- xiiii. Maij, sereno cælo & Aparctia flante, postestham velum lignorum in ades intulimus, focos ex galeris confectos pedibus indutos repentes, quo nobis utiles sentiebamus. Quo die nostri nautæ *Wilhelmus B. F.* monuerunt ut Nauclero indicaret, rationes esse querendas, ut domum revera possemus, quod pollicitus est posstridie se facturum.
- xv. Cum serenum esset cælum spirante Zephyro, dimissi sunt extra ades omnes nautæ, ut se exercerent globi iactu, cursu, saltu, atque alijs rationibus, ad artus refocillandos & roborandos. Interea *Wilhelmus B. F.* Nauclero indicavi nautarum mentem, qui respondit, duntaxat ad finem eius mensis dilatum iri profectionem, num si nulla ratio appareret navem liberari posse, omnia fore apparatusa ut cum scapha & lintre discederent.
- xvi. Maij eodem Zephyro flante valde serenius fuit cælum, latiusque sunt nautæ responso Naucleri, licet dies indictus nimis serus videretur, quandoquidè multo tempore opus esset, ad cœnuandum scapham & lintrem, ut apta essent ad navigandum in mari, propterea quibusdam consultum videbatur scapham ferrâ secare, ad eam longiorem faciendam, quod licet videretur commodum, incommoditatem tamen annullisset, quia quo commodior fuisset scapha ad velificandum, tanto incommodior fuisset ad illam supra glaciem trahendam, ut postea nos facere oportuit.
- xvii. & xviii. Maij Zephyro spirante, serenius erant fuit cælum, cepimus quæ dies numerare, quando paratus nos ad discessum.
- xix. Maij serenius & tranquillius fuit aer Apeliore flante, & nostrum quantor ad navem & maris oranti profecti, ad observandum quâ commodiore viâ, linentes in aquam pertrahere possemus.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

30. Maij. xx. Maij rigidus fuit aër Arctapeliote flante, qui glaciem denuo valide influere fecit. Meridie Nauclerum compellantes, diximus iam tempus esse, ut omnia adpararemus, ne, si commoda occasio discedendi daretur, quid remorari nos posset: respondit ille perinde sibi curam esse suam vitam, atque nobis nostram, nos tamen incipere: vestes allaque necessaria ad iter comparare, & vestes refarcire, ne huiusmodi postea nos remorarentur, & sic usque ad Maij finem expectaremus, deinde scapham & lintrem omnibus ad iter necessarijs instrueremus.
31. Maij. xxii. Serenum quidem fuit celum, sed Arctapeliotes adhuc glaciem influere faciebat, nihilominus accingebamus nos ad rerum nostro corpori necessariarum comparationem, ne quid postea nobis esset in mori.
31. Maij. xxiii. Serenus & tranquillus fuit aër Arctozephyro flante: atque propter lignorum penuriam, ligneum murū ad ædium vestibulum confregimus ad ignem struendum.
33. Maij. xxiii. Maij Subsolano flante, amoenus & serenus fuit aër, propterea quidam è nostris suas interulas lorum iverunt ad locum ubi congesta erant ligna.
34. Maij. xxiii. Notapeliote flante amoenus & serenus etiam fuit aër: pauca tamen fuit aperta aqua.
35. Maij. xxiv. Amoenus serenique aër, & Subsolano spirante, Solis altitudinem dimensū sumus, qui elevatus erat supra Horizontem 34 gradibus 46. scrupulis, eius declinatio 20. graduum 46. scrupulorum, qui ab elevatione deducti 14. gradus conficiunt, ijs de 90. detractis, manet poli altitudo 76. graduum.
36. Maij. xxvi. Amoenus serenique fuit ælium, sed ab Arctapeliote magna tempestas exorta, quæ glaciem denuo denfam coegit.
37. Maij. xxvii. Maij Arctapeliotes vehementer flans rigidam intulit aëris intemperiem, & glacijs valide insuebat, eam ob causam interpellatione nautarum concessit Naudens, ut primo quoque tempore adparatus fieret ad istinc discedendum.
38. Maij. xxviii. Mane rigidus fuit aër Arctozephyro flante: à meridie autem remissior, & nostrum 7. ad navem profecti sumus, allaturi quicquid necessarium erat ad lintrem & scapham instruendum, videlicet verutum dolonem ad vela consuecunda scaphæ & lintri idonea, præterea asseres parietibus detractos, funes, & plura alia.

Vi nos comparavimus ad lintrem reparandum, quo domum repetere possemus: sed cum ob diuturnum frigus & penuriam, previus emaciati & imbecilles redditi essemus, opus relinquendū fuit, lintrem enim ad adei perducere nequeamus, ut istuc repararemus, quapropter animū fere despondimus, arbitrati (licet molesta hinc iam præterisset) nihilominus istuc esse hercūm & perendum, quæ propter umbrositatem labores tolerare non poteramus.

xxix. Maij mane Zephyro spirante commodus satis fuit aer, & nostrum decem profecti ut lintrem apud xdes 29. Maij. pertraheremus ad eum reparandum, sed cum reperimus profunde sub nive sepultum, quem magno cum labore effodimus: eum ex nive eductum cum ad xdes pertrahere tentamus, non posuimus, propter debilitatem & inanciam, quam ob causam prorsus animo deficiebamus, existimantes nos in labore perituros: sed Nauticus cohortabatur nos ut aliquid supra vires tentaremus, quia nostra salus & vita ex eo dependebat: nam nisi lintrem pertraheremus & repararemus, hauriendum istis nobis fere tanquam *Nova Zembla* civibus, & istis esse sepelendos. Non deerat tamen nobis animus, sed vires deficiebant, propterea tunc nobis ab opere desistendum fuit, sed non sine animi dolore, cum cogitarem quid faciendum nobis esset.

Descriptio reparationis scaphæ, ut commodius esset ad navigandum in mari cum id aperiretur, quæ a longum nobis iter. videlicet trecentorum milliarum secundum litus erat nobis emicandum apertâ scaphâ, ante quam perveniremus ad proximum locum ab hominibus habitatum, ultra album mare ibi Russiam.

Postquam ita defatigati & animi deponentes quodammodo, domum à meridie rediissent, paulo post tantum resumentes, cohortati sumus nos mutuo, ut scapham, quæ apud xdes inversa erat, converteremus, quam reparare cepimus, ut nobis in mari navigantibus, utilior esse posset: animo enim reputabamus longum & ædiosum iter nobis esse faciendum, in quo magnæ difficultates nobis obijcerentur: propterea licet optimas quas poteramus rationes iniremus, in omnibus tamen rebus nobis non satisfaciebamur. Vt veto in opere eramus, irruentibus Urſus ad nos venit, sed nos ad xdes concedentes, eum istic præstolabimur ad singulas tres ianuas sclopiis armati, & alius supra caminum cum duplici sclopo. Is tamen impetretus ad nos veniebat, magis quam unquam alius: nam pervenit usque ad gradus unius ianue, & qui in ea ianua erat illud non conspiciebat, quia faciem ad aliam ianuam habebat obversam: sed qui in ædibus erant videntes urſum illi imminenti, valde terribi vociferati sunt, ita sese converſis urſum conspectum globo petiji territus, eum que mediū trajecit, inde urſus profugit: Et sane parum absuit quin petiret, quandoquidem urſus illi iam imminere ante quam animadveniret, & si fecisset eum sclopus (ut interitum cotingit) haud dubie perierat, & urſus forsitan xdes ingressus esset. Urſus vulneratus profugens haud procul ab ædibus concidit, statim omnes sclopiis & alijs armis instructi eum persequantur summi & porto machinamus, deinde ejus alvum aperientes, phocæ frustra non pridem devorata pellem & pilos adhuc retinentia in ea invenimus.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

30. Maij. XXX. Maij satis commodus fuit aer, non valde frigidus, sed obscurus, flante Zephyro, atque omnes qui ad fabricam erant apud scapham apparabāt, alij in ædibus vela concinnabant & reliqua ad iter necessariat interea domi qui foris erant ad scapham fabricam erant occupati, advenit vrsus, cuius causa opus deseruerunt, & cum trajecerunt deinde asseribus ab ædibus demptis scapham celsiorem fecimus, atque in hunc modum opus urgebamus, quia omnes erant alacres in labore iam diu exoptato, etiam supra vires.
31. Maij. XXXI. Maij serenus fuit, sed aer frigidior paullo solito, flante Notozephyro, qui glaciem pellectam continenter verò in opere versantibus, advenit adduc urfus, quasi adorarentur nos discissum parare, & ante degustare nos vellet: quia iam tribus continuis diebus nos ferociter adgredebantur: domum enim repentes relicto opere, insequutus est, nos autem illum expectantes tribus sclopis eodem momento expolis cum occidimus, uno & camlino reliquis duobus ex ianuā explodentes. Sed eius mors nobis magis noxia fuit, quam vita: nam illo exenterato, iecur eius coctum manducavimus, quod boni quidem saporis fuit: sed omnes qui edimus in morbum incidimus, præsertim tres, quos mortuorum arbitrati sumus, nā à capite ad pedes epidermis decidebat, sanitati tamen restituti fuerunt, cuius rei causa gratias Deo egimus: nā si tres viros hac ratione amisissimus, istinc forte discedere acquivissemus, quia ob paucitatem longè infirmiores fuissetis ad labores tolerandos.

IVNIVS 1597.

1. Iunij. Prima Iunij licet amœnus esset aer, quia tamen maxima pars nostrorum navitarum in morbum inciderat ob manducationem jecoris ursini, ut reulimus, eo die nullam operam præstare poterunt in reparanda scapha: cumque olla adhuc igni imposita esset, in qua iecur incrat, Nauleus cum extra ades eiecit, Deinde nostrum quatuor validiores profecti sunt ad navem, ad observandum numquid adhuc inesse nobis utile futurum ad navigationem, atque repererunt doliū piscibus *Grep* nuncupatis similibus fere anguillis, plenti qui distributi sunt, inter navas, ut singuli bini acciperent & probe nobis spuerunt.
1. Iunij. 11. Iunij maritimo tempore serenum fuit celum, Notozephyro spirante, & nos sex versus mare profecti, ad observandum, quā possimum viā lintrem & scapham commodius in aquam traducere, quia glacies ubique adeo alta erat & supra invicem protusa, ut impossibile videretur lintrem per eam traducere: iudicavimus tamen & commodiorem & breviorē viam esse, rectā à nauī ad aquam apertam esse, licet prorsus inæqualis & montosa esset, & magno labore nobis esset complanda: sed propter brevitem, à nobis commodior est æstimata.
3. Iunij. 11. Iunij, flante Zephyro, clarus Solis splendor fuit, & convalescimus aliquantulum à morbo, robustioresque crāmus facti, sic ut sedulo in reparanda scapha laboraremus, ut sexto post die eam potatam haberemus. Sub vespertam, Zephyro vehementer flante aqua protusa aperta fuit, unde magnam spem concepimus, nostram liberationem brevi successeuram, ut semel ex molesto illo angulo discederemus.
4. Iunij. 11. Iunij fuit amœnus, serenique aer cū Solis splendore, nec valde frigidus: atque Sole fere in Notapeliote flante nos 11. profecti sumus ad nostrum lintre qui in litore loco arena & spatio marino obfiso harebat, cumque ad navem pernoximus minore labore & difficultate, quā cum ab opere desistere nos oportuit. Occasionem autem eam esse iudicavimus, quod nix nūc firmior & magis compressa esset, & fortasse etiam maiore animo opus adgrederemur, animadvertentes aquam apertam esse, & quod speraremus nos istinc discissuros. Inique tres apud lintrem fuit relicti, qui cum repararent, ut vero lintre halecibus deferendis infiruerat, & puppem halecat acuminatam, cum aliquantulum refecerant, & planam fecerunt, ut commodior esset ad navigationem in mari, aliquantulum etiam aliofrem illam fabricarunt, & quā potuerunt commodiore formā repararunt. Reliqui nautæ interea in ædibus omnia ad navigationem necessaria apparabāt, & binas trahas annonā & alia suppellectile onustas ex ædibus ad navem pertraxerunt, quæ quasi medio lintere erat inter ades & apertam aquam, ut deinde breviori viā ad aquam perducere possent, cum essemus discissuri. Omnis autem labor eo levior videbatur, quod speraremus ea ex desertā, silvestri, rigida molestaque regione nos discissuros.
5. Iunij. 11. Iunij rigidus fuit aer, grandioque densa & nix Zephyro flante, qui nare aperiebat, propterea foris nihil agere posuimus, sed intra ades omnia apparavimus, vela, remos, malos, antennas, clavum, & quæcumque nobis erant necessaria.
6. Iunij. 11. Iunij mane commodus fuit aer Arctapeliote flante, ideo cum fabris lignarijs ad navem profecti sumus, ad lintrem absolvendum, atque simul ad navem pernoximus binas trahas onustas tum annonā, tum mercibus, & alijs quæ nobiscum assumenda putabamus. Postea suscitata est magna tempestas ex Notozephyro permixta nive, grandine, & pluvia, qualem multo tempore non sensieramus, ut fabri opus deferere cogere, & nobiscum in ades se recipere, in quibus nec siccio quidem loco esse licuit, quia asseres fustulaterat ad reparanda lintrem & scapham & vehum duntaxat præsensum erat. Nix præterea viam replens solvi incipiebat, ut focci ex galeris confecti deicendi essent, & calci denuo inducendi.
7. Iunij. 11. Iunij Arctapeliote vehementer flante, glaciem denuo influentem confeximus sed Sole circa Notapeliotea vertante, lucidus fuit aer, & fabri rursus ad navem profecti ad lintrem absolvendum: nos verò Negociatorum merces quas adsumere cupiebamus, meliores videlicet & maioris pretij compegimus, easque teximus, ad præstandum ab aquā marina, quandoquidem eas in aperta scapha vehere debebamus.

VII. Iunij sereno aëre, metes quas compegeramus & adparaveramus ad navem petraximus, lignarij verò fabri lintrem conficiebant, ut sub vespeream penè abfolveretur. Eodem die nos omnes scapham ad navem petraximus apertis ad scapulas funibus, quemadmodum in trahis fieri solet, & etiam manibus funibus iniectis, sic ut scapulis & manibus trahentes, facilius traheremus, præterea alacritas ad laborem vires maiores sufficiebat, ut plus faceremus quam aliàs potuissim⁹, quia cum alacritas, tum spes, nobis vires augebant.

IX. Amoenus etiam fuit aër varijs flantibus ventis, eo die nostras invernalas eluimus, & reliquos lineos pannos, ut omnia parata essent, cum vela faciendi, fabri vero erant occupati ad statumina conficienda in scapha & lintre.

X. Iunij, quatuor trahas mercibus onustas in navem intulimus, varijs fuit ventus & sub vespeream ad Apertian conversus. In ædibus autem eramus occupati in omnium remam apparari. Viam etiam quod restabat in parva dolia infudimus, ad dividendum in utramq; scapham, tum quia interdum glacie concludi possemus (quod nobis eveniturum sciebam⁹) tum ut facilius omnia in glacie exponere possemus, & inferre, prout nobis contingere posset.

XI. Iunij rigidus fuit aër, vehementer flante Cincio, ut toto die nihil agere possemus, atque valde metuebamus, ut tempestate glacies navem cingens una cum nave abiretetur (quod contingere potuisset) cum nostrâ maximâ miseriâ, quia omnis nostra annona & suppellex in navi erat. Dei tamen providentiâ nihil eiusmodi accidit.

Descriptio quemadmodum magno cum labore & difficultate viam per glaciem complanavimus securibus, ligamentis, martis, & alijs instrumentis, ad linteris committendi ad aquam petri abeundi, atque ut nri ex mari in glaciem conficendū ferociter ad nos venient, panno immo ex nostris apprehendisset, nisi ab uno ex nostris scilopō vulneratus fugisset, & postea occisus fuisset.

XII. Iunij satis commodus fuit aër, ideoque omnes egressi sumus cum securibus, martis & alijs instrumentis necessarijs ad complanandam viam, per quam lintres ad aquam petraheremus, secundum glaciæ tumulos, in quo opere graves labores fuerunt nobis tolerandi, secando, confringendo, fodiendo & palls eijciendo. Atque cum maximè ferveret opus, ingens macilentus ursus è mari egressus ad nos venit, quem ex Tartaria advenisse opinabamur (quandoquidem ante observaveramus 20 aut 30. milliaribus in mari) cumque duplicibus scelopis destituti essemus, præterquam eo quem noster Cheirurgus habebat, ego confestim ad navem properavi unum aut alterum duplicem scelopum allaturus. Ursus properantem me conspiciens, celeriter me insequutus est, & forsi-

NAVIGATIONIS AD ARCTON

tan assequutus esset, nisi nante id animadverientes, relicto opere statim eam persequuti essent, urfus hoc videns, me relicto, se ad eos obvenit, & dum versus eos progressus, duplici sclopo à Cheirurgo vulneratus fugit, sed cū inaequalis esset glacies, & elana, non ponit ita fugere, quin nostri eum assequerentur, & sclopo trajicerent, eoquē adhuc vivo decemus excussimus.

13. Junij. 2111. Junij antecens fuit, & Naucleus corniibus fabris ad navem profectus linternē & scapham prorsus appararunt, vī nihil deesset præterquam ad aquam pertraherentur. Ipsi autem conspicientes mare apertū, & secundū Zephyrum flantem, ipse ad res rediit, atque *Willelmus B.f.* (qui diu æger erat) indicavit, sibi consilium videri, & commoditatem sese nunc offerre ut inde discederent, statumque tunc communiter fuit inter nautas, ut linternē & scapham ad aquam pertraherent, & in Dei nomine discessum pararent ex *Nova Zembla*. *Willelmus Bernardi f.* ante schedam scripserat & in duplici sclopi mensura conclusam in catino suspenderat, in qua narratio erat, ut ex *Hollandia* eo veneramus ad vela faciendi versus *Sinarum Regnum*, & quid nobis eo loco accidisset, & nostras adversitates, ut si forte quicquid post nos eo appelleret, intelligeret, ut nobis omnia succussissent, & necessitate coactos domum illam fabricasse, in quā decem menses hæsissemus. Vt præterea cū binis linternibus apertis oporteret nos mari committere, & admirabilem navigationem suscipere periculoso admodum, Naucleus etiam binas epistolas exaravit, quibus maxima pars nostrum subscripsit: quemadmodum nos istic in continente multo tempore cum summā molestiā & incommoditate hæseramus, sperantes navem à glacie expediri iri, & cum illā denuo inde discessuros: sed quia illud non contingebat, nave manente firmiori à glacie constructā, tempus vero elabi, & alimenta deficere, necessitate coactos ad conservandam nostram vitam, navem deferere nos oportere, & cum linternibus vela facere, committentes nos Dei voluntati. Istan epistolam exemplum in singulis linternibus fuerunt posita, ut si forte tempestate aliquid disjungerentur, aut alio aliquo informio perirent, in uno tamen servato linternē, inveniretur, qualis fuisset noster discessus. His omnibus transactis, scapham in aquam pertrahentes, hominem in ea reliquimus, deinde linternem, præterea præ nē t. 1. trahas onustus cum annoā & vino quæ nobis restabant, tum Negociatorum mercibus, summam diligentiam adhibentes, ut quantum possemus salva præstaremus videlicet 6. fauces nobilioris panni lanci, cistam panno lineo plenam, duos fauces holoserici panni, binas capfulas in qua pecuniae, duo dolia armis plena, & nautarum suppellectile, unū intenculus & alij: 13. dolia pane plena, dolum caleo plenum, dimidium fuem, duo doliola olei, sex vini, bina acetī, & promiscuam nautarum suppellectilem atque vestes, & alia pleraque, quæ in circumlucum coniecta, nemo sibi periculum posuisset, in linternes recipi posse. His omnibus in linternes comportatis, profecti domum, *Willelmus B.f.* supra traham ad aquam ubi linternes erant perduximus, deinde *Nicolaum Andream f.* utrumque ægrum: atque in hunc modum in linternes sumus ingressi divisim in singulos linternes unum ægrum recipientes. Tum Naucleus utrumque linternem coniungi iussit, & subīgnandam dedit nobis utramque epistolam quam exaraverat, ut ante dictum est, cuius exemplar hoc est.

Quemadmodum nos in hodiernum usque diem expectavimus sperantes navem à glacie liberatam iri, nunc autem exigua aut nulla est spes id fieri posse, quia firmiter ab ea cincta est, quandoquidem sub Martij finem aut Aprilis initium glacies succrevit alia supra aliam propulsa, ut rationem incutamus quo modo scapham & linternem ad aquam pertrahere poterimus, & ubi commodum locum inveniemus. Atque ut parū impossibile videatur, ut navis à glacie libera fiat, propterea ego cum *Villemo B.f.* supremo navis Gubernatore, & alijs aliquo officio præditi sacerisque rem consultandam proposuimus, ad nos cum aliquot mercibus Mercatorum conservandos, nec commodiorem rationem inire posuimus, quam nostram scapham & linternem reparare, & omnia nobis necessaria, quantum fieri posset comparare, ut parati, nullum commodum tempus quod Deus nobis concedere posset, negligamus, quia commodiorem tempore uti debemus, alijque frigore & necessitate pericuri, quod adhuc verendum est ne contingat, quandoquidem terni aut quaterni nostri sunt, yque primarii, à quibus nullum auxilium expectare possumus adeo frigore & incommoditate sunt exhausti, ut ne semivivi quidem robur habeant: atque verendum est quod non commodius se habebant res, non propter longum iter quod nobis emicendū esset, tam quod panis non sit superavimus finem *Augusti*, & facile posse evenire, si nobis insitit aliquid in navigatione succedat, ut ante id tempus ad nullam regionem appellere possimus, in quā aliquid comparare queamus, licet ab hac bo-ā omnia renemur: propterea consilium nobis videtur divinus non esse expectandum, quia dicitur nos docet nostram conservationem procurare. Hæc in eundem modum conclusa, & à nobis omnibus subsignata primū *Janij 1597*. Cum igitur hodierno die parati fuimus, & Zephyrum commode flantem nati, atque mare apertum nos in Dei nomine composuimus ad discessum (quia navis adhuc firmiter glacie conclusa & sepe hæret) & licet in nostro apparatu, multos vehementer venies ex Zephyro, *Aparitia*, & *Arctozephyro* habuerimus, nihilominus nullam mutationem in meliorem statum animadvertemus, eam tandem deseruimus. Datum 13. *Janij 1597* & subsignatus

Jacobus Heemkerck.
Willelmus Bernardi f.
Petrus Petri f. Vos.
Gerardus de Voe.

Magister Ioannes Vos.
Lernardus Henrici f.
Laurentium Willelmij f.
Jacobus Jani f. Schiedam.

Petrus Cornelij f.
Janus Reynieri f.
Jacobus Jani f. Sterrenburgh.

Delineatio & descriptio ut lintres in aquam pertraxerimus, & trabas mercibus annatas, atque annonas, & alia, cum Willic. B. f. & Nicol. And. firmiterque agemus ad linteis perducimus, atque ut in linteis pari fere numero divisifemus, atque ut nos Deo commendantes mari nos committimus magno nostro desiderio, Deo gratus agentes, dum advenisse quo ex silvestris deserti rigidâ in frigidâ illâ regione nos subduceremus.

Deinde, nos Dei misericordiz commendantes, Coro flante, & mari commodè aperto, ad vela faciendâ nos comparavimus.

XVIII. Iunij mane, Sole in Apeliote existente, à *Nova Zemblâ* & densâ illâ glacie. Deo auspice, solvimus cum scaphâ & lintre, Zephyro flante, & ad Cæciam cursum dirigentes, eo die navigavimus usque ad Insularum angulum per 5. milliaria: sed nostre navigationis initium non admodum bene cessit, quia denuo in densâ glaciem incidimus quæ istuc adhuc inhærebat, unde nobis exortus non exiguus metus. Istic hærentes nostrum quatuor in continentem profecti sumus, ad situm explorandum, & quatuor aves reulimus lapidibus à nobis ex scopulis dejectas.

xv. Aliquantulum cesserat glacies, itaque flante Austro vela fecimus prætergressi Promontorii angulum, & 15. Iunij: Vlissingenfe promontorium porrectum maximâ ex parte ad Arcipeliotem, deinde ad Aparitiam, usque ad Promontorium desiderij, per 13. circiter milliaria, ubi hæsimus usque ad 16.

xvi. Denuo vela fecimus, & pervenimus ad Orangiz insulas flante Austro, à Promontorio Desiderij VIII. 16. Iunij: miliaribus distans: istic in continentem profecti cum binis doliolis, & cacabo, ad nivem liquandâ & in doliola infundendâ, tum etiâ ad aves & ova querendâ pro agris. Eo pervenientes, ignem struximus ex lignis istic reperitis, & nivem liquavimus, aves autem nullas reperimus: tres autem nautæ in altam insulam profecti per glaciem, tres aves ceperunt, atque in reditu Naclerus (qui unus ex tribus erat) in glaciem incidit magno cum viæ periculo, quia istic magnus fluctus erat, sed Dei auxilio liberatus, ad nos pervenit, ubi vestes refecit ad ignem quem struxeramus, ad quem etiâ aves corximus, quas in lintres tulimus. & agris dedimus repletis binis nostris: doliolis circiter 4. congiurum capacibus. Ad lintres cum pervenissemus, vela denuo fecimus. Nota peliote flante, & humido turbido aëre, ita ut omnino maderemus, quia nostri lintres nō erant tecti sed aperti, & cursum direximus versus Zephyrum & Hyperlybem donec ante Glaciæ angulum perveniremus. Vtroque lintre circa eum angulum conjuncto, naclerus *Wilhelmum B. F.* compellans, interrogavit quid valeret, rectè, inquit, spero me cursum petacturum, ante quàm ad *Waerhuys* perveniamus: & conversus ad me, Gerarde, ait, sumus ne circa Glaciæ abigamur.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

lumi? sublevis me, semel adhuc cum angulum conspiciere volo, tum ab Orangia insulis usque ad Glaciam angulum circiter quinque millaria consecraverimus, ventoque ad Zephyrum converso, lintres ad glaciem fragmentum firmavimus, atque aliquantulum cibi sumpsimus, aer verò magis ac magis humidus fiebat & turbidus, ita ut denuo glacie cingeremur, & istis hærere oportuerit.

27. Iunij.

xyii. Mane sumpro nonnihil cibo, glacies adeo in nos impellebatur, ut horrorem nobis incuteret, ut lintrem & scapham regere non possemus, & cogitaremus postremam nostram navigationem futuram, nam adeo vehementer abripiabamur cum proficiente glacie, atque ita comprimebamur ab eius fragmento, ut lintres & scapha in innumeras partes rumpi viderentur, quamobrem nos miserabiliter invicem intuentes, animum despondebamus quia singulis momentis montem ob oculos versantem videbamus. Tandem in tali perplexitate & periculo, propositum est, si rudentem aut funem in firmam glaciem conijcere possemus, illius adminiculo lintres in ipsam protraherentur, ut ea ratione à glaciis fragmentis liberati essemus: consilium quidem probum, sed cum maximo vitæ periculo coniunctum: atque ni id fieret, manifeste apparebat, de nostra omnium viâ actum esse. Nemo tamen id tentare audebat, metuens ut absorberetur, licet necessitas urgeret faciendum id esse, & minus periculum cedere deberet majori, versantibus igitur nobis in extremo isto periculo, ego, ut omnium levissimus provinciam in me recepi rudentem ad firmam glaciem perferre: itaque perrepans ex uno glaciis fluitantis fragmento in aliud, Dei auxilio perveni ad firmam glaciem, & ad altum tumulum funem alligavi. Illius tum adminiculo qui in lintribus erant, eos ad firmam glaciem attraxerunt, unusque vir plus ea ratione præstare potuit quam antea omnes simul coniuncti. Ad firmam glaciem appellentes, festinanter agros supra illam transulimus, substratis prius stragulis & alijs rebus, quibus incumberent, deinde totam suppellectilem exposuimus, lintremque cum scapha in glaciem pertraximus: hac ratione tunc à magno periculo liberati, è mortis faucibus ereptos nos duximus, & verum quidem illud erat.

Vi compressione fragmentum glaciis, lintrium, pande lintres confracti fuerunt, atque cum magno periculo viâ agri funis ad firmam glaciem perlatum est, quo lintres ad eam pertraxerunt, & agros cum omni suppellectile exposuerunt, postea lintres denuo concinnaverunt magno cum labore & periculo: quo loco Willemus B. f. & Nicolaus Andreas ipsius famulum, postmodum una eademque hora exierunt.

xviii. Iunij nostros lintres denuo reparavimus, quia valde afflicti erant à glaciei fragmentorum impulsu, & omnes asserum connexiones stipare oportuit & varijs asserculis pice illius munire, ad quam rem Dominus Deus ligna providit ut picem liquare possemus, & omnia apparare eo pertinentia. Deinde nostram aliqui versus continentem profecti sunt ad quærenda ova, ab agris valde expertia, sed nulla repente potuerunt, quatuor tamen aves reulerunt cum vine periculo capias, inter glaciem & continentem, rupta interdum sub pedibus glacie.

xix. Satis commodus fuit aer flans à Nordozephyro, & à meridie Africo, mactabatur tamen in glacie constructi, nec videbantur ullam maris aperturam, singulis momentis arbitri nos istinc nunquam liberatum istius hilominus consolabamur, nos denuo, Deum nos sæpe præter expectationem iuvissè & liberaisse, & eius brachium non esse abbreviatum, cum pro benigna sua voluntate nobis adhuc posse auxiliari, qui ipse nirentes, animam mutuo nobis addebamus.

xx. Iunij Zephyro flante, satis commodus fuit aer, & circiter Solem in Notapeliote existentem, cepit *Willelmus Andrea* graviter ægrotare, ut animadvertimus ipsum non diu superstitum futurum, nam Gubernatoris vicarius in nostram scapham ingressus nobis narravit quia in situ *Nicolai Andrea* esset, & apparere eum non diu victurum: tum *Willelmus Bernardi* fuit, videor etiam non diu superites futurus: nos tamen minime suspensamur *Willelmi* mortuum adeo gravem esse, quia mactabatur nostrum sermones, & legebat in Diario quod consuevit de nostra navigatione, & varia habueramus colloquia, undem seposito diario conversus ad me, Gerarde, inquit, da mihi quod bibam, simul atque bibisset, tanta cum in alacritate, ut obstrictis oculis subito moreretur, hoc tantum temporis intercederet, ut Nauclerum ex alio lintre evocate possemus, ante quàm exstingueretur, sic prius moreretur quam *Nicolaus Andrea*, qui breui ipsam subsequutus est. Hæc *Willelmi Bernardi* f. mors non mediocrem attulit nobis innotorem: nam ipse primarius erat Gubernator, cui nos considebamus, sed Dei voluntati resistere nequimus, cui nos acquiescere æquum fuit.

xxi. Iunij cepit glacies denovo dissuere, & Deus quidam maris aperturam Austro Africo flante nobis immisit, Sole autem circa Arctozephyrum existente ventus à Notapeliote flate cepit satis vehementer, eam ob causam, nos apparare cepimus ad istinc discedendum.

xxii. Mane Notapeliote satis vehementer flante, mare utcumque fuit apertum sed lintres supra glaciem pertrahere nos oportuit magno cum labore & difficultate: nam primum lintres, cum rebus quæ inerant, supra glaciei fragmentum penè 50. gressus longum pertrahendi fuerunt, & in aquam molienti, deinde supra aliam glaciem trahendi, & iterum penè centenos gressus per ipsam molienti, ante quam ad rectam aquam perveniremus in qua vela facere possemus. Ad quam cum pervenissemus Dei misericordix confidentes, dedimus vela, Sole circa Cziciam existente, modociter flantibus Austro & Euronoto, cursum tenentes versus Zephyrum & Hyperlybem donec Sol esset in Austro. Tum denuo à glacie fuimus oblecti, quam superare non potuimus, sed in ea hærendum nobis, paulo post tamen glacies sponie separata est, in istar Clausuram quæ aperitur, per quam transivimus secundum terram navigantes, sed ilico glacie denuo conclusi fuimus, & sperantes aperturam aliquam futuram, inieciæ cibum sumplimus, quia glacies non effluebat ut prius. Deinde omnibus viribus incubuimus ad glaciem propulsandam, sed irritò conatu: tamen aliquando post tempore, sponie facta est quædam apertura, ut per eam transivimus & secundum terræ crepidinem vela fecimus versus Hyperlybem, Austro flante.

xxiii. Iunij prosequuti sumus nostram navigationem versus Hyperlybem donec Sol esset in Notapeliote, & pervenimus ad Promontorium Consolailonis diffusum à Glaciei angulo 25. milliariibus, nec longius progredi potuimus, quia istic glacies adeo densa supra in vicem propulsata erat, ut metiri setecus esset aer. Illo ipso die, Solis altitudinem Astrolabio & Astronomico anulo dimensi fuimus, quam competens 17. graduum esse, eius declinationem vero 23. graduum 30. scrupulorum, quæ deducta de altitudine, restant gradus 13. scrupuli 30. ijs de 90. adempsis, manet. Poli altitudo 76. graduum 30. scrupulorum. Atque licet Sol valde splenderet, eius tamen calor tantus non fuit, ut nivem colligare posset ut aquam haberemus ad potandam, eam ob causam, flammæ parafides, & alia varia ænea vasa quæ habebamus nive impletemus, quibus Soli expositis, ab eius radijs liqueretur nix ad aquam comparandam, & licet nivem in ore sumeremus ad extinguendam sitim, non multum tamen conferebat, sed sitim premebamus.

Descriptio cursus quem tenuimus ab adibus in quibus hiemem traduximus secundum Septentrionale latus Novæ Zemblæ usque ad Weygatz fretum, quod superavimus versus Russiæ oram, tum etiam ultimum sive Sinum albi Maris usque ad urbem Colæ, ut demoustratur Topographica sequente tabula.

A Domicilij loco ad AEstus Sinum, cursus est ad Apeliotem & Zephyrum	per 4. milliaria.
Ab AEstus Sinu usque ad Glacii portum, cursus est ad Mesocerciam	per 3. milliaria.
A Glacii portu usque ad Insulæ angulum, cursus est ad Cæciam	per 5. milliaria.
Ab Insulæ angulo usque ad Vlißingenfæ Promontorium, cursus est ad Hypercæciam	per 3. milliaria.
A Vlißingenfæ Promontorio usque ad Promontorij angustū, cursus est ad Arctapeliotem	per 4. milliaria.
A Promontorij angulo usque ad Angulum Desiderij, cursus est ad Anstrū & Aparctiam	per 6. milliaria.
Ab Angulo Desiderij usque ad Orangiz insulas, cursus est versus Arctozephyrum	per 8. milliaria.
Ab Orangiz insulis usque ad Glacii angulum, cursus est versus Zephyrum, & Hyperlybem	per 5. milliaria.
A Glacii angulo usque ad Promontorium Consolationis, cursus est versus Zephyrum, & Hyperlybem	per 25. milliaria.
A Consolationis Promontorio usque ad Promontorium Nassoviensæ, cursus est versus Mesargestem	per 10. milliaria.
A Promontorio Nassoviensæ usque ad Orientalem cuneum Crucis Insulæ, cursus est versus Mesargestem	per 8. milliaria.
Ab Orientali cuneo Crucis Insulæ usque ad VVillemi Insulam, cursus est versus Hyperlybem	per 5. milliaria.
A VVillemi Insula usque ad Nigrum angulum, cursus est versus Africum	per 6. milliaria.
A Nigro angulo usque ad Orientale cuneum Insulæ Admiralitatis, cursus est versus Africum	per 7. milliaria.
Ab Orientali cuneo Insulæ Admiralitatis usque ad eiusdem Insulæ Occidentalem cuneum, cursus est versus Africum	per 5. milliaria.
Ab Occidentali angulo Insulæ Admiralitatis usque ad Promontorium Plancij, cursus est versus Mesolybonotum	per 10. milliaria.
A Promontorio Plancij usque ad Lomby Sinum, cursus est versus Africum.	per 8. milliaria.
A Lomby Sinu usque ad Ordinum angulum, cursus est versus Africum	per 10. milliaria.
Ab Ordinum Angulo usque ad Promontorium Prioris, sive Langenes, cursus est versus Hyperlybonotum	per 14. milliaria.
A Langenes usque ad Promontorium de Cant, cursus est versus Hyperlybonotum	per 6. milliaria.
A Promontorio de Cant, sive Cantis angulo usque ad angulum in quo niger scopulus, cursus est ad Mesolybonotum	per 4. milliaria.
Ab Angulo in quo niger scopulus usque ad Insulam nigram, cursus est ad Euronotum	per 3. milliaria.
A Nigra Insula usque ad Costintiarck, cursus est ad Orientem & Occidentem	per 2. milliaria.
A Costintiarck usque ad Crucis angulum, cursus est versus Euronotum	per 5. milliaria.
A Crucis angulo usque ad S. Laurentij Sinum, cursus est versus Notapeliotem	per 6. milliaria.
A S. Laurentij Sinu usque ad Farinæ portum, cursus est versus Euronotum	per 6. milliaria.
A Farinæ portu usque ad geminas Insulas, cursus est versus Euronotum	per 16. milliaria.
A Geminis Insulis, unde nos vela fecimus versus oram Russiæ, usque ad Matsoo & Delgoy, cursus est ad Notozephyrum	per 30. milliaria.
A Matsoo & Delgoy usque ad Sinum in quo navigantes Quadrantis orbem circuevimus, & denuo in eundem locum sumus delati	per 22. milliaria.
Ab eo Sinu ad Colgoy, cursus est versus Corum	per 18. milliaria.
A Colgoy usque ad Orientalem angulum Candenas, cursus est versus Corum	per 20. milliaria.
A Candenas usque ad Occidentale latus Maris albi, cursus est versus Corum	per 40. milliaria.
Ab Occidentali latere Maris albi usque ad Septem Insulas, cursus est versus Arctozephyrum	per 14. milliaria.
A Septem Insulis usque ad Occidentalem angulum Kildyn, cursus est versus Arctozephyrum	per 20. milliaria.
A Kildyn usque ad eum locum in quo Ioannes Cornelij f. nos convenit, cursus est versus Hyperargestem	per 7. milliaria.
Ab eo loco ubi Ioannes Cornelij nos convenit usque ad Colæ, cursus est maximè ex parte versus Austrum	per 18. milliaria.

Nos igitur cum litore & scapha non rectis sed apertis iter consecimus, tùm inter glaciem, tum supra glaciem trahendo, & in mari velificando

383. milliaria.

x x i i j . I. Iunij circiter Solem Orientem remigavimus hinc & inde per glaciem, ad observandum quâ potissimum transire possemus sed nullam aperturam conspeximus, circa tamen meridiem pertupimus in mare, cuius rei causa magnas Deo gratias egimus, quod præter spem egressum nobis concessisset, & Apeliote flante vela

12

fecimus

24. Iunij.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

fecimus cum magno progressu, sic ut coniecturam faceremus Promontorium Nasföviense nos superavimus, impediti tamen fuimus à glacie in quam incidimus, ut hærendum nobis fuerit ad Orientale latus Promontorii Nasföviensis, ad ipsam continentis crepidinem, ut facile ipsum Promontorium conspiciere possemus, quod à nobis abesse credebamus circiter tribus milliariis flante Austro & Austroafrico. Illic nostrum sex in continentem egressi, ligna quædam repererunt, atque in linteris attulerunt singuli quantum ferre poterunt, nullæ tamen aves, nulla ovis inventa, sed è lignis ignem struentes, aqueam pulmentæ coxerunt (quam nos *Maisammere* appellavimus) ut aliquod calidi in stomachum ingereremus: Austro autem valde vehementer flabat.

25. Iunii. xxv. Iunii Austro etiam vehementer flavit, cumque glacies cui inhærebamus, non esset admodum firma, magno opere verebamus, ne eâ abruptâ in mare abriperemur, & sine circa Solis occasum, eiusdem glaciæ fragmento abrupto, stationem mutare debuimus, & ad aliud glaciæ fragmentum nos figare.

26. Iunii. xxvi. Iunii, magna adhuc restabat ab Austro exorta, quæ glaciem cui inhærebamus in multas partes abruptit, sic ut in mare propelleretur, neque ad firmam glaciem peringere possemus denuo, atque in summo periculo verfaremur profus periremur. In mari fluitantes, remis omnibus vinibus incubuimus, sed ad continentem appellere nequibamus, propterea dolorem nostrum explicare oportuit, & vela facere, sed malus, cui dolo appensus, bis fractus est, sciditque peius nobiscum agebatur quàm antea, & licet ventus secundus vehementer flaret, coacti tamen fuimus Acutium deducere: ventus autem adeo vehementer in illud flabat, ut nisi summa celeritate deducti fuisset, haud dubie undis absorpti fuissetus, aut linteræ aqua repleto subsidisset: aqua enim incipiebat in linteræ ingredi, & procul in mari eramus, quod supra modum commotum erat, atque nihil nisi prærens mors nostris oculis obverfabatur. Sed Deus qui nos ex tam multis periculis sæpe nos liberaverat, denuo, nobis adiuvi, & nobis inopinanter Arctozephyrum excitavit, qui nos (licet cum magno periculo) iterum ad firmam glaciem denuo. Ex eo porro periculo liberati, & ignorantes ubi nostri socii hærent, per milliæ unum secundum firmam glaciem vela fecimus, sed illos non repientes, aliquid sinistra angustabamur, inuentes ut submersi essent, interea densæ nebulae obortæ. Sic vela facientes secundum ventum, nec socios repientes, duplicem scopum explosimus, ipsi exardientes, dupliæ scopi explosione responderunt, nihilominus nos mutuo videre non poteramus, interea vicinioris facti, & nebula paulisper discussa, nos atque ipsi explosis denuo scopis sumum exhalantem conspeximus, & tandem convenimus, eosque intra fluentis glaciæ fragmenta & firmam glaciem hærentes vidimus. Proximi ipsis facti, per glaciem ad eos ivimus, atque ipsis auxiliari sumus in efferendis supra glaciem quæ in linteræ habebant, ipsosque linteræ supra glaciem trahendo, & cum magno labore & difficultate denuo in aperam mariam perduximus. Dum ita in glaciæ obfessi decinerunt, ligna in littore continentis requisiverunt, è quibus igne excitato, cum coniuncti essemus, pulmentem ex pane & aqua coximus, ut aliquid in ventriculum inijiceremus, eaque nobis valde grati saporis fuit.

27. Iunii. xxvii. Secundo Apellione flante vela facientes, Promontorium Nasföviense superavimus circiter uno milliari ad occidentale latus eiusdem Promontorii, ubi denuo adversum ventum nacli sumus, ut vela legere opoquerit, & remis linteræ impelleret. Interea dum secundum firmam glaciem & continentem navigamus, invenimus supra glaciem lacentem tantam copiam Rosmarorum, ut tantam nunquam viderimus, neque numerus supputari poterit, cum ingenti numero avium, in quas explosio sinistralis duobus scopis, duodecim eo ictu nacli sumus, quas linteribus intulimus. Nobis in hunc modum remigantibus subortus est nebulosus aer, quapropter denuo in fluantem glaciem incidimus, ut necesse fuerit nos ad firmam glaciem redire, & illi inhære, donec discussi essent nebulae, ventus autem, qui nobis adversus, à Coro flabat.

28. Iunii. xxviii. Iunii circiter Solis ortu, omnia quæ in linteribus habebamus supra firmam glaciem exposuimus, in quæ postea ipsos etiam linteres pertraximus (quia ab omni latere adeo à glaciæ comprimebamur, & ventus à mari flabat) inuentes ne ita circumsepti essemus, ut nullus postea pateret exitus. Ex velis supra glaciem tentorium fiximus, sub quo aliquantulum quieti nos dedimus uni negotio dato, ut excubias ageret. Sole circa Aparitiæm versante, tres viri recta ad nostros linteres venerunt, quibus à vigile conspectis, subito exclamavit, tres Viri, tres Viri, quo exaudito ex ientioris exilij sumus cum nostris duplicibus scopis grandine plumbea oneratis ad aves petendas, quas cæci oculi non suppleret aliter eos onerandi exposuimus, atque tamen si graviter illos offendere non possemus, nihilominus longe recesserunt, & spatium nobis dederunt latius longum, ad scopos denuo onerandos, sic ut i. ex 3. martaremus. Alij, hoc conspecto, diffugerunt, sed circiter binas post horas denuo redierunt: sed vicini facti & strepitum nostro exaudito, fugerunt, Zephyrus & Metægestes flabant, sic ut glacies vehementer versus Orientem propelleretur.

29. Iunii. xxix. Iunii circiter Solem in Africo existentem, bini, qui fugerant, ursi redierunt ad locum in quo viri madæ iacebat, atque illorum alter ore conspiciens madæum, protulit per videlicet glaciem satis procul, & vorare eum cepit. Nos id conspicientes duplicem scopum in eos explosimus: sed illi, audito sonitu, relicto cadavere, fugerunt. Nos autem quatuor postea eo profecti, reperimus ursum tam brevi spatio mediæ ætatis adesse, & quod reliquum erat pertrahentes in glaciæ tumultum, ut videre possemus è nostris linteribus an essent redituri, & in eos explodere possemus, admirati iunius ingentes ursi vires, qui integrum cadaver adeo facile tam procul pertraxisset, quandoquidem nos quatuor dimidium cadaver tam difficultè pertrahere poterimus. Zephyrus autem flans, vehementer adhuc glaciem versus Orientem propellebat.

Disinatio, ut magnâ necessitate fluitantibus glaciæ coacti quicquid in lintribus habebamus supra glaciem exposuerimus, & lintres etiam in eam petrauerimus, supra quos vela expandimus, ad nonnihil quiescendum, nunc constitio qui excubias ageret. Deinde ut uellè interpellaret nos ad nos aduenerunt, quorum nunc occiso reliqui fugerunt, sed postitidus redierunt, nos sum occisum longo spatio petrauerunt, & eius partem uotamus, à nobis tandem fugati.

xxx. Iulij mane, Sole circa Mesocæciam existente, glaciæ à Zephyro perinde vehementer versus Apeliotem 30. Iulij. impellebatur, atque duo ursi supra glaciæ fluentis fragmentum versus nos scrobantur, qui se componere videbatur, hac & illac currentes, tamquam imperum in nos facturi in aquam insiliendo, sed non fecerunt, quam ob rem nos arbitrari sumus eosdem urso esse qui ante istuc fuerant: nam circiter Solem in Euronoto versantem, alius adhuc ursus per firmam glaciem in qua eramus, recta ad nos tendebat, sed vicinior nobis factus, & strepitum exaudiens, abiit. Africus flabat, & glaciem aliquantulum dissipabat, sed quia nebulosus erat aër, & vensus vehemens, aquæ nos committere non ausi sumus, sed meliorem occasionem expectandam duximus.

IVLIVS, 1597.

Prima Iulij commodo satis aère & flante Coro, mane circa Solis exortum Versus à fluitante glacie adueniens 1. Iulij. adnata vitâ firmam glaciem in qua consistebamus, sed nobis exauditis propius non accedens fugit. Sole autem in Notapeliote existente, glaciæ tanto impetu in glaciem, in qua nos cum lintribus, & ijs quæ exposueramus, delata est, ut ea in multas partes frangeretur, quæ supra invicem protrudebantur, unde non in parvâ molestia versati sumus, quia bonorum maxima pars in aquam decidit: omnem tamen diligentiam adhibuimus, ut scapham supra glaciem magis versus continentem petraheremus, ubi nos magis securos a glaciæ fluentis compressione futuros censebamus: cum autem rediremus ad ea quæ in glacie reliqueramus transferenda, pene in maiore difficultate, quam unquam expectari essemus, incidimus, quia cum unum fascem tollere volebamus, alter in glaciem rursus cadebat, imo sub nostris pedibus sæpenumero glaciæ rumpebatur, adeo ut omnis consilij expenes essentus, & penè animum desponderemus, nullum prospicientes exitum. Labor igitur iste, molestiam superabat: scapham enim attrahere conantibus, glaciæ sub pedibus frangebatur, & cum lintre & reliquis cum fluenti glacie deferrebatur, & bona salvare volentibus glaciæ frangebatur sub pedibus, cum lintre contractus est, præsertim eâ parte quæ reparata erat, malus & scammum mali in lintre etiam iacebat æger & cistula cum pecunia, quam cum magno viro

NAVIGATIONIS AD ARCTON

discrimine adhuc extulimus, quia glacies cui insisteramus diffusus & sub aliâ glacie propulsa est, unde parum ab fuit, ut crura & brachia frangerentur. Itaque existimantes de linitre prorsus actum esse miserabiliter, nos invicem spectabamus, ignari quid ageremus, quia nostra vita ex eo dependebat: Deo tamen favente glacies segregari cepit: propterea sine morâ celeriter ad linitrem profecti sumus, atque cum qualis erat supra firmam glaciem apud scapham petravimus, ubi melius consuari poterat.

Perduravit iste difficilis & radosus labor a Sole existente in Austro, donec perveniret ad Africum sine intermissione, quo valde defatigati fuimus, sed nostra res agebatur, magisque horrendum erat, quàm dum *Willelmus R. F.* moretur, & fere submergeremur. Amisimus eo die aquâ absorpta bina panis dolia, cistulam panno lineo plenam, dolium plenum armis, nautarum optima quæque, cum annulo Astronomico, fascem panni coco infecti, vasculum olei, & aliquos caseos atque vasculum vini, cuius fundo à glacie petrufo, omne vinum effluxerat.

a. Iulij.

11. Iulij circa Solis ortum, denuo ad nos accessit *Vrius*, qui nostro strepitu audiit, profugit. Sole autem circa Africum versante, amœnus exortus est aer, quare statim linitrem reparare cepimus cum asseribus quibus alvi tabulata construxeramus. Cùm igitur nos sex in linitre reparando essemus occupati, alij sex magis versus continentem sunt profecti, cùm lignorum quærendorum causa, tum ut lapides quosdam adferrent, supra glaciem ponendos ad ignem in illis struendum, & picem liquandam ad linitrem inducendum necessariam, tum etiam ut observarent an aliquod lignum repenter malo faciendo idoneum propter nostrum linitrem, quod repererunt cum nonnullis saxis, atque ea omnia attulerunt ad locum in quo linitre reparabatur. Reduces autem nobis significarunt illis se ligna quædam cæci invenisse, & rerulerunt etiam cuneos quibus ligna funduntur, ex quo appareret homines istis fuisse. Properabamus autem quantum poteramus ad ignem struendum & picem liquandam, & reliqua peragenda quæ erant necessaria ad linitrem reparandum, sic ut illum paratum circa Solem existentem in Hyperboræa haberemus. Coximus etiam aves quas sclopiis occideramus, & eas edimus.

Delineatio ne à glacie compressi adeo fuerimus, ut in maximo periculo verseremur, nam linitre in partes contractus fuit, atque multa amissimus, volentes enim aliquid recipere, alterum subsidebat, quia glacies sub nostris pedibus sapini frangebatur, deinde cum nobis attolleretur & impelleretur contra firmam glaciem, ut in fragmenta dissiliret cum summo periculo ne nobis crura frangerentur, aut prorsus periremus.

111. Iulij, mane circa Solis ortum, bini nostri nautæ versus aquam sunt profecti, ubi binos nostros remos de-
nuo repererunt, cum anfrâ gubernaculi, fâcie panni coccineo colore tincti, cistula linei panni, & casside de duo ar-
morum, ex quo intelleximus vas con fractum fuisse. Illi sumentes quæ ferre poterant, ad nos redierunt & narra-
verunt, multa bona istic adhuc esse. Tum Naucleus cum quinque ex nostris eo profecti, omnia retulerunt supra
firmam glaciem, ut discessuri in linternam inferremus: cistulam aurem & panni fascem propter gravitatem (aqua
enim plena erant) adferre non poterunt, sed coacti sunt relinquere istic, donec effensus discessit, ut aqua in-
terea exsultaret, deinde altam, ut postea consigit. Sole in Norozeplyro exortiente, de novo ad nos venit Vrsus, & qui
exorbis agebat, cum cum non animadverteret, pâne ab illo fuisse correptus, nâ è nautis unus, è linternæ visum
conspiciens, ad vigilem exclamasset, sibi ab urso caveret, qui clamore exaudito profugit, interea potius ursus glo-
bo, fugit, flante Cacia.

1111. Iulij serenus & amoenus fuit dies, ut toto tempore quo in *Nova Zembla* hæsimus, amoeniorem non ha-
buerimus, Zephyro & Africo flantibus, propterea Holosericum quod aquâ marinâ maduerat, in aquâ è nive col-
ligatâ chimus, deinde resiccatum denuo in fascem colligavimus.

v. Amoenus etiam fuit dies, Africo flante, quo die obiit *Janus Francisci f. Hartemensis, Nicolaus Andraæ* qui eod-
em cum *Willelmo B. f.* die exinchtus fuerat) consobrinus, obiit autem circa Solem in Circio versantem: glacies
porro de novo versus nos vehementer inflectbat, sex autem nautæ in continentem profecti, ligna ad struendum
ignem attulerunt, ad cibum coquendum.

v1. Iulij nebulosus fuit aër, sed circa vesperam Notapeliote flante, cepit cælum nitefcere, quo aliquantulum
refecti sumus, nihilominus in firmâ glacie hæsimus.

v11. Iulij, amoenus fuit aër, admixta tamen tenui pluviâ, flante Africo, sub vesperam autem Mesargesse: profecti
versus aquam apertam x111. aves occidentis fluitanti glaciæ fragmento insidentes, quas in firmam glaciem
anallimus.

v112. Iulij humidus & nebulosus fuit aër: tum ex avibus occisis coctis opiparum convivium habuimus. Sub
vesperam Arctapeliote flare cepit, qui nobis spem præbuit istinc discedendi.

12. Mane cepit glaciæ disfluere, ut circa crepidinem terre aquam apertam haberemus, firmâ item glaciæ cui
insidebamur fluitare cepit, eam ob causam Naucleus profectus ad cistulam, & panni fascem in glaciæ reliqua volen-
tis, & in linternam inferenda, arque linternam in aquam petraximus per distantiam 340. passuum, quod nobis val-
de difficile fuit propter immensum laborem, & nostram imbecillitatem, vela autem fecimus circa Solem in En-
ronoio existentem, flante Apeliote: sed circa Solis occasum denuo versus continentem cursum coartare oportu-
ruit, & ad firmam glaciem, quâ nondum istic disfluxerat, flante Austro à terra crepidine, qui bonam spem præ-
buit glaciem propulsiurum in, & caprum iter nos prosequuturos.

x. Iulij, valde laboravimus à Sole existente in Cacia, donec pervenisset ad Apeliotem, ad penetrandum per gla-
ciem, quâ perruptâ remis incubuimus donec iterum inter duo magna glaciæ æquora perveniremus, quæ inter
se coniuncta nobis exitum præcluserant, ut oportuerit scapham & linternam in glaciem petrahare, exemptis prius
quæ in eis vehabantur, deinde usque ad aquam in altero latere apertam moliri per distantiam centum passuum,
& bona deinde eo perferre, quod valde difficile nobis fuit, sed necesse erat, & persuadere nobis ipsis debebamus,
nos defatigatos non esse. Cùm in aquam pervenissemus, summis virib. linternas remis impulsimus, atque non malo
post denuo inter duo magna glaciæ fluentis æquora pervenientes, quæ brevi coniungenda erant, Dei auxilio, & se-
dula nostrâ remigatione per avissum, item quam concurrerent. Superatâ eâ glaciæ nacti sumus vehementem Zep-
hyrum planè nobis adversum, sic ut totis viribus versus firmam glaciem, quæ contineri erat, coacti, linternas
fuerint remis impellendi, ad quam cum magno periculo pervenimus. Eo appelleres, cogitabamus adhuc longi-
us progredi, secundum glaciem remigantes, versus insulam à nobis conspectam, sed vento nobis adverso, Nepti
non potuimus eam causam, linternas cum ijs rebus quæ inerant, iterum supra glaciem petrahendi fuerant, & expe-
ctandus exitus quem Deus nobis concedere vellet, animo tamen desidebamus, quod toties in glaciem inside-
bamus, mœnentes, ut per diutinos & frequentes istos labores, qui nobis subeundi erant, prorsus viribus destitue-
remur, & ita inutiles redderemur.

x1. Iulij mane, nobis in glaciæ harentibus circa Solem in Arctapeliote existentem, ingens pinguisque vrsus
ex aquâ emergens ad nos accurrebat, Sed nos est tribus duplicibus sclopiis in ipsum directis expectavimus, atque
cum ad 30. passus à nobis abesset, sclopiis simul explosis interfecimus concidit, eius gingivæ de è vulnerib. effluente,
& olei instar supra aquam natante. Vrsum igitur sic fluitantem, consensu glaciæ fluentis fragmento assequuti
sumus, deinde in eius collum laqueo, in glaciem petraximus, & dentibus suis excussit, demensi sumus eius
extremum quæ fuit s. pedum, stabat autem Zephyrus, & obscurus erat aër. Circa Meridiem cepit clarescere cæl-
um, & tres nautæ nostri profecti sunt ad Insulam nobis adversam, ad quam pervenientes conspexerunt Cruem
Insulam versus Zephyrum ipsi oppositam, & communiceo inter se consilio, eo profecti sunt, ad observandum
an Russi aliqui eâ arate istic fuissent, secundum firmam glaciem quæ media interiacebat. Eo pervenientes ani-
madvertere non poterunt quoniam istic post nos fuisse: in eâ autem repererunt dier 70. Bermiclarum ova,
quæ ignorabant qua ratione ferre possent, tandem unius eorum braccis excussis, & infimâ parte colligatis, ova
impoluerunt,

imposuerunt, eas deinde è sarissâ pèndentes bini tulerunt. tertius duplicem scelopum, atque ita redierunt postquam 12. horis abfuerunt, sic ut cogitare nequiremus quid illis obfuerit. Nobis porro referebant, se genuum totum in aqua per glaciem iter fecisse, inter utramque Insulam, atque cumbo & redeundo pene sex miliaria confectisse, itaque mirabamur eos id tentare aulos, cum omnes adeo imbecilles essemus. Ex ovib. relatis ogyrum convivium habuimus, sic ut interdum in nostris difficultatibus & doloribus hilaria faceremus. Eo tempore divisi sumus inter nos quod reliquum erat vinum, ut singulis circiter congiis cum semelle cederet.

11. Julij. *10.* 21. Julij mane circa Solis exortum, cepit Apellotes, deinde Cacia flare, & nebulosus esse aër: sub vespertam autem, sex ex nostris lapillos quæsitum invenerunt, & nonnullos invenorunt, sed non melioris nox, atque in editu singuli lignorum fasciculum attulerunt.

12. Julij. *11.* Sereno celo nostrum septem versus continentem profecti sumus, ad lapillos denuo quærendos, quorum aliquos invenimus, Notapeliote stante.

14. Julij. *13.* 17. Julij serenum etiam fuit cælum, stante suaviter Austro, ut glacies à terra crepidine cedere inciperet, unde spem concipiebamus mare apertum in, sed quia ventus denno ad Zephyrum conversus, glacies hæsit. Circa Solem in Notozephyro existentem, nostrum tres in proximam insulam nobis advenit, profecti sumus, in qua anatema feram scelopum peremerunt, & redeuntes in communem usum dederunt, quia nostra omnia erant communia.

15. Julij. *14.* 18. Julij nebuloso aère & stante mane Notapeliote, sub Solis occasum plure cepit, vento in Zephyrum & Africum mutato.

16. Julij. *15.* 19. Julij ex obducenite versus ad nos advenit, quem propius accedere sinentes, (quia cum instat nivis albus esset, initio discernere nequibamus an versus esset) sed ex motu illam agnovimus, vicinum nobis factum, scelopum expulso arctignis, sed illico fugit. Mane Zephyrus flavit, deinde Cacia turbans aërem.

17. Julij. *16.* 20. Julij, Circiter Solem in Euronoto existentem, nostrum quinquè item in proximam Insulam iverunt, ad observandam, an ulla esset aquæ apertura, redere enim nos incipiente diuturnæ eo loco moræ, nullum exhibit certioris vestigiæ diēdere possemus. Vt autem pæne medium confecerant iter, repererunt versus, pæne glaciæ fragmentum jacentem qui pridie à nobis vulneratus fuerat, qui nobis exauditis in fugam se dedit, sed unus & nostris eum insequutus cum harpagone, stimulabat, ut versus se converteret & in posteriores pedes se susteret, atque cum ille denuo eum stimular, serum harpagonis confregit, tanta vi, ut qui stimulabat evorteretur. Alij hoc conspicientes scelopum explosum in versus, qui propterea fugit, qui autem fuerat everius, nihilominus insequabatur cum harpagone confecto, quo cum stimulabat, versus verò se converterens ter in eum insilijt, interea duo alij denuo advenierunt, & versus globo iterum trajecerunt, ut super nates sedendū illi fuerit, & vix progredi posset, sed cum iterum expulso scelopu trajectus esset, concidit, qui deinde dentes excussit. Toto illo die flavit Arctapeliote & Cacia.

18. Julij. *17.* 21. Julij, circa Solis exortum, tres nostrum iverunt in clariorem continentis locum, ad observandum an mare aliquæ ex parte apertum esset: illi quidem multam apertam aquam viderunt, sed tam procul à terra, & à firmâ glaciæ, ut pæne animi deliquium paterentur, dum cogitarent, nobis impossibile futurum, ut per istam distantiam linteres & quæ inerant pertraherent, quia nostræ vires in dies magis ac magis minuebantur, & molesta laboris credebant. Redeuntes ad linteres, nobis hæc nararunt: nos verò ex necessitate animum fumentes, cohortati sumus invicem, ut linteres & bona ad aquam traheremus, deinde remigio tenderemus ad eam glaciem quæ erat superanda, ut ad apertum mare perveniremus. Ad glaciem appellentes, linteres exoneravimus, deinde supra glaciem petravimus separatim usque ad aquam, deinde bona per mille fere passus, quæ res nobis adeo gravis & molesta fuit, ut pæne in ipso opere arbitraremur nos defuturos: sed quandoquidem tot difficultates superavimus, spem concipiebamus etiam istam nos superavuros, optantes ut ea postrema esset: pervenimus igitur magis cum molestia & difficultate, ad aquam apertam circa Solem in, Notozephyro existentem: cum vix fecimus donec Sol esset in Hypethybe, & denno in glaciem incidimus, supra quam molendi linteres fuerunt. In ea consistentes, Crucis Insulam conspiciere potuimus, quam conjectura uno miliari à nobis abesse censebamus. Flavit eo die Apellotes & Arctapeliote.

19. Julij. *18.* 22. Julij, Nobis sic in glaciæ harentibus, nostrum septem circa Solis exortum, ad Crucis Insulam ivimus, unde versus Zephyrum phatim aquam apertam conspeximus, quæ re valde gaudentes, cum celebritate ad linteres rediimus, legentes nihilominus circiter 100. ova quæ perierunt. Reduces narrarunt tam late apertam aquam conspexisse, quam oculorum acies sepe possit, sperantes nunc postremam futurum, quod linteres supra glaciem essent trahendi, neque amplius ullam invenuros, forti igitur effusum animo. Ova reperta coximus & inuere nos divisi sumus, atque illico comparavimus nos, circiter Solem in Austroafrico se insistentem, ad omnia expedienda quo linter & scapham in aqua pertraheremus, licet pæne per 270. passus essent molienda, quod magno animo fecimus, sperantes postremum laborem futurum. Deinde cum benigno Dei auxilio vix fecimus flantib. Apeliote & Cacia, valde secunda, ut circa Solis occasum Crucis Insulam superavimus, ad Promontorio Nassoviensi 20. miliaria distantem. Deinde paulo post reliquit nos glaciæ, ut nullam profus videremus, nisi aliquantulum in mari, quæ nullam insipientiam nobis attulit, sed protequa sumus nostrum circuitum versus Lybononum, perpetuo flatu ab Apeliote & Cacia, sic ut conjecturam faceremus nos singulis ex horis 18. miliaria conficere, quæ re non mediocri

diocli l'ititii, perfundebamur. Deo gratias agētes, quōd nos à tantis difficultatibus (quibus succumbere cogitabamus) nos liberasset, & confidentes eum porro nobis benignum auxilium præbiturum.

Præterea ad Orientale Latus Cruxis insula à firmâ glaciâ in aquam pertraximus, deinde vela secamus: prospero cursu & flante Arctapeliore versus Africum, (superantes Admiralaris Insulam, Lemboy Sinum, & Promontorium Plantij) per deserta millia, ante quam in glaciem incidere, quoniam nos amplius non reperturi arbitrabamur.

xx. Iulij, continuato secundo cursu, circa Solem in Notapeliore existentem, pervenimus ante Nigrum angulū, 20. Iulij. distitū à Cruxis Insula 12. milliaribus, ad Africum tendētes, & circa Solis occasum Admiralaris Insula fuit à nobis conspecta, quam superavimus circa Solem in Apartia stantem, distantem à Nigro Angulo 8. milliaribus. Secundum eam vela faciētes, circiter 200. Rosmaros in glaciē fragmento jacētes vidimus quōs, iuxta navigando, abegimus, sed nostro præiū damno: nā quemadmodū monstrā marina sunt valde robusta, ad nos magnō impēnt adnatarunt (quasi ultionem sumere volentes de turba à nobis ipsorum quiescere) & liones circumfuderunt: magno fremitu quasi nos vocaturi essent, sed tamen evasimus, ventum habentes secundum: nihilominus non prudenter feceramus, canem, ut aiunt, dormire volentem excitando.

xxi. Præterimus Promontorium Plantij cireiter Solem in Cæcia versantem, distitum ab Admiralaris Insulā 21. Iulij. vēsus Africum 8. milliaribus, & Arctapeliore nobis valde secundo, navigavimus circa Solem in Norozephyro stantem ante Langenes, distantem à prædicto Promontorio Plantij 9. milliaribus, ubi continens maximā ex parte porrigitur vēsus Notozephyrum.

xxii. Iulij continuato prospero cursu, pervenientes circa Promontorium de Cant, egressi sumus in continētem, ad quærendas aves & ova, sed nihil reperientes, cursum prosequuti sumus, sed deinde circa meridiem, vidimus scopulum avibus obseptum, ad quem directis cymbis, ivimus, & lapidibus iactis 22. aves nacti sumus atque 15. ova, ab uno ex nostris è scopulo petita: atque si paullo diutius istic hæreere voluissimus, centum aut 200. aves capere ponuissimus: sed quia Naucleus à nobis in interiore mari aberat, & nos expectabat, ne prosperum illum

NAVIGATIONIS AD ARCTON

ventum neglegeremus, nostram navigationem prosequuti sumus secundum continentem. Et circa Solem in Notozephyro versantem, denovo ad angulum quendam venimus, in quo parte 123. aves cepimus suis nidis incubantes, vel manu, vel coniectis lapidibus, ut in aquam ex alto deciderent: necesse est eas nunquam homines conspexisse, neque quenquam conari esse illas capere (alioqui avolare potuissent) & sibi nō metuisse nisi à vulpibus & alijs silvestribus animalibus, quæ in prælatis & præcipitis illos scopulos condescendere acquirant, propterea suos nidos istæ extruxisse, & secutas fuisse, neminem eo ascensurum: & certe non in parvo periculo fuimus cura & brachia confringendi, præsertim in descensu, ob scopuli præcipitium. Habebant porro istæ aves unicum singulæ ovum in nudo scopulo positum, nullo aggesto stramine, aut alia re quapiam, quod admirandum est, eas potuisse in tali frigore excludere ova: sed tamen verisimile est unicum duntaxat ovum ponere, ut calor, quem incubantes præbent, validior & efficacior sit in uno ovo, ad quod totus penetrat, quam si divisus esset in plura simul ova. Invenimus istæ multa etiam ova, sed maximâ ex parte putrida. Istinc solvêtes, ventum nacli sumus prorsus adversum, & tempestuosum ab Arctozephyro, arque etiam multam glaciem quam superare conati sumus, sed irritò conatu. Tandem cursum hæc & illac obliquando, incidimus in glaciem. In qua stantes, versus continentem multam apertam aquam vidimus, ad quam cursum convenimus. Nauclerus (qui cum suo liatre magis in mare penetraverat) in mediâ glaciæ nos esse conspiciens, existimavit malè nobiscum agi, propterea extra glaciem hæc & illac cursum dirigebar, sed tandem animadvertens nos vela facere, persuasit sibi nos aperturam conspiciere, ad quam cursum dirigebamur (ut verum erat) convertit se ad nos, & ad continetem apud nos venit, ibique commodò portum invenimus, ab omnibus parte ventis tutum: continentem verò attingit binis post nos horis. Tum simul in continentem descendimus, ubi aliquot ova reperimus, lignaque collegimus ad ignem struendum, quo coximus aves à nobis capas.

23. Julij. XXXII. Julij obscurum & nebulosum fuit cælum, flante Aparctia, ut in eo portu fuerit nobis hærendum, interea quidam ex nostris natis in continentem sunt profecti ad avium ova & lapillos investigandum, sed parum invenerunt, probatos autem lapillos nonnullos.

24. Julij. XXXIII. Serenus fuit aer flante adhuc Aparctia, eam ob causam istæ adhuc nobis fuit hærendum. Meridie Solis altitudinem dimensi Astrolabio, competimus esse supra Horizontem 37. graduum 20. scrupulorum, declinationem vero 20. graduum 10. scrupulorum, quibus demptis de inventa altitudine, restant 17. gradus 10. scrupuli: eos si detrahas de 90. gradibus habebis Poli altitudinem 73. graduum 10. scrupulorum. Vt autem nobis istæ erat hærendum, sæpiusculè de nostris nonnulli investigatum ibant lapillos, quos invenerunt, tam probe notæ ac unquam reperissemus.

25. Julij. XXXV. Julij obscurum & nebulosum fuit cælum, Aparctia flante adeo vehementer, ut in litore nobis fuerit hærendum.

26. Julij. XXXVI. Julij, cepit aer purgari, & serenus fieri, qualem aliquot diebus non habuerimus, perseverante Aparctia. Solvimus inde circa meridiem: sed cum amplius esset Sinus, parè per quatuor milliaria versus mare nobis fuerit facienda vela, ante quam cornu Sinus superare possemus, quia magna ex parte adversus erat ventus, sic ut media nox esset ante quam illud superaremus, cum velis, tum remis. Eo superato, deduximus vela, & secundum terræ crepidinem remis incubuimus.

27. Julij. XXXVII. Julij tranquillo & sereno cælo, integrum diem per glaciæ fragmenta secundum continentem remigavimus, Arctozephyro flante, & sub noctem circa Solis occasum pervenimus ad locum in quo vehemens erat maris ætus: proinde nos circa Costinsarck esse arbitrabamur, quoniam magnum Sinum etiam videbamus, itaque coniecturam faciebamus definire in Tartaricum mare, cursum autem noster erat versus Notozephyrum potissimum. Circa Solem in Aparctia existentem, superavimus Crucis angulum, & velis inter Continentem & Insulam quandam, cursumque direximus versus Euronotum, Arctozephyro flante, ita ut secundo vento ferremur. Nauclerus autem cum liatre longe nos præcedebat, sed ad Insulæ cuneum pervenientes, nos expectavit. Eo pervenientes aliquanto tempore apud scopulum hæsitimus, sperantes nos, aliquos aves capturos, sed nullas capte. Vela tum feceramus à Promontorio de Cant supra Costinsarck usque ad Crucis angulum per 20. milliaria, versus Euronotum, flante Arctozephyro.

1747

*Vi post longam & diffiilem circumnavigationem pervenimus ad binas naves Russicas, in quibus homines fuerant qui nos appere-
runt, quia precedente anno in nostra navi fuerant in freto Weygatz, atque ut minus nos miserabiliter inuenientes non possi-
mus cum eis colloqui, Nihilominus Russi, valde amice nos exceperunt, & nostri miseri sunt, quia re magno gaudio fuimus af-
fecti, Deo gratias agentes, nos denno ad homines pervenisse, quos 13. mensium spatio non conspexeramus.*

xxviii. Iulij, sereno celo & flante Arctapeliote, secundū litus vela facientes, Sole in Notozephyro existente, 18. Iulij.
pervenimus ante S. Laurentij Sinum, sive Propugnaculi angulum, & cursum tenuimus versus Euronoti per 6.
milliaria, Eo pervenientes, invenimus pone angulū binas Russicas naves, quā re aliquantulum exhilarati fu-
imus, tandem nos pervenisse ad ea loca in quibus homines reperiebantur, contra verō dubitabamus, quod tanto
numero essent, conspicebamus enim eorum bene 30. ignorabamusque silvestres ne, an feri essent. Magno au-
tem cum labore ad continemem pervenimus, ipsi autem relicto opere ad nos venerunt inermes, nos contra
progressi sumus quoque per morbum potuimus, plerique enim valde stomacace laborabant. Vicini facti, re-
verenter invicem salutavimus, ipsi, suo more, nos nostro deinde mutuo miserādam in modum inuenientes, corā
nonnulli nos agnoverunt, & nos ipsos, atque eosdem esse qui precedente anno, dum situm Weygatz superave-
ramus, in nostrā navi fuerant, quapropter facile animadvertere poteramus illos attonitos & anxios de nobis
esse, quandoquidem tum nos reperissent tam magnā & magnificā atque ab omni re probē instructā na-
vem habentes, ut admirarentur, tunc verō adeo in misero statu, & in sinitibus apertis advenientes. Ex eorum
numero bini Nauclerum & me amice super humeros ferierunt, tanquam nos adhuc agnoscētes ex superiore
congressu (nullus enim prater eum & me tum temporis in Weygatz fuerat) & percontati sunt de nostra Crable
(nostra nave videlicet) quid ea factum esset: nos quam commode potuimus (carebamus enim interprete) signifi-
cavimus nostram navem in glacie reliquisse: tum illi, *Cable pro pass* quod interpretabamur, Amisistis ne navem?
respondimus, *Cable pro pass*, sic, Navem amisimus: sed multa verba commutare nequivimus, quia invicem non
intelligebamus: sed omnibus indicij significationē, se nobis condolare & nostri miseri, quod itic ante fuisset
cum tali navium apparatu, & nunc in tam misero statu essemus: atque indicabant se tum in nostra nave vinum

*Ve denno
ad homines
venerimus,
quos 13.
mensium
spatio non
conspexer-
amus.*

NAVIGATIONIS AD ARCTON

buisse, interrogantes quæ nostra nunc esset portio: itaque unus è nautis ad lintern excurrens, aquam depromptit, & gustandam exhibuit, illi, concusso capite, dixerunt, *no debbre*, hoc est, non est bonum. Tum noster Naucleus propius accedens, os apertum illis ostendebat, ad significandum nos stomachacæ laborare, an nossent aliquid remedium: illi existimantes nos fame premi, unus illorum ad navem excurrens secalium orbiculari panem attulit circiter 8. libras pendentem, cum aliquot reficatis avibus, quæ nos gratò animo accepimus, & dedimus illis contra fœta biscoccos panes. Noster Naucleus illorù binos primarios ad sum lintern deduxit, & illis semel propinquæ de vino quod illi restabat, circiter ad dimidium congiium. Interca dum apud illos moram trahimus, cū ipsi familiariter versati sumus, Profecti sumus ad eorum stationē, & ad ipsorù ignem aliquot biscoccos panes in aquâ coximus ad aliquid calidi in ventriculū iniiciendum. Lætabamur magnopere illorù conversatione, quia 13. mensium spatio (post quam à *Jano Cornelij* f. discesseramus) nullum unquam hominem conspeximus, sed ferores & voraces viros duntaxat, adeo ut non hilari animo essemus, nos tamen diu vixisse, quod hominibus essemus redditi, in vicem dicentes, omnia nunc falva erunt, quandoquidem ad homines pervenerimus, Deo ingentes gratias agentes, pro sua misericordiâ, & quod nobis usque in eam horam vitam concessisset.

19. Julij. **xxi** x. Julij satis commodus fuit aër, atque mino ceperunt Russi sese comparare ad vela faciendâ, eruentes ex sparto littorali arenæ permixto, aliquot pinguedinis piscium dolia, quæ reconsiderant, & ea in suas naves inferentes. Nos ignorantes quorundam tenderent, obferavimus versus *Weygat*: eos vela facere, itaque nos etiam vela facientes, eos sequuti sumus. Cum verò illi nos præcederent, nosque illos sequeremur litus legentes, exorta est nebula, quæ nobis illorum conspectum ademit, atque ignoravitius an versus continentem navigarent in Sinum aliquem se recipientes, an verò vltimus progressi sint: nos nihilominus cursum prosequuti sumus versus Euro-norum, stante Arctozephyro, tum etiam versus Notapeliorem inter binas Insulas, donec iterum glacie obsideremur, nec ullum exitum videremus: quapropter arbitrabamur nos circa *Weygat* debere esse, & Arctozephyrum glaciem in eum Sinum propulisse. In hunc modum à glacie oblecti, nec ullo transitu apparente, magno cum labore & difficultate regressi sumus usque ad binas prædictas Insulas: ad quas pervenientes circa Solem in Arctapeliote versantem, nostros linterns ad unam Insulam firmavimus, quia ventus magis ac magis insurgebat.

30. Julij. **xxx**. Julij, nobis Insulæ sic inhaerentibus, atque Arctozephyro perinde vehementer flante, magnique imbribus cadentibus, & perturbato aëre, etiam sub velis supra nostros linterns expansis tuti esse à madore non potuimus, quod nobis insolens erat: nam multo tempore nullam pluviam habueramus, toto tamen die istic permanendum fuit.

31. Julij. **xxxi**. Julij mane circiter Solem in Arctapeliote stantem, remigavimus ab ea Insula ad aliam, in qua binæ erant cruces, cuius rei causâ existimavimus aliquos homines istic fuisse mercurium causâ, ut alij Russi supra, sed neminē reperimus. Arctapeliotes adhuc flabat, quapropter glacies perinde vehementer versus *Weygat* propellebatur. Istic in continentem descendimus, Deo haud dubiè nos deducente, quia invenimus Cochleariam vulgo vocatam, quæ nobis valde fuit utilis, quoniam nostrum multi essent agri, imo plerique fere omnes sponteacæ laborabant adeo ut vix diutius perflistere possent, atque huius herbar usui adeo evidenter & propere juvati sunt, ut ipsi miraremur, quam ob rem Deo magnas gratias egimus, qui nobis antea sæpius inopinanter auxilio fuerat. Nos illam abundanter manducabamus solam, quia eius facultates apud nos valde commendare audiveramus: eius tamen vires longè efficaciores nostrâ opinione experiebamur.

AVGVSTVS. 1597.

1. Augusti. **Prima** Augusti Arctozephyro vehementer flante, glacies quæ jam per multos dies in Sinum *Weygat* propulsa erat, subsistebat: sed tam ingentes erant fluctus decumani ut nostros linterns trahere cogereur ad assidū Insulæ litus, ut à marinis undis magis essemus tuti. Istic denuò in continentem ivimus, ad Cochleariam folliâ plenâ, & quibus tantam utilitatem fenseramus, atque nostra sanitas magis confirmabatur, adeo propere, ut ipsi admiraremur, quia nonnulli istam biscocum panem manducare potuerunt, quod paullo ante præstare nō poterant.

2. Augusti. **11.** Augusti circa Solem in Aparctia stantem, obscurus & nebulosus fuit aër, flante adhuc vehementer Arctozephyro, atque nostra annona valde minuebar, nihil enim habebamus præter paululum panis: cum aquâ, & nonnulli paululum adhuc casei, sic ut valde tædenti diuturnæ istic moræ, & ad abiturū spirarentus propter famis meum, quæ nostræ vires imbeciliores adhuc reddebantur, & nihilominus graves labores nobis enitit tolerandi, quæ duo valde repugnantia erant, & plenior cibo nobis potius opus erat, ad restaurandas vires, quàm sobrietas.

3. Augusti. **111.** Augusti circa Solem in Aparctia existentem, commodiore aliquantulum aëre, consilium cepimus à *Nova Zembla* transgredi versus Russiam, & Deo favente vela fecimus Arctozephyro flante, versus Austroafricum, donec Sol esset in Apeliote, atque denuò incidimus in glaciem, quæ nos valde anxios reddidit, quia istic superasse arbitrabamur & vale dixeramus, non existimantes tam cito nobis denuò obscurum. Inter glaciem ita versantes cum tranquillare, ut vela non multum nos juvarent, ea deduximus & remis incumbere captivis per glaciem cum

cum magno & molesto labore, atque eam circa Solem in Norozephyro stantem superavimus, pervenientes in laum mare, in quo nullam glaciem observavimus, peractis cum ea vela faciendo, tum remigando xx. milliariibus. Eo modo vela facientes, arbitrabamur nos ad Russiæ litora propius accedere: sed circa Solem in Arctozephyro stantem, iterum in glaciem incidimus, aëre valde frigido exi stente, quam ob causam valde attoniti eramus, existimantes istis laboribus nos nunquam expeditum in, ut autem nostra scapha lentius progrediebamur, neque extremam glaciem superare poteramus, in eam nos dare coacti fuimus, videntes aliquam aperituram apparere, cum in eam ingressi effemus: ea autem erat difficultas qua ratione possemus eam perumpere, valde cuius compressa erat, tandem commoditate invenimus in eam perumpendi, in qua sis, paulo meliori loco nostræ res fuerunt, & magno cum labore in aquam aperiam pervenimus. Noster Nautilus qui in litore erat, & commodiora vela habebat superavit glaciæ extremum, & de nobis solicius erat quod ita glaciæ obfessi effemus: Dei tamen auxilio, nos tam celeriter eam penetravimus, atque ille circumnavigavit, & ea ratione iterum convenimus.

111. Augusti circa Solem in Notapeliore versantem ex glaciæ liberati, vela simul fecimus Arctozephyro stare, versus Austrum magnâ ex parte, & circiter Meridiem Russiæ litus procurrens vidimus, quâ te magnopere sumus exhilarati. Proximiores facti, velis demissis, remis linternes egimus ad litus, quod valde planum esse deprehendimus, ut ea loca quæ interdum à mari alluuntur: istic hæsimus donec Sol occideret, sed animadvertentes non esse commodam stationem, quemadmodum à *Nova Zembla* angulo unde discesseramus, usque ad eum locum per 30. milliaria vela feceramus, istinc, circiter Solem in Notozephyro existentem, nostrum cursum præsequuti fuimus secundum Continentem Russicum, satis secundo vento, & circa Solem in Aparthia stantem, demò Russicam navem vidimus, ad quam tendimus ut qui in ea erant compellereamus. Illi nos advenientes cuspidae, omnes supra navis tabularum venerunt, nobis vero clamantibus *Candinas*, *Candinas*, ipsi significare cupientes an apud *Candinas* effemus, responderunt *Pitzara*, *Pitzara*, quasi indicare vellent nos circa *Pitzara* versari, & quemadmodum proxime secundum litus navigabamus valde aridum, existimantes nos versus Melargensem navigare, ad istam tandem cuncum *Candinas*, per quadrantem qui supra arcum, ferreis laminis cinctam erat, pæne per binorum thomborum discrimen aberravimus, cursu magis ad Austrum directo, quam arbitrabamur, ita etiam nitens ad Orientem: putabamus enim nos *Candinas* vicinos esse, & tamen pæne aberamus triduanâ velificatione, et postea compertimus. Nos autem animadvertentes ita aberrasse, istic hæsimus, diem expectantes.

12. Augusti illic hærentibus, nostrum nauarum unus in Continentem ivit, atque observans gramen istic esse cum quibusdam fruticibus, nos evocavit, invitans ut cum sclopis adveniremus, istic enim reperiri ferinam, qua re valde lætati sumus: nostra enim annona pæne erat absumpta, neque quidquam supererat quam paululum panis mucidi, unde prorsus animam despondebamus, adeo ut quidam diceret deferendos esse linternes, atque in interiori continenti esse eundem, aliqui nos fame perituros, nam in dies crescebat inopia, & fames gravis adeo erat, ut difficultet illam diutius ferre possemus.

13. Augusti, mitior fuit aër, itaque mutuo nos cohortati sumus, quandoquidem ventus erat adversus, ut remis linternes impelleremus, ad egrediendum ex Sinu versus Vulturum, unde ventus flabat. Remigantem autem factâ per tria milliaria, ulterius progredi nequivimus, quia & ventus prorsus adversus nobis erat, & nos defatigati & valde imbecilles, atque continens magis ad Arctapellioem tendebat quam augurabamur, quamoptent militerabiliter nos invicem intuebamur quia iam quasi res desperata erat, quandoquidem pæne prorsus absumpta erat annona.

14. Corus flans nobis utilis fuit ad egrediendum extra Sinum, & vela fecimus versus Mesozelam, donec à Sinu egredieremur & perveniremus ad eum Continentis angulum, in quo prius fueramus. Istic denovo constitimus quia Arctozephyrus prorsus nobis erat adversus, cuius rei causâ nauarum animus plane deficiebat, non prospicientium quâ ratione inde discedere possemus. Morbus, fames, & nulla apparens ratio qua discedere possemus, nos penitus consumebar, si militatio aliquod remedium adferre potuisset rebus nostris, fuissent haud dubie meliore loco.

15. Augusti nulla adhuc fuit melior temperies aëris, sed ventus adversus, & satis procul ab invicem eramus seiuncti, cum singuli deligerent locum sibi commodiorem: præsertim in nostro litare maior erat miseria, quia nonnulli incant famelici valde, qui famem diutius tolerare nequibant, animo fere deficiantes, & mortem exoptantes.

16. Augusti, aëre manente in eodem statu, & vento prorsus contrario, coacti sumus istic hære, quia nullas egressus apparebat, atque ædium in dies augebatur. Tandem bini à linternæ profecti sunt ad locum in quo Nautilus erat, quod alij conspicientes, bini etiam in continentem jvenunt, fere ad unius militaris distantiam, atque viderunt rivum, ex quo aqua profuerebat unde arbitrabantur flumen esse in quod Russi advenerant inter *Candinas* & Russiæ continentem. Rediunt, invenerunt phocam mortuam foetidam, quam pertraxerunt usque ad linternæ existimantes se bonam ferinam nactus esse quam manducarent, præ ingenti fame quæ illos premebat, sed nos diffusi sumus, dicentes haud dubie ex eius esu mortis periculum incursumus, sed potius abstinere, Deum enim qui nos tam frequenter præter spem iuvasset, adhuc vivere, & sperare cum nos non prorsus neglecturum, sed inspirare nobis adfuturum.

4. August.

5. August.

6. August.

7. August.

8. August.

9. August.

NAVIGATIONIS AD ARCTON

10. Aug. x. Augusti eodem vento perferantur, cum nebula & obscuritate, illic adhuc haerendum fuit: quo animo fuerimus, facile cuius notum esse possit.
11. Aug. x1. Mane fuit aer commodus & tranquillus, & circa Solem in Arctapoliote versantem, Nautilus misit qui moneret, ut nos ad iter accingeremus, iam tamen eramus parati & remigabamus versus ipsum. Vt vero valde imbecillitas erat, nec diutius remis impellere poteram scapham, quae multo gravior erat litore, in litrem receptus sum, & ad eius gubernaculum posui, succedente in meum locum alio validiore, ut simul porro navigaremus. Sic litres impulsus fuerunt usque ad meridiem, tum commodum ventum nacti ab Austro, remos inhibuimus, & vela fecimus felici cursu, sub vespere autem vehementer flante vento, vela deducere, & versus continentem remigare oportuit, & litrem proximè litus promovere, unde ad fluentem aquam quarendum profecti, nullam reperimus. Cum itaque longius progredi nequiremus, nostra vela tentorii in star apparavimus sub quod nos recipereamus, decidebat enim ingens imber atque media nocte valde intravit calum, & fulguravit, cum maiore imbre, quae omnia nostros nauas valde angebat, cum viderent nullum finem fieri, sed omnia in peius vergere.
12. Aug. x11. Augusti, claro aëre, versus Orientem vidimus Russicam navem plenam velis deferri, quae re non mediocriter sumus gavisi. Eam ex litore in quo cum litre haerebamus conspicientes, cohortari sumus Nautilus, ut ad ipsam navigaremus, ad eos qui illa vehebantur compellandos, & aliquid annonae comparandum, propterea quam festinanter posuimus, litrem in mare deduximus, & versus navem vela fecimusque venientes, Nautilus in illorum navem ascendit, & rogavit ut procul à Candinas abessemus, sed i quandoquidem eorum sermonem non calebamus, quid responderent intelligere nequibamus, tamen si quinque digitos protruderent: postea tamen nobis persuasimus illos significare velles quinque cruce in ea esse sitas, protulerunt etiam suam pyxidulam nauticam, in qua ostendebat, versus Arctozephyrum à nobis abesse, quod etiam nostra pyxidula demonstrabat, quam supputationem nos etiam feceramus. Vt verò nihil præterea ex eorum colloquio comprehendere poteramus, Nautilus, indicio in ipsorum nave dolio in quo pisces habebant, & ostento argenteo nummo 4. regalibus æstimato, signis percontatus est an vendere cuperent. Illi hoc intelligentes centum & 60. pisces nobis dederunt, cum aliquid parvis libis & farina ex aqua cocta, dum pisces coquerent. His acceptis circiter meridiem ab eis discessimus, quatenus nos aliquid annæ nactos esse: nam iam multo tempore nihil præter quatuor panis uncias in singulis dies habueramus cum aqua, quibus victuræ eramus. Illi ipsi pisces fuerunt inter omnes equaliter divisi sine discrimine, ut minimus tantundem acciperet atque maximus. Ab eis discedentes, flante Austro, & Mesurotopo cursum profecti sumus versus Melargesium, & circa Solem existentem in Africo, ortum est denovo ingens tonitru cum imbre, sed breve admodum, quia paulo post rursus sequutus est commodus aër: iter hac ratione protequentes vidimus Solem secundum communem pyxidulam nostram in Hyperbriacia Occidentem.
13. Aug. x111. Augusti iterum nacti sumus adversum ventum Notozephyrum, cum nobis ad Mesargesium tendendum esset, propterea versus continentem denovo tendere oportuit. Illic haerentibus, bini nostri nautæ in continentem profecti, ad explorandum eius situm, an cuneus Candinas illic in mare procurret, quia existimabamus nos vicinos esse. Illi regressi, narrarunt se in continente donum vidisse, sed vacuum, præterea se non aliud potuisse observare quàm Candinas esse cuneum, sive angulum, quem conspexeramus. Vnde animo recepto, in litres regressi, illos remis impulsimus secundum litus. Spes enim animi suggererat ut plus præstaremus, quàm alii fecissemus, quia nostræ viæ conservatio inde pendebat. Secundum igitur continentem sic navigantes, denovo Russicam navem vidimus in litore stantem, contractam, quæ præterea, paulo post donum in litore conspeximus, ad quam nonnulli nostrum profecti, nemine reperiunt, sed cibarium duntaxat. Ad litrem redeuntibus cohesæque folia retulerunt. Secundum cuneum porro remigantes, nacti denovo sumus commodam autam ab Apeliote, ut vela facientes, ulterius sumus progressi. A meridie circa Solem in Notozephyro existentem, observavimus cuneum quem conspexeramus ad Austrum se convertere, propterea cuncto nobis persuasimus Candinas angulum esse, à quo vela facientes, superare cogitabamus albi maris ostium, in hac sententia coniungimus litres, atque invicem communicavimus candelas & quicquid communicare poteramus nobis necessarium summum, & à continente solventes versus Russiam, album mare, ut arbitrabamur, superaturi. Nobis sic vento secundo vela facientibus, circa mediam noctem exclamata est ex a partia magna tempestas, quæ vela contrahere nos coegit, subtritis in velo binis funiculis, fed nostri socj qui meliora vela habebant ignorantes nos vela minuisse, prosequuti sunt suum iter, ita ut ab invicem segregaretur, nam etiam turbidum erat calum.
14. Aug. x1111. Augusti mane commodò satis aëre, flante Notozephyro, cursum direximus versus Corum, & cepit denovo calum serenum esse, sic ut nostros socios adhuc conspiciere possemus, & omnem fœdilitatem adhiberemus, ad eos assequendos, fed nequivimus ob superbam nebulam, nihilominus dicebamus, prosequamur nostrum cursum, illos bene assequemur ad Septentrionale latas Albi maris. Tendebamus autè ad Corum, flante Mesolybe, & circa Solè in Notozephyro existere, ulterius progredi nequivimus, ob adversum ventum, ut deducenda vela fuerint vela, & porro remis incumbendi. Remigantibus sic usque ad Solis Ortum, commodus denovo exortus est ventus, ut denovo velis expansis navigaremus, binis nihilominus remis litrem impellendo, donec Sol esset in Circio, quo tempore Apeliote & Euro flantibus vehementius, inhibitis remis vela porro fecimus versus Corum.

xv. Vidimus Solem in Cæcia exorientem, sic ut videbatur nostra pyxidicula aliquantulum declinare, & circiter Solem in Apeliote existentem, tranquillitas est exorta: eam ob causam deducenda fuerunt vela, & remis incumbendum: non diu tamen pertulit tranquillitas, sed exorto vento ex Notapeliote, vela denuo facientes cursum direximus versus Hyperlybem. Vento autem prospero delatis, circa meridiem apparuit continens, arbitrari iam nos ad Occidentale latus albi maris pervenisse superato *Candinas*, atque iuxta litus venientes sex Russorum naves vidimus, ad quas tendentes compellavimus eos, interrogantes quam procul abessemus à *Kildwinj*, & licet nos probe non intelligerent, nobis tamen ita demonstrarunt, nos procul adhuc inde abesse, tanquam existentes ad Orientale latus *Candinas*. Diductis ab invicem palmis significare volebant nobis primùm esse superandum Album mare, atque nostrum litem alnis parvum esse, magnam periculum nobis imminere, si tali litre per illud navigare vellemus, & *Candinas* adhuc à nobis abesse versus Arctozephyrum. Interea petijimus ab illis panem, nobis autem unum dederunt, quem ita siccum rodentes remis incumbendo absumpsimus: non poteramus tamen illis assentiri, nos adhuc esse eo quem indicabant loco, quia nobis persuadebamus, Album mare nos iam superasse. Ab illis autem digressi, secundum terræ crepidinera remis litem duximus, flante Aparctia. Circa Solem autem in Arctozephyro existentem, Notapeliotem secundum nasci, secundum continentis crepidinera vela fecimus, & vidimus ad dextram magnam Russicam navē, quam arbitrabamur ex Albo mari advenisse.

Vraptu ex
Russorum
naves veni-
entes, ipsi
de nostro
cursu in-
struerent,
sed eis cre-
dere nolui-
mus.

* Vi ad Russicam navem venerimus, cum arbitramur Album mare nos superasse, atque ut Russi nos docuerunt, *Candinas* cum non nos nondum attigisse, in nos multa beneficia conferentes, Granonam nobis vendentes, veluti laridum, farinam, butyrum & mel, quibus valde recreati sumus, & gaudentes rectum cursum quem sequi deberemus nobis demonstratum esse, sed valde nostri nostri socios à nobis seimotos esse, & in mari versari.

xvi. Augusti mane tendentes ad Arctozephyrum, competimus nos in Sinum quendam penetrasse, & cursu dirigentes ad Russicam navem quam ad dextram conspexeramus, ad eam magna cum difficultate & labore pervenimus. Ad Russos venientes circa Solem in Notapeliote existentem, cum vento vehementer flante, interrogavimus

NAVIGATIONIS AD ARCTON

Verdenu
ad Russiam
navem per-
venimus
que nos in-
struxit om-
nia groen-
landica per-
auit.

Russi magni
benevolentia
erga nostros
uit.

gavimus an vicini essemus *Nova Zembla* de Col five *Kildwyn*: sed illi agrato capite, nobis significabant *Zembla* de *Candina* esse, non adhibebamus tamen fidem, sed ab ijs petimus aliquid cibi, illi nobis aliquot passeres vento exsiccatos dederunt, pro quibus Naucleus pecuniam numeravit: nos ab ijs discedentes vela fecimus ad superan- dum locum in quo consistebat, ut in mare procurreret, quod ipsi animadvertentes nos aberrare, & aestum iam magna ex parte recessisse, binos & suis ad nos in parva cymba miserunt cum magno pane quem nobis dederunt, & indicant ut ad eorum navem rediremus, se velles plura nobiscum colloqui & influere. Nos gratiam referre volentes, nummum argenteum illis dedimus cum panis lino: sed illis apud nos haerentibus, qui in navi erant, attollebant laridum & butyrum, ad nos incitandos ut ad ipsos veniremus, ivimus ergo, & demonstrant nobis, adhuc nos esse ad Orientale latus *Candinae*: sed producta nostra Hydrographia, cum ipsis ostendimus, ex qua no- bis demonstrantur, ad Orientale latus Albi maris & *Candinae* adhuc nos esse: hoc intelligentes, anxii eramus, no- bis adeo longum iter adhuc esse conficiendum, & Album mare superandum, & maxime solliciti eramus de no- stris socijs qui in scapha erant, praeterea quod nos (licet iam per 22. milliaria in mari navigassemus) longius pro- gressi non essemus, & quod nunc demum Albi maris ostium nobis esset superandum cum tam parva annonae quantitate: propterea Naucleus de Russis, tres farinae saccos, quinque carnis fuillae quadrantes, vas ficitile plenum Russico butyro, & dolioli plenum melle, in annonam pro nobis, & nostris socijs, cum ad eos veniremus, redemit. Cum interea aestus desisset, cum maris recessu vela facientes egressi sumus per eundem exitum, per quem ad nos ve- nerat parva cymba, & ingressi mare, secundo Notapeliote, navigavimus versus Circium, observavimusque cuneum procurrentem quem consuebamus esse *Candinae*, sed cursum prosequuti, observavimus continentem versus Arctozephyrum converiti. Sub vespertam, Sole in Arctozephyro existente videntes nos renavigatione non nullum promovere, & Aestu magna ex parte recessisse, istuc habuimus, coximufque pulcem ex farina & aqual, quae additis larido pingui, & paucio melle, nobis optimi saporis visa est: sed valde anxii eramus nostrorum sociorum causa, qui ubi haerent, ignorabamus.

17. Aug.

xvii. Ad anchoram fixi, summa aurosa, vidimus Russicam navem ex Albo mari egredientem. Quae conspecta, remis ad eam conatidimus, ut ab eis edoceremus: nobis ad eos venientibus, statim sponte panem obiale- runt, & ut porcerunt significarunt, se cum nostris socijs colloquos, & 7. homines in scapha fuisse, cumque diffi- culter id intelligere vel credere possemus, apertionibus indicijs significarunt, 7. digitis erectis, & demonstrent nos nostrum litem, declarare volentes huiusmodi apertam naviculam fuisse, aique se illis panem, carnes, pisces, & alia vendidisse. Cumque apud eorum navem haereremus, vidimus pyxidicula nauticam, eam agnovimus nostri Navigationis moderatori fuisse: quem etiam nobis ostenderunt. His probe intellectis, interrogavimus quandum id contigisset, atque ubi illos reperissent, significarunt pridie contigisse: breviter magnam benevolentiam nobis demonstrantur, quapropter eis gratias agentes discessimus, laeti nostros focos ab ipsis annonam accepisse, de ea enim maxime eramus solliciti, quandoquidem sciremus quam exigua illis esset, cum à nobis aberrarent. Remis igitur diligenter incubuimus, ad eos assequendos, metuebamus enim ut parum annonae à Russis accepis- sent, & desiderabamus de nostra illis impartiri. Cum porro magno cum labore toto die secundum terrae crepidi- nem remigassimus, circa mediam noctem, aquae dulcis rivum invenimus, eam ob causam excedentes, aquam recentem hausimus, in super cochlearia folia legimus, quando autem discessum parabamus, nobis istuc haerendum fuit, quia Aestu recesserat. Sedulo observabamus, an *Candinae* & quinque cruce, de quibus Russi nos monuerat nobis apparent, sed nullas vidimus.

18. Aug.

xviii. Mane circa Solem in Apeliote existentem, ad iter expediendum, lapidem (quo anchorae loco uteba- mur) sustulimus, & secundum continentem remis litem impulsimus usque ad meridiem: tum confeximus cuneum procurrentem, cum umbra quarundam crucium, quas, propius accedentes, perfecte observare ponimus, & circa Solem in Zephyro versantem, manifeste animadvertimus continentem versus Zephyrum & Notozephyrum vergere, eam ob causam ex ijs signis manifeste agnovimus, *Candinae* cuneum seu angulum esse, ad ostium Albi maris, quod nobis superandum erat, & à nobis tantopere desideratum. Hic cuneus facile agnoscere potest, cum proper 5. cruce ipsi impositas, tum quia eius duo latera conversa sunt, unum ad Notapeliotem, alterum ad Notozephyrum: cum iam vellemus inde navigare ad Occidentale latus Albi maris, in *Ngroveciam* oram, comperimus vas unum a quo effluxisset, itaque in continentem regredi & recentem aquam inferre cogitabamus, sed quia undique fluctus adeo augebant, non ausi sumus, & Arctapeliotem secundum natum (quem negligere non oportuit) in Dei nomine discessimus circa Solem in Arctozephyro existentem, & tota eae nocte, & sequen- te vela fecimus felici progressu, ut duntaxat sesquihora toto illo tempore remis usi fuimus, & sequente etiam nocte secunda fuit navigatio, sic ut postidie circa Solem in Carcia existentem continentem videremus in si- nistro latere Albi maris, quod deprehendimus tamen ex maris fremitu concussi ad litus, ante quam conspicerem. Animadvertentes porro terram esse scopulis plenam, & diversam ab ea quae in Orientali latere Albi maris est plana, arenosa, & paucis montibus praedita, certo statuimus, nos Occidentale Albi maris laus attingisse, ad Lap- piz limites, Deo gratias agentes, quod circiter 50. horarum spatio, trans Album mare nos perduxisset 40. circiter milliariis laum, cursus autem noster fuerat versus Zephyrum, flante Arctapeliote.

Vi post longos errores ad Occidentale Latus Albi maris pervenimus, ubi Rusticam navem reperimus cum 21. bonis viris, à quibus peramisse fuimus: exceptis in ipsorum adibus & cibis dani, apud quos duos Lappones cum uxoribus & liberis invenimus misere viventes: eorum vestes & cibos: ut præterea nostri socij qui à nobis se juncti fuerant, inopinato ad nos istuc venerunt.

x. Augusti, cum ante continentem pervenissimus, Arctapeliotes nos deservit, & vehementer stare cepit Arctophrys, quamobrem nos parum progressuros animadvertentes, consultum iudicavimus interea post aliquot rupes concedere: Proximi continentis facti, aliquot crucis & signacula ipsi imposita vidimus, ex quibus intelleximus istuc commodum navium stationem efficere, ingressi igitur sumus. Paululum ingressi, vidimus magnam Rusticam navem istuc itantem, ad quam omni contum remigavimus, præterea aliquas aedes habitatas, Fiximus nostrum lintrem proxime Navem, & vela supra lintrem expandimus, quia iam imber cadebat. Deinde in continentem egressi, ad aedes illas concessimus, in quibus perbenigne fuimus excepti: nos enim in sua vaporaria deduxerunt, atque nostras vestes madentes refecerunt, & elixarum piscem proponentes, amice nos ad edendum invitaverunt. In istis xculis 13. numero fuerunt, & singulis diebus mane cum bini cymbis ad Piscagionem proficerecebantur, quibus bini illorum prætant. Valde sobrie vivebant, piscem cura pisce edentes. Sub noctem comparantes nos ad reditum in lintrem, Naucorum & me invariavit, ut in suis xculis maneremus. Naucenus gratias illis agens, ad lintrem rediit, ego verò apud eos illa nocte hosi. Præter illos 13. homines istuc etiam fuerunt duo Lappones cum tribus mulieribus, & puero, qui misere vivebant ex reliquijs quas Russi illis dabant, nunc piscis fragmento, nunc aliquo piscis capibus à Russis pæstatis, quæ ipsi cum magnâ gratiarum actione accipiebant, adeo ut admiraremur eorum miserum statum & penuriam, licet noster status etiam miser esset: sed ut apparebat, ea vita illis erat quotidiana: nobis autem istuc habendum fuit, quia Arctophrys stabat, nobis adversus.

xxi. Pene toto die pluit, levius tamen à meridie: noster autem Naucenus recentes pisces emit, quos deinde eodius manducavimus ad satietatem, quod iam multo tempore non erat factum, conficiamus etiam pulmentum ex farina & aqua, qua vescemur panis loco, adeo ut hilares essemus. A meridie, cessante incedum pluvia, in continentem ingrediebamur penitius ad querenda cochlearia folia, atque interim binos viros in monte conspeximus.

•L. mus,

NAVIGATIONIS AD ARCTON

mus, propterea dicebamus invicem. Vicinis his locis plures debet agere homines, veniebant enim illi adversum, in ipsos tamen animum non adhibentes, revertebamur ad nostrum litem & tuguria illa. Duo autem illi viri qui in monte erant autem & nostris sodalibus videntes Russicam navem, ex monte descendunt, ad comparandum aliquem cibum, nam que madmodum inopinatè eo venerat, nec pecunias attulerant, constituerant par braccarum excutere (ut bina aut tria paria induxerant) & illud permuatè cum ebis: sed ut ex monte descendere & propinquiores facti sunt, viderunt nostrum litem apud Navem, & nos illos advenientes agnovimus: quod ob res vtrunque valde fuimus latati, & narravimus invicè nostra infortunia, nos, quòd in magno periculo, & in summâ egestate versati essemus, illi, quod maiora adhuc perpessi essent quàm nos, Deo tamen gratias agentes, quod nos non defuissent, sed nobis vitam concessisset & rursus coniunxisset. Atque summo simul cibo, & potu, qualis in Rheno apud Coloniâ fuit, statumur ut ad nos venirent, & porro simul progredierunt.

Deinde nobis coniuncti sunt qui linte vehentur, postquam pernoctavimus in spatio à nobis aberraverant.

22. Augusti.

22. Augusti, venerunt nostri socij apud nos, circa Solem in Valturmo existentem, cuius rei causa magno gaudio perfusi sumus, & compellavimus tum Russorum coom, ut ex farina quæ in uno sacco comprehensa erat nobis panes pinferet & coqueret, mercedem illi danuros, quod se facturum recepit. Interea reducibus à mari piscatoribus, noster Naucleus ab eis redemit quatuor Ascellos maiores, quos coctos edimus. Nobis cibum fumentibus, Russorum Praefectus ad nos venit, atque animadvertens, nos panis penuriam pati, panem allatum ivit, quem nobis dedit, licet autem eos invitarem, ut nobiscum cibum fumerent, ab illis imperare non potuimus, quia corâ ieiunium erat, & quia supra piscem coctum aliquid pinguedinis aut butyri asperferamus: imo illos nullo modo inducere potuimus, ut nobiscum biberent, quia scypho nostro aliquannulum pinguedinis inhaerat, adeo superfluous observatores sunt fidei religionis & cibum, nec voluerunt vili suum scyphum nobis munus dare ad bibendum, ne aliqua pinguedine inquinaretur. Arctozephyrus adhuc flabat.

23. Augusti.

23. Augusti, Cocus ex nostra farina panes confecit & coxit. Cum autem ab intefceret, comparavimus nos ad discessum, deditque noster Naucleus Praefecto Russorum à piscatione reduci, honorarium non congemmandum, propter officia nobis praestita, atque Cocus suam mercedem, idque magnas nobis egerunt gratias. Russorum autem Praefectus ad nostrum Naucleo petijt nonnihil pulveris tormentarij, quem obtinuit, & magnas gratias egit. Parati nunc ad discessum, ex linte sacco farina plenum transulimus in scapham, ut si forte ab invicem seijungeremur, haberent qui scaphâ vehebantur quod ederent. Sub noctem circa Solem in Zephyro existentem vela fecimus cum plenus esset afflus flante Arctapeliote, versus Arctozephyrum, secundum terræ crepidinem.

24. Augusti.

24. Augusti, Perseverante adhuc Arctapeliote, pervenimus circa Solem in Apeliote versantem, apud 7. Insulas, ubi multos piscatores invenimus, qui petcontari de *Coel* & *Kildwyn*, demonstrabant nobis versus Occidentem, quantum intelligere potuimus, & omnem benevolentiam nobis declarantes, asellum in nostrum litem coniecerunt, cuius precium, quod secundo vento ferretur, illis persolvere nequivimus, sed gratias actis eorum comitatem admirabamur. Secundo igitur vento in hunc modum delati, circa Solem in Nordozephyro existentem, eisdem Insulas superavimus, & secundum terræ crepidinem piscatores quosdam invenimus, qui ad nos remis acti, interrogant, ubi nostra *Crabbe* (hoc est navis) esset: nos quàm commodè posuimus Russicè *Crabbe pro pal*, navem reliquisse. Illi hoc intelligentes, clamant *Coel* *Brabant* *Crabbe*, ex quibus verbis intelleximus in *Coel* aliquas Belgicas naves esse, sed tamen his animulm non admodum adiciebamus, quia versus *Waarhusen* vela facere cogitabamus, mercentes ne Russi, vel Magnus Princeps, in suis limitibus nobis negotium facerent.

25. Augusti.

25. Augusti, Nonapeliote flante, vela facientes secundum litem, circa Mesagium *Kildwyn* in conspectu habuimus, ad Corin tendentes. Vela igitur facientes inter *Kildwyn* & continentem, circa Solem in Anstroafrico versantem, ad Occidentem cunctum *Kildwyn* pervenimus. Ille diligenter circumspiciamus an aliquis edes, aut homines videremus, naves tantum admiravimus in litus portuatas, apud quas commodum locum ad nostrum litem litem litem invenimus, ut intelligeremus an aliqui homines ibi essent, utrum ibi causam noster Naucleus in continentem descendendi, & observavit quidam quibus magna à Lappionibus habita, quos interrogavit an illud *Kildwyn* esset, responderunt *Kildwyn* esse, & in *Vila* *Brabant* *Crabbe* vel naves inventi, quarum dux eo die essent velasector. Nos, ut contineremur versus *Waarhusen* vela facere, inde discessimus circa Solem in Africo existentem, Nonapeliote flante, sed vela facientes adeo validè & vehementer reddens est, ut nocte in mari persistere non auderemus, fluctus enim adeo erant excelsi, ut arbitrabantur singulis motientis litem absorptum id, hancque versus continenter concessimus, pone binos scopulos. Eo pervenientes, tugurium invenimus in quo tres homines cum magno cane, à quibus amicè sumus excepti, percontantibus de nostro statu, & quo modo eo pervenissimus, responderunt navem nos amisisse & eo versipè ad quaerendam avem qua versus Hollandiam veli possemus. Illi idem nobis dixerunt quod Russi astitit, tres ibi esse naves, quarum dux illo die esset vela sector. Tum interrogati an cum uno ex nostris percontarentur *Coel* proficisci velent, ad videndum an naves essent quæ nos in Hollandiam perferrent, mercedem nos illis danuros, excurant se non posse, inde discedere, & tamen ultra montem perducere velle, ubi quosdam Lappones invenimus, quos putante nobiscum bene profecturos, quod etiam contingit nam Naucleus, adsumpto uno ex nostris, montem cum illis transcendit, & invenit unum quendam Lappones, quorum unum comoderunt, ut cum uno ex nostris iret, mercede proposita dñorum argentorum hummorum octo regalibus estimatum. Lappo adsumpto scilicet, profectus est cum nostro,

Magna benevolentia, & beneficio quibus Lappones erant nos ubi.

26. Augusti.

27. Augusti.

28. Augusti.

29. Augusti.

30. Augusti.

31. Augusti.

nostro, qui harpagonem habebat, eodem adhuc die, sub noctem, Apeliote & Czecia flantibus. *

Kildwin delineatio, atque ut ad res Russos pervenimus in tuguriolo habitantes, & istis intelligentes nos Cola non procal abesse, ab ipsis impetravimus ut Lappones nobis demonstrent quorum unum mercede conducimus ut cum uno ex nostris Cola proficisceretur, ad videndum an istis aliqua naues essent in Hollandiam navigatura, atque ut lanus Carnely f. qui superiore anno nobiscum fuerat, istis cum sua nave herbas, qui nobis attulit omnia necessaria, vinum, cerevisiam, panem, butyrum, saccharum & alia huiusmodi, ad nos reficiendo, atque cum ipso in Cola pervenimus. Urbis deinde & Aedu mercatorum sunt, atque quemadmodum Russi, ab uno flumine in aliud transiunt, suos lintres humeris ferunt.

xxvi. Augusti ameno & sereno aëre, & Notapeliote flante, nostros lintres in continentem pertraximus, & 26. Aug. quæ in erant extulimus, aëni exponentes: nos autem ad Russos sumus profecti ad calefaciendum, & cibos quos habebamus coquendum, & denno bis in die cibum sumplimus, quandoquidem animadverebamus interdum frequentiores homines reperturos. Bibimus ex eorum potu quem ipsi *Quai* nominant, confectio ex varijs panis mucidi fragmentis: qui nobis boni saporis visus est, quia iam diu nihil præter aquam biberamus. Nostrum aliqui in continentem interiorem profecti, baccas ceruleas invenimus, cum Rubi idæz fructu, quas legentes edimus & non inutiles comperimus, nam manifestè sensimus à stomacho nos liberari. Notapeliotes stare perseverabat.

xxvii. Turbidum fuit celum, & magna tempestas ab Aparthia & Gærcio exorta, adeo ut nimis humili loco 27. Aug. consisteremus, & cogere mur præsertim instante pleno maris æstu scapham cum lintre altius supra terram pertrahere. Quibus in securo altius collocatis, nos ad Russos longius profecti sumus, ad nos calefaciendum apud ipsorum ignem, & coquendum nobis necessaria: interea misit Naucleus unum è nautis ad litus & lintres, qui ignem in foco qui istis erat strueret, ut cum eo veniremus, ignem sine fumo haberemus. Dum verò istis unus navis advenisset, & alter subsequeretur, intumuit adeo aqua, ut utrumque lintrem abriperet, magno periculo ut perirent, quia in lintre bini dunaxar erant viri, in scapha terni, qui summa cum difficultate & periculo à terra crepidine lintres propellebant, ne alliderentur. Nos id conspicientes, valde anxij eramus, nec eos iuvare poteramus

NAVIGATIONIS AD ARCTON

mus, nihilominus Deo gratias agentes, ipsiſum nos eò perduxiffe, unde amiſſis etiam lintribus, ulterius progredi poſſemus, quemadmodum apparebat. Illo die & ſequente nocte, ingens fuit pluvia, magnam moleſtiam nobis exhibens, ſiquidem proſus madebamus, nec ab ea nos præſervare aut regere poteramus; qui tamen in lintribus erant, in maiore adhuc periculo verſabantur, quòd tali tempore in nudo lintore permanere cogerentur.

28. Aug.

xxviii. Auguſti commodo alie, lintres in terram petraximus, ad exinſendum quod in illis reſtabat, & evitandum periculum in quo fuerant: venus enim vehementer ab Aparthia & à Coro flabat. Lintribus in terram perduſtis rëntoria expandimus, ſub quibus lateremus, nam adhuc erant nebulæ & pluviz, magno deſiderio expectantes, noſtri, qui cum Lappone proſectus erat, reditum, ut intelligeremus an in *Cala* aliquæ naves eſſent, quibus in Hollandiam redire poſſemus. Interea dum iſtic hæremus, ſingulis diebus egrediebamur in continentem, cærules & Idææ rubi baccas, quarum uſum nobis utilem inveniebamus, collecturi.

29. Aug.

xxix. Commodo etiam aërè, patienter expectabamus gratum de *Cala* nuncium, & ſingulis diebus, oculos intendebamus in montem circumquaque, an Lapponeum cum noſtro redeuntem videremus. Accidit, ut eo die iterum ad Ruſſos concederemus noſtri cibi ad eorum ignem coquendi gratia, & deinde ad noſtros lintres rediremus, ut in ijs pernockeremus. Interim conſpectus eſt nobis Lappo ex monte deſcendens ſine comite, quod admirati ſumus, & nos ſollicitos reddidit: ſed, nobis vicinus, epiſtolam oſtendit ad noſtrum Naucierum ſcriptam, quæ in noſtra præſentia aperta, continebat cum qui illam ſcripſerat, magnopere admiratum noſtrum illuc advenum, quandoquidem nihil aliud cogitabat, quam nos iamdudum periiſſe, & valde de adventu noſtro lætari, ſe ſtatu ad nos venturum & omnia neceſſaria allaturum, ad nos reſcendens. Satis mirari porrò nequibamus, quæ ille eſſet, qui nobis tantum benevolentiz & amicitiz demonſtrabat, nec in memoriam revocare poteramus quiſnam foret, ex epiſtolâ tamen apparebat notum eſſe. Atque licet ſubſcriptio eſſet *Iani Cornelij f. Ryp.* non poteramus tamen ſuſpicari cum eſſe *Iannum Cornelij f.* qui præcedente anno, cum altera navi navigationem nobiſcum iſtituerat, & circa Vrſorum Inſulam à nobis ſceſſerat. Hoc accepto læto nuncio, Lapponi ſuam mercedem dedimus, inſuper aliquas veſtes, ut braccas & alia, ita ut proſus Hollandico more veſtus eſſet, arbitrabamur enim nos in portu eſſe, deinde cibo hilariter ſumpto, cabinum conceſſimus. Non prætermittendus etiam eſt eſter reditus Lapponis, nam cundo, ut noſter ſocius nobis retulit, ſciendo iter magno gradu, duos dies & totidem noctes impenderum, antequam in *Cala* pervenirent, in reditu autem, unico die perfecti iter, quod admirati ſumus, diſſerentia enim unius diei fuit, ut invicem diceremus, antem aliquam noſſe debet. Nobis attulit perdicem, quam ſclopis in itinere peremerat.

30. Aug.

xxx. Cælo ſatis commodo, dubitabamus adhuc, quiſnam eſſet ille *Ianus Cornelij f.* qui epiſtolam ſcripſerat. Inter alios ſermones hinc inde habitos, dictum fuit, cum eſſe poſſe qui ſuperiore anno nobiſcum navigationem inſtituerat, ea tamen opinio non diu perſiſtit, quia non minus de eius vitâ deſperabamus, quàm ille de nobis, arbitrati illi peiora adhuc ſucceſſiſſe, & iam diu extinctum eſſe. Tandem dixit Naucierus, perluſtrabo epiſtolas ad me ſcripſas, inter quas una eſt ab ipſo exarata, ea nobis omnem dubitationem adimer. Epiſtolis explicatis, compertum eſt eundem *Iannum Cornelij f.* eſſe: eam ob rem non minus gaviſi ſumus de eius ſalute, quàm ille de noſtra eſſe poſſit. Interea dum in iſto colloquio verſamur, & nonnulli adhuc ſibi perſuadere nequirent, iſtum eſſe noſtrum *Iannum Cornelij f.* advenit ſcapa Ruſſica remigio acta in quâ fuit *Ianus Cornelij f.* cum noſtro ſodalit qui cum Lappone miſſus fuerat, & in continentem egreſſi nobiſcum ingenti lætitiâ fuerunt affecti, tanquam à morte liberatos nos utrimque videremus, quia ille nos, nos viciffim illum iamdudum extinctum exiſtimabamus. Attulit nobis vas Roſtviçci cereviſiæ plenum, vinum, aduſtum vinum, panem, carnes, ſuillum lardum, Salmonem, ſiccharum & alia pleraque, quæ nos valde recrearunt & iuvarunt. Atque hilares fuimus de tam inſperatâ ſalute & mutuâ coniunctione, Deo inſinitas gratias agentes pro ipſius miſericordia.

Ianus Cornelij f. & nos denuo convenimus.

31. Aug.

xxxi. Eadem aëris temperie perſeverante, flabat Apeliotes, ſed circa velperam, cepit venius à terrâ flare, eam ob cauſam, adparavimus nos ad abitum verſus *Cala*, primum Ruſſis magnas gratias agentes, quod benignè nos excepiſſent, & honoratio illos remunerantes. Nocte circa Solem in Aparthia exiſtente pleno æſtu inde ſolvimus.

SEPTEMBER. 1597.

1. Septemb.

Prima Septembris mane circa Solem in Apeliote perſaſerunt ad ſiniſtrum latus eius fluminis, quod *Cala* alluit, perveniſimus, deinde vela fecimus in eo & remis lintrem impulimus donec æſtus receſſiſſet: Tum læto lapide qui nobis anchoræ vicem præſtabat in aquam, apud angulû quendâ hæſimus, donec maris eſſet accessus. Deinde circa Meridicem cum maris accessu vela fecimus & remis lintrem impulimus, ſere ad mediam uſque noctem, tum de novo lapide noſtra anchora demiffa, hæſimus uſque ad ſequentis diei auroram.

2. Septemb.

11. Septembris mane, remis incubuimus adverſo flumine, & quaſdam arbores virentes in fluminis ripâ conſpicientes, lætitiâ affecti fuimus, tanquam in novum aliquem orbem delati: toto enim illo tempore quo abſueveramus, nullas arbores obſervaveramus. Perveniētes autem circa locum ubi ſal excoquunt circiter tribus milliariis intra *Calam*, iſtie aliquannulum hærentes, animum recepimus, deinde progreſſi ſumus, & circa Solem in Coro exiſtente, ad *Iani Cornelij f.* navem perveniſimus, in quam conſcendentes, ſemel bibimus. Illic denuo generoſe indul-

indultum ab ijs qui linte vehebantur, & ijs qui cūm *Iano Cornelij f.* superiore anno navigationem instituerant. Deinde ulterius progressi, sub noctem in *Cola* pervenimus. Nonnulli in urbem profecti, alij in lintebris hæse- runt, ad ea quæ inerant adservanda, quibus missa sunt edulia ex lacte & alijs rebus confecta, atque magnopere læ- tabamur, quod Deus pro sua misericordia & tantis periculis & difficultatibus liberaret eo perduxisset: nunc enim nos satis iam tuto loco esse arbitrabamur, tametsi olim apud nostros adeo incognitus fuit, ut quasi extra orbem sinus estimaretur, nunc vero arbitrabamur nos tanquam domi esse.

11. Septembris, extulimus omnia in terram, & respiravimus istic à difficultatibus itineris, fame, & ærumnis. 1. Septemb.
quas perpeffi eramus; ad denuo sanitatem & robur adquirendum.

x. Profecti Magni Ducis permiffu, petravimus nostrum lintrem & scapham in Mercatorum zedes, atque istic reliquimus, ad memoriam tam longæ nec unquam navigatæ viz, quam cum apertis illis lintebris per quadria- genta fere milliaria, iu mari & secundum ejus litora, usque ad *Cola* conseceramur, quod ejus loci incolæ satis ad- mirari non poterant.

xv. Septembris omnes, cum bonis quæ habuimus, secundo flumine nave Russica delati sumus ad *Iani Corne- lij f.* navem, quæ circiter milliaria inde aberat, meridie autem cum ipsa nave vela fecimus circiter usque ad me- diam viam donec angustias superassemus, ubi *Iannus Cornelij f.* cum nostro Naclero expectavimus, qui se postu- die subsequuturos dicebant.

xvii. Sub vesperam venerunt *Iannus Cornelij f.* & noster Naclerus, & postridie circa Solem in Apeliote exi- stentem, ex flumine *Cola* alluente, vela fecimus Deo auspice domum versus. Flumen egressi, secundum 17. 18. Septemb.
pidentem vela fecimus versus Mesothraciam, flante Notozephyro.

x. Circa Solem meridianum ante *Wærhusen* pervenimus, ubi anchora demissimus, & in continentem des- cendimus, quia *Iannus Cornelij f.* plures merces in navem inferre volebat, atque istic hæsimus usque ad 6. Octobris, quo tempore vehementer venti flarunt ab Aparctia & Arctozephyro. Interea autem dum istic hæsimus, magis respiravimus ut à nostris morbis accuratius liberatemur, & robustiores fieremus: tempore enim opus erat, quia nimis exhausti eramus.

vi. Octobris circa vesperam, Sole in Notozephyro existente, cum Deo, à *Wærhusen* solventes, vela fecimus domum versus: & quandoquidem illa navigatio iam est cognita, de eâ mentionem faciendam non duxi, nisi quod 20. Octobris in Mosam pervenimus, flante Cæcia, & postridie mane in Maslandt egressi, vestii sumus per Delfos, Hagam, Harlemum, & 1. Novembris circiter meridiem pervenimus Amstelredamum, ipsam vestibus indut, quibus in *Nova Zembla* usi eramus, pellibus albarum vulpium suffultos pileos gestantes, & *Petri Hæfeler* zedes sumus ingressi, qui unts è Gubernatoribus civitatis Amstelredamensis fuerat, ad instruendas duas illa staves, vi- delicet *Iani Cornelij*, & nostri Nacleri. Nos reduces plurimi sunt admirati, quia iam dudum nos extinctos iudica- verant, is rumor per urbem sparsus, petvenit etiam in Principis aulam, in qua nunc temporis Magnifici viri Can- cellarius & Legatus Setenissimi Regis Dania, Norvegiæ, Gottorum & Vandalorum, convivio erat excepti. Propterea statim à Prætorè & binis è Magistratu fuimus accersiti, & istic coram prædicto Legato & Consulibus nostram navigationem & pericula perpeffa retulimus, deinde domum, qui cives ejus urbis ecantè receperunt: reliqui in diversorium illis destinatum traducti, ubi per aliquot dies hærentes, accepta mercede, andem ad suos profecti sunt.

Eorum porro qui ex ea Navigatione redierunt, hæc sunt nomina, *Jacobus Heemskerck*, Legatus & Naucle- rus, *Petrus Petri f. Vulpes*, *Gerardus de Vera*. *M. Iannus Vulpes*, Chcirurgus, *Jacob Iani f. Sterrenburgh*.

Leonardus Henrici f. *Laurencius Willelmi f.* *Iannus Hillebrandi f.* *Jacob Iani f. alpeis*.
Petrus Cornelij f. *Iannus à Buyfen*. *Jacob Everardi f.*

FINIS.

DISTICHON COMPLECTENS ANNVM QVO BATAVI A TERTIA
NAVIGATIONE AD SEPTENTRIONEM REDIERVNT.

NaVc gcLV ClnCta Boreæ VI In Littore ZcIMbLæ,
NaVCLerVs bataVVs Llntre fVos repetIt.

Monendus porro Lector, Auctorem in hoc Diario per milliare intelligere, iter quod
horæ spatio ab expedito pedite confici potest, Germani superiores & inferiores
myle appellant, æquans quatuor vel etiam quinque Italica milliana.

*Præterea, ut, ante quam ad Diary lectionem se compares, primum mendas corrigas, qua
demum post illud cūsum fuerint observas.*

Pagina igitur 3. facie a. versu 41. legendum diligentem. facie b. versu 32. Aparctia. vers. 35. navigarūt. pag. 4. a. vers. 12.
Arctozephyro. vers. 15. Mesoboream. vers. 32. è 90. vers. 51. anfractus. b. vers. 8. 53. vers. 9. 53. pag. 5. a. vers. 12. protius.
pag. 6. a. vers. 45. Sesquimilliarī. vers. 46. ascenloque. vers. 51. gradus 45. vers. 52. graduum 15. b. vers. 1. Notozephyro.
vers. 17. voluntates. pag. 7. a. vers. 2. ulnas. vers. 32. Zephyrum ubi. b. vers. 19. tertium. pag. 8. a. vers. 16. milliarī. vers. 19.
Liburnica. b. vers. 36. repetere. pag. 9. a. vers. 25. longe. vers. 42. primarius. b. vers. 12. conversi veli. pag. 10. a. vers. 27.
esset. b. vers. 44. glaciem. pag. 11. b. vers. 49. parte. pag. 12. a. vers. 20. truculentus. b. vers. 18. Iohannes. pag. 13. b. vers. 24.
Vieland. pag. 14. a. vers. 2. secantium. vers. 3. pari. b. vers. 12. auxilio. pag. 15. a. vers. 17. Cornelij. pag. 16. a. vers. 32. alterā.
b. vers. 2. terrarū. vers. 43. detractam. vers. 51. natare. pag. 17. a. vers. 18. montorio. pag. 18. b. vers. 16. precibus propelli.
vers. 22. egestate. vers. 44. delatam. pag. 20. b. vers. 21. cuius. vers. 22. illi expungendum. pag. 21. a. vers. 53. exoneranda.
pag. 24. a. vers. 8. eans. vers. 20. Capricorni. b. vers. 25. immuditum. pag. 25. b. marg. 16. Ianua. pag. 26. b. vers. 1. Delineatio
ferocis. pag. 28. a. vers. 55. gratias. vers. 56. nos expungendū. pag. 29. a. vers. 17. discedendi. pag. 30. a. vers. 6. fore. b. vers. 21.
binos. pag. 32. a. vers. 1. annonam. pag. 34. b. vers. 19. sepe nos expungendum nos. vers. 20. nūo nobis. vers. 22. auguraba-
mur. pag. 35. b. vers. 17. nobis si. pag. 37. b. vers. 5. propterea.

Sic quas adhuc observabis, eas pro suo arbitrio corrigas.

